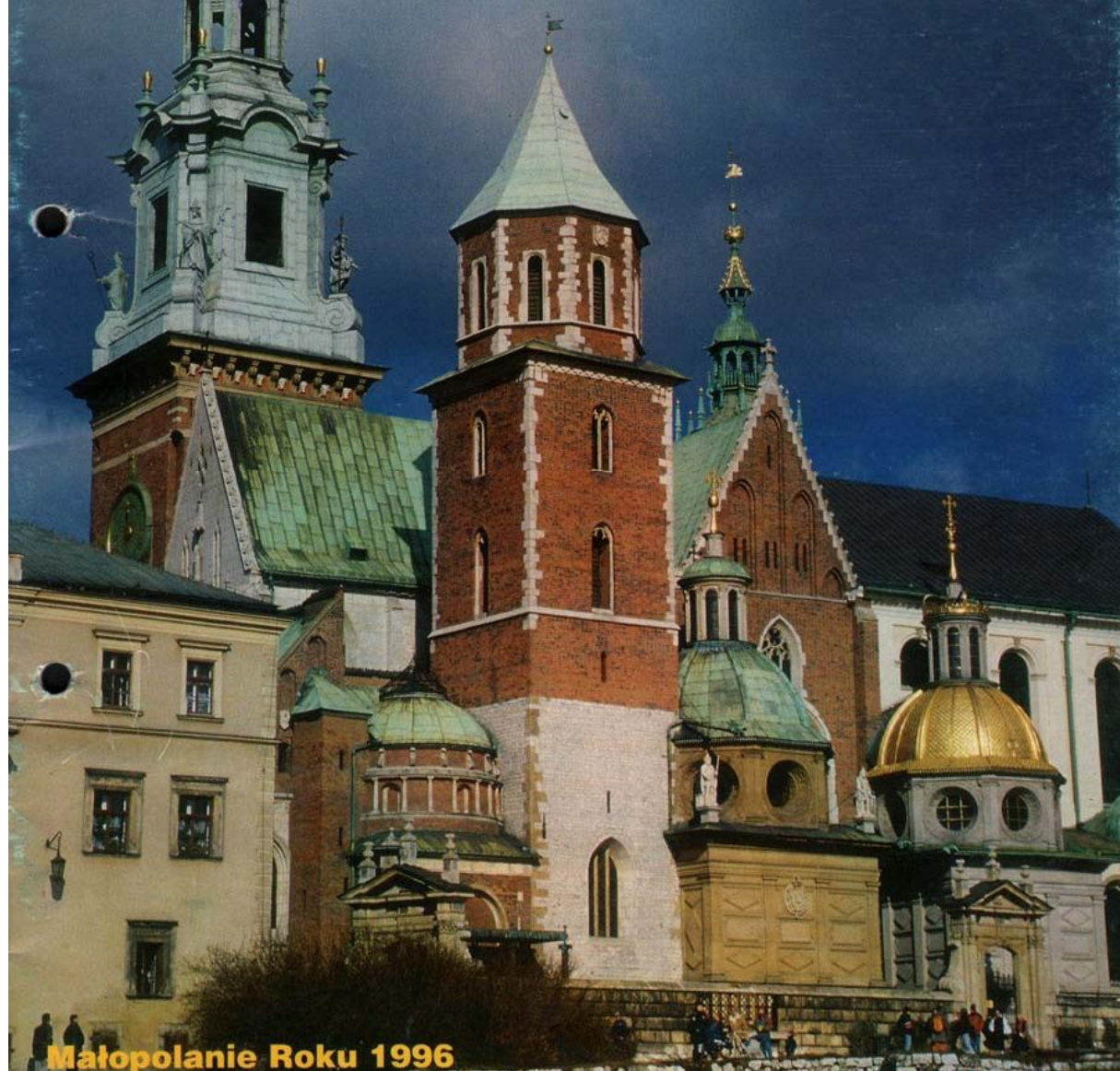

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA

NR 3(19)
ROK VI
KWIECIEŃ
1997

KWARTALNIK STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI

Małopolanie Roku 1996

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Małopolska-Śląsk

**PISMO PREZYDENTÓW, BURMISTRZÓW, WÓJTÓW,
RADNYCH I PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH**

Stowarzyszenie Gmin Małopolski z siedzibą w Krakowie
regionalna organizacja samorządów terytorialnych
135 miast i gmin z Małopolski,
przyznała w dniu 17 stycznia 1997 roku

**Tytuły
Małopolanina Roku 1996**

Pani Wisławie Szymborskiej

poetce

Laureatce Literackiej Nagrody Nobla za 1996 rok
dziękując za dar pięknej i mądrej poezji
a także za rozświetlenie imienia Polski w świecie

oraz

Panu Marianowi Krzaklewskiemu

politykowi

Przewodniczącemu NSZZ Solidarność, Liderowi i założycielowi
Akcji Wyborczej Solidarność w uznaniu podejmowanych dla dobra
wspólnego wysiłków poprzez skuteczne działania na rzecz
politycznego porozumienia Solidarności, centroprawicy i prawicy
polskiej

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Zarządu
Stowarzyszenia Gmin Małopolski

Kraków-Wawel, dnia 1 lutego 1997 roku

Ojciec Święty w Małopolsce

Środa, 4 czerwca 1997

godz. 20.30 – przylot do Zakopanego

Czwartek, 5 czerwca 1997, Zakopane

W tym dniu Ojciec Święty nie będzie miał żadnych wystąpień publicznych.

Piątek, 6 czerwca 1997, Zakopane

godz. 9.10 – nawiedzenie kościoła św. Krzyża

godz. 10.00 – msza św. (Wielka Krokiew)

Sobota, 7 czerwca 1997, Zakopane- Ludźmierz- Kraków

godz. 9.00 – msza św. i konsekracja kościoła Niepokalanego Serca Maryi

godz. 12.00 – nawiedzenie kościoła św. Rodziny w obecności dzieci przystępujących do Pierwszej Komunii

godz. 17.00 – przyjazd do sanktuarium maryjnego w Ludźmierzu

godz. 17.15 – różaniec

godz. 19.00 – przylot do Krakowa

godz. 19.20 – nawiedzenie sanktuarium Miłosierdzia Bożego i modlitwa przy grobie bł. Siostry Faustyny

Niedziela, 8 czerwca 1997, Kraków

godz. 9.00 – spotkanie z Premierem Rządu RP (rezydencja arcybiskupa)

godz. 10.30 – msza św. i Anioł Pański (Błonia krakowskie) (w jednym z sektorów udział przedstawicieli Samorządów, ich rodzin)

godz. 17.40 – uroczystość 600-lecia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (kościół św. Anny)

Poniedziałek, 9 czerwca 1997, Kraków – Dukla

godz. 8.00 – msza św. w kaplicy św. Leonarda (katedra wawelska)

godz. 10.00 – nawiedzenie grobu rodziców (cmentarz Rakowicki)

godz. 10.45 – wizyta i poświęcenie nowej polikliniki kardiologicznej w Krakowie

godz. 11.55 – nawiedzenie kościoła Bł. Królowej Jadwigi

godz. 17.30 – przyjazd do Dukli

Jeżeli będzie możliwy przelot nad Bieszczadami (Ustrzyki Górne), to przyjazd do Dukli nieco się opóźni

godz. 18.10 – modlitwa przy grobie Bł. Jana z Dukli

Wtorek, 10 czerwca 1997, Dukla – Krosno – Kraków – Rzym

godz. 9.00 – przyjazd do Krosna

godz. 9.30 – msza św. kanonizacyjna Jana z Dukli

godz. 12.45 – poświęcenie kościoła św. Piotra i św. Jana z Dukli obecni: Prezydent RP, władze cywilne i polityczne oraz biskupi.

Przemówienie Ojca Świętego będzie poprzedzone przemówieniem Prezydenta RP i kard. Józefa Glempa, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski.

godz. 18.30 – odlot samolotu do Rzymu.

Zapraszamy Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów Przewodniczących Rad Gmin, Radnych, Marszałków Sejmików Samorządowych, Pracowników samorządowych oraz wszystkie osoby pracujące społecznie i zawodowo w strukturach samorządu terytorialnego do wzięcia udziału wraz z rodzinami we mszy św. na Błoniach krakowskich dnia 8 czerwca 1997 roku, w specjalnym sektorze samorządowym

Informacje w Biurze SGM w Krakowie

31 004 Kraków, Grodzka 28, tel/fax: 012 21 93 12

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA NR 3(19)
ROK VI
KWIECIEŃ
1997
KWARTALNIK STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI

W numerze:

II Ogólnopolski Bal Samorządowy na Wawelu.....	2
Memoriał Małopolska 2000.....	3
Sławomir Dębski OSTATNI KOMENDANT.....	4
Kazimierz Barczyk TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „MAŁOPOLSKA-ŚLĄSK”.....	6
EGZAMIN Z WOLNOŚCI. Wywiad z Księdzem Biskupem Kazimierzem Nyczem.....	9
Krzysztof Mikulski MAŁOPOLSKA W INTERNECIE.....	11
Wiesław Miszał OŚMIU WSPANIAŁYCH.....	12
Rudolf Borusiewicz SADECKI PILOTAŻ.....	13
Jan Wieczorkowski JAK DOKOŃCZYĆ REFORMĘ SAMORZĄDOWĄ.....	15
Bogumił Ścirk JAK PRZEMAWIAĆ Z PAMIĘCI.....	16
Marek Kuchciński POLACY I UKRAIŃCY W PRZEMYSKIEM.....	18
Foto-Archiwum SGM	
Paweł Stańczyk JEDNOSTKI POMOCNICZE GMINY W MAŁOPOLSCE.....	24
Grzegorz Kuźma DOŻYWIANIE DZIECI W GMINACH.....	25
Kronika SGM	
Archiwalia	
Aktualności	

Okladka: Katedra na Wawelu. Fot. M. Korcuć

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA. Kwartalnik Stowarzyszenia Gmin Małopolski. Redakcja: Maciej Korcuć, Paweł Stańczyk. Adres: ul. Grodzka 28, 30-004 Kraków, tel. (012)161482, (012)215389, fax (012)219312

II Ogólnopolski Bal Samorządowy na Wawelu Tytuł Małopolanina Roku 1996 dla Wisławy Szymborskiej i Mariana Krzaklewskiego

W nocy z 1 na 2 lutego na Wzgórzu Wawelskim odbył się II Ogólnopolski Charytatywny Bal samorządowy z udziałem prezydentów, burmistrzów, Wójtów, przewodniczących rad gmin z całej polski.

W czasie balu wręczono uroczystie Tytuł Małopolanina Roku 1996 – przyznany przez Stowarzyszenie Gmin Małopolskich Panu Marianowi Krzaklewskiemu. Pani Wisława Szymborska – nieobecna na balu – przekazała tomiki wierszy oraz kasetę z nagraniami swoich wierszy na licytację. Zapowiedziała jednocześnie przyjęcie Tytułu w czasie trwającego w 1997 roku, pod jej patronatem, Festiwalu Kraków 2000.

Dochód z aukcji przeznaczony zostanie na pomoc Polakom w Kazachstanie. Na aukcji licytowano obraz Stefana Centomirskiego „Madonna syberyjska”, który sprzedany został za cenę 3 000 zł – (cena wywoławcza 500 zł) nabywcą okazał się być Józef Kurelewicz – Dyrektor Przedsiębiorstwa Zmechanizowanych Robót Inżynieryjnych w Krakowie. Tomiki wierszy Wisławy Szymborskiej nabyła za cenę 1 600 zł pani Lidia Jończyk – Prezes Oddziału NBP w Kielcach – która otrzyma osobistą dedykację od poetki.

Na Balu przeprowadzono także loterie grafik – karykatur wykonanych przez Ewę Barańską-Jamrozik

a przedstawiających Małopolan Roku 1995 Profesora Andrzeja Zolla oraz 1996 Wisławy Szymborskiej i Mariana Krzaklewskiego. Losy ciągnięte przez Mariana Krzaklewskiego przyniosły zwycięstwo m.in. Panu Wojciechowi Grzeszkowi – Wiceprzewodniczącemu Zarządu Regionu NSZZ Solidarność. Wpłatę na fundusz charytatywny balu w wysokości 3500 zł dokonali Dyrektorzy Chemobudowa S.A. (m.in. radny Miasta Krakowa Stanisław Bisztyga)

Ogólnie dochód z balu, w tym także ze sprzedaży kotylicionów – wykonanych przez Panią Annę Jadowską Barczyk – plastyka z ASP – **wyniósł 10 200 zł.**

Memoriał Stowarzyszenia Gmin Małopolskich w sprawie najważniejszych inwestycji centralnie finansowanych

MAŁOPOLSKA 2000

Stowarzyszenie Gmin Małopolski – organizacja regionalna zrzeszająca 135 miast i gmin historycznej Małopolski – przedkłada władzom Rzeczypospolitej, ustawodawczej i wykonawczej inwestycje o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju naszego makroregionu zamieszkałego przez ponad 10 milionów obywateli Rzeczypospolitej.

Polska jest nadal państwem skrajnie scentralizowanym. O ważnych sprawach dla mieszkańców miast i gmin, dokonując podziału środków publicznych, decydują władze centralne. Reforma państwa opóźnia się. Jest rzeczą oczywistą, że władza centralna nie może dobrze rozwiązać lokalnych problemów obywateli współczesnego państwa. Samorząd – wspólnota pośrednia między rodziną a państwem jest z natury rzeczy powołany do troski o dobro wspólne.

W ramach programu „Małopolska – Region Funkcjonalny” Stowarzyszenie Gmin Małopolski zainicjowało prace nad utworzeniem pilotażowych rozwiązań w zakresie polityki regionalnej. W powstałej w Małopolsce, pierwszej w Polsce, Sądeckiej Strefie Usług Publicznych, w sposób praktyczny realizuje się współdziałanie samorządu terytorialnego na poziomie ponadgminnym – „powiatu ziemskiego”.

Małopolska powinna stać się obszarem czystym ekologicznie. Wątki turystyczne, krajobrazowe i uzdrowiskowe stwarzają szczególne warunki. Dostrzegamy konieczność pilnej realizacji inwestycji w dziedzinach najbardziej istotnych dla rozwoju regionu. Wymienione inicjatywy dla ich realizacji a także dokończenia wymagają decyzji władzy wykonawczej i uchwałodawczej. Ich realizacja – możliwa aktualnie tylko poprzez finansowe zaangażowanie budżetu centralnego – zmierza do zapewnienia mieszkańcom Małopolski standardu życia na poziomie elementarnym we współczesnej Europie.

W poszczególnych dziedzinach, za najważniejsze inwestycje centralnie finansowane, dla trwałego rozwoju Małopolski, uznajemy:

I. W dziedzinie nauki i kultury:

- wsparcie programu inicjatyw kulturalnych realizowanych w związku z ogłoszeniem **Krakowa Europejską Stolicą Kultury w 2000 roku** oraz budowy **Teatru Muzycznego w Krakowie**

- przeprowadzenie **konserwacji generalnej Zamku Królewskiego oraz Katedry na Wawelu** na 1000-lecie Biskupstwa Krakowskiego (działalność SKOZK) a także wsparcie rewaloryzacji najstarszych, zabytkowych miast Małopolski (m.in. **Zamościa, Sandomierza, Przemyśla, Kazimierza Dolnego**)

- przeznaczenie środków na zabezpieczenie i konserwacje unikalnych zabytkowych kopalni soli w **Bochni i Wieliczce**

- rozpoczęcie budowy **Kampusu Uniwersyteckiego Uniwersytetu Jagiellońskiego** w związku z 600 leciem odnowienia Akademii Krakowskiej

- założenie **Parku Technologicznego w Pychowicach i Krakowskiego Centrum Wysokich Technologii**

- utworzenie wyższych zawodowych szkół publicznych w wojewódzkich miastach Małopolski

- budowa **gmachu Polskiego Radia** w Krakowie

II. W dziedzinie transportu i komunikacji:

- zintensyfikowanie procesu inwestycyjnego i budowa **autostrad A1 i A4** stanowiących część tras transeuropejskich, w tym pilna modernizacja trasy **Kraków-Katowice** i **Kraków-Tarnów** – w pierwszym etapie, oraz do granicy z Ukrainą

- rozpoczęcie i kontynuacja budowy **obwodnic wokół miast Małopolski**

- pilna modernizacja tzw. „**Zakopianki**” (**Kraków-Zakopane-Chyżne**)

- **unowocześnienie i budowa szybkich dróg łączących główne ośrodki Małopolski**

- dokończenie przebudowy **Międzynarodowego Lotniska w Krakowie** i unowocześnienie innych lotnisk w regionie

- rozpoczęcie prac zmierzających do **budowy superekspresowej kolei na odcinku Kraków- Katowice, budowa**

KCK oraz elektryfikacja kolei (w tym na odcinku **Tarnobrzeg-Rzeszów, Tarnobrzeg-Debica**)

- budowa **nowych przejazdów granicznych** (w tym dla ruchu przygranicznego), a także **tworzenie stref wolnocelowych**

III. W dziedzinie przemysłu, infrastruktury i ochrony środowiska

- budowa i zagospodarowanie **zbiorników wody** (m.in.: **Czorsztyn, Świnna Poręba, Solina, Dobczyce, Sielcia, Machów**), a także udział w finansowaniu budowy wodociągów, kanalizacji, gazociągów i telefonizacji

- dokończenie budowy **rurociągu naftowego do centrum Małopolski**, budowa **rafinerii** na południu Polski

- utworzenie **5 specjalnych Stref Ekonomicznych** dla pobudzenia rozwoju gospodarczego, zintensyfikowanie działania strefy w **Mielcu**

- rekultywacja terenów **tarnobrzęskiego zagłębia siarkowego**

- restrukturyzacja **Centralnego Okręgu Przemysłowego**

- wyrażenie zgody na utworzenie **Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Sląsk”** dla komplementarnego rozwoju obu regionów

- kreacja **środkoeuropejskiego centrum logistycznego Kraków-Katowice**

IV. W dziedzinie zdrowia

- dokończenie budowy **Instytutu Kardiologii im. Jana Pawła II** w Krakowie

- sfinalizowanie budowy **szpitali** w miastach Małopolski

V. W dziedzinie sportu:

- wsparcie programu organizacji **Olimpiady Zimowej 2006 w Małopolsce**, w tym prac przygotowawczych, infrastruktury głównie w województwach nowosądeckim, bielskim i krakowskim

Propozycje te obejmują województwa makroregionu historycznej Małopolski: **bielskie, chełmskie, częstochowskie, katowickie, kieleckie, krakowskie, krośnieńskie, lubelskie, nowosądeckie, przemyskie, radomskie, rzeszowskie, tarnobrzęskie, tarnowskie, zamojskie.**

Kraków, styczeń 1997 roku
Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski
Kazimierz Barczyk

Sławomir Dębski

OSTATNI KOMENDANT

W dniu 22 grudnia 1996 r. w 50 rocznicę śmierci odsłonięto w Bochni pomnik ostatniego dowódcy Armii Krajowej gen. Leopolda Okulickiego. Zaprojektowany i wykonany przez rzeźbiarza Czesława Dźwigaję monument jest hołdem, złożonym przez polskie społeczeństwo i jego współtowarzyszy broni, pamięci tego jednego z najznakomitszych Polaków kończącego się stulecia. Z tej też okazji pragniemy przybliżyć naszym czytelnikom, mieszkańcom naszego regionu, postać tego wybitnego żołnierza i godnego naśladowania patriotę.

Gen. Leopold Okulicki, ostatni dowódca Armii Krajowej, przyszedł na świat 12 listopada 1898 r. we wsi Bratucice koło Okulic. Już w latach gimnazjalnych związał się z ruchem niepodległościowym kierowanym przez Józefa Piłsudskiego, którego osobista niezłomna woła walki o wolną Ojczyznę stała się dla Leopolda Okulickiego wzorem na całe życie. W bocheńskim gimnazjum, którego 5 klas ukończył w 1914 r., wstąpił do Związku Strzeleckiego i złożył egzamin podoficerski.

Gdy więc w sierpniu 1914 r. wybuchła wojna światowa 16-letni Leopold był już przygotowany, zarówno pod względem ideowym jak i wojskowym, do rozpoczęcia wojskowej służby i zmagania o niepodległą Polskę. W tym samym miesiącu gdy z krakowskich Oleandrów wyruszała I Kompania Kadrowa, Leopold Okulicki próbował zaciągnąć się do formowanych właśnie Legionów, jednak ze względów zdrowotnych został legionistą dopiero w połowie czerwca 1915 r., kiedy to pod pseudonimem „Sep” rozpoczął służbę w 3 pułku piechoty II Brygady Legionów. W ciągu roku awansował na stopień kaprala, a niedługo potem mianowano go sierżantem i skierowano na kurs oficerski do Zegrza.

Po tzw. kryzysie przysięgowym w Legionach kontynuował naukę w szkole oficerów rezerwy w Koszycach. Po jej ukończeniu w marcu 1918 r. został skierowany na front włoski, skąd latem 1918 r. zdezerterował – ostatecznie porzucając służbę w armii austro-węgierskiej. Zaraz po powrocie w rodzinne strony – do Bochni – włączył się aktywnie w formowanie tajnych struktur wojskowych Polskiej Organizacji Wojskowej.

W listopadzie 1918 r., gdy po ponad stu letniej niewoli rozpoczęło

się wyzwalenie Polski spod jarzma zaborców, Okulicki stanął na czele plutonu utworzonego w większości z bocheńskich gimnazjalistów – członków POW. Jego pluton został wkrótce włączony w skład 4 pułku piechoty Legionów, który kontynuował tradycje słynnych czwartaków z czasów powstania listopadowego. Mianowany podchorążym i dowódcą plutonu 5 kompanii 4 pułku brał udział w jego szlaku bojowym wyróżniając się odwagą. Brał udział w walkach o Lwów i wojnie z bolszewikami, został trzykrotnie ranny, odznaczono go także, po raz pierwszy, Orderem Virtuti Militari – V klasy, który przypiął mu do piersi sam Józef Piłsudski i Krzyżem Walecznych.

Wojnę 1920 r. zakończył w randze kapitana na stanowisku dowódcy batalionu. Pozostał w 4 pułku piechoty Legionów do roku 1923 kiedy to rozpoczął studia w Wyższej Szkole Wojskowej w Warszawie. W roku 1925 pomyślnie ukończył naukę i otrzymał tytuł oficera Sztabu Generalnego a także honor noszenia na patkach orłów wyróżniających absolwentów WSWoj.

W ciągu następnych 10 lat Leopold Okulicki pełnił szereg funkcji sztabowych i liniowych. Grodnie, dostał w tym czasie awans na majora WP, następnie w Rybniku oraz w Równem na Wołyniu. W latach 1931–1933 był wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Piechoty i prowadził zajęcia z taktyki broni połączonych. W roku 1935 mjr dypl. Leopold Okulicki dostał przydział do Sztabu Generalnego, gdzie w rok później objął stanowisko kierownika Wydziału „Wschód” w Oddziale III – Operacyjnym SG. Jednocześnie został awansowany na podpułkownika. Do kompetencji Wydziału, którym kierował należało opracowywanie planów wojennych

na wypadek konfliktu zbrojnego ze Związkiem Sowieckim. Jego praca na tym stanowisku została wysoko oceniona przez przełożonych, bowiem gdy wzrosło niebezpieczeństwo wybuchu wojny z hitlerowskimi Niemcami – w kwietniu 1939 r. – przydzielono go do zespołu opracowującego plan działań obronnych na zachodzie.

Zbieg okoliczności sprawił, że losy ppłk dypl. Leopolda Okulickiego skrzyżowały się w sposób wyjątkowy i zarazem symboliczny z polską walką o niepodległość w czasie II wojny światowej. To on był pierwszym polskim oficerem Sztabu Generalnego, który otrzymał informację o niemieckiej agresji. Zastępując na dyżurze w Sztabie Generalnym chorego płk dypl. Józefa Jaklicza, w nocy z 31 sierpnia na 1 września, Okulicki odebrał pierwsze meldunki o niemieckich bombardowaniach i naruszeniach granicy na całej jej długości, o czym natychmiast poinformował szefa Sztabu Generalnego gen. bryg. Wacława Stachewicza. Gdy zapadła decyzja o ewakuowaniu Sztabu Generalnego z Warszawy, Okulicki wystąpił z prośbą o pozostawienie go w walczącej stolicy. Tak się też stało, otrzymał funkcję oficera łącznikowego SG z dowództwem obrony Warszawy. W poczuciu trudnej do zaakceptowania, dla tego wysoce wykwalifikowanego oficera, bezsilności zgłosił się 11 września do dowódcy odcinka obrony „Warszawa - Zachód” z prośbą o przydzielenie mu funkcji. Został szefem sztabu dowódcy tego odcinka płk dypl. Mariana Porwita.

Po kapitulacji Warszawy zamierzał początkowo przedostać się na Węgry i dalej do Francji, ale gdy poinformowano go, iż grupa oficerów zamierza przejść do konspiracji i kontynuować walkę z okupantami

niemieckim i sowieckim w Polsce – zgłosił się już 28 września do gen. Michała Tokarzewskiego-Karaszewicza tworzącego właśnie Służbę Zwycięstwu Polsce (SZP). W październiku 1939 r. ppłk dypl. Leopold Okulicki został wyznaczony Komendantem Okręgu Łódzkiego SZP (potem Związku Walki Zbrojnej ZWZ) i przystąpił do organizowania struktur podziemnej organizacji wojskowej w Łodzi.

Okręg łódzki należał z całą pewnością do najtrudniejszych, gdyż obejmował zarówno obszar włączony przez Niemców do Rzeszy, tzw. Kraj Warty, jak i tereny, które weszły w skład Generalnej Guberni. Stan ten powodował znaczne trudności logistyczne i komunikacyjne. Pomimo tego ppłk dypl. Leopold Okulicki, używający w tym czasie pseudonimów „Pan Jan” i „Johan Miller”, odniósł duży sukces. Kierowany przez niego Okręg rozrastał się, a coraz liczniejsze kadry nabierały doświadczeń. W okresie pracy w Łodzi ppłk dypl. Leopold Okulicki zetknął się z inną późniejszą legendą polski podziemnej – mjr Henrykiem Dobrzańskim ps. „Hubal”, który po klęsce wrześniowej przeszedł ze swoim oddziałem do partyzantki i działał m.in. na terenie Inspektoratu Piotrowskiego podlegającego Okulickiemu. Aktywność „Hubala” utrudniała budowę struktur organizacyjnych ZWZ w obszarze jego działania. Dlatego też zapadła decyzja o demobilizacji oddziału. Z misją do mjr „Hubala” udał się sam „Pan Jan”. Do spotkania doszło w marcu 1940 r. we wsi Galki. W wyniku rozmów mjr Dobrzański przeprowadził częściową demobilizację swojego oddziału. Działalnością awansowanego w lipcu 1940 r. na stopień pułkownika Leopolda Okulickiego coraz bardziej interesowali się Niemcy. Ich intensywne poszukiwania „Johana Millera” spowodowały odwołanie Okulickiego z Łodzi.

Wyznaczono mu nową conajmniej równie trudną placówkę – zo-

Pomnik Okulickiego w Bochni

stał Komendantem Okupacji sowieckiej ZWZ. Przyjechał do Lwowa i jako „Jan Mrówka” podjął swoje nowe obowiązki na początku listopada 1940 r. Specyfika okupacji sowieckiej była zupełnie inna niż ta którą Okulicki znał w Łodzi. Rozpoznanie i infiltracja społeczeństwa oraz struktur ZWZ przez NKWD było nieporównywalnie większe i bardziej efektywne niż działania Gestapo i SD. Niemniej jednak także na tym nowym stanowisku ppłk dypl. Leopold Okulicki demonstrował swoją dużą fachowość i zdolności organizacyjne. Jego praca, która już zaczęła przynosić owoce została przerwana w nocy 21 na 22 stycznia 1941 r. kiedy to został aresztowany. W czasie śledztwa mógł się przekonać o doskonałej orientacji NKWD w strukturze ZWZ i formach działania organizacji pod okupacją. Przewieziono go następnie do Moskwy, osadzono na Łubiance i przystąpiono do przygotowywania aktu oskarżenia. W czerwcu Okulicki został przeniesiony do więzienia lefortowskiego, gdzie zastał go wybuch wojny niemiecko-sowieckiej. Po znormalizowaniu stosunków między rządem polskim na uchodźstwie a Kremlm ppłk dypl. Leopold Okulicki został zwolniony z więzienia, zaś tworzący armię polską w Związku sowieckim gen. Władysław Anders powierzył mu obowiązek swojego szefa sztabu. Pełniąc tę funkcję Okulicki dwukrotnie uczestniczył w rozmowach ze Stalinem, któremu przypominał podobno jakiegoś polskiego chłopca, który przed rewolucją pomagał mu przekradać się do Galicji.

Organizacja polskiego wojska szła jednak z powodu obstrukcji uprawianej przez Sowieców opornie. W końcu nie pozostało nic innego jak tylko ratować żołnierzy od głodu i chorób i latem 1942 r. ewakuować armię na Bliski Wschód.

We wrześniu 1943 r. zapadła decyzja o powrocie ppłk Okulickiego do Polski. Stało się to w nocy z 21 na 22 maja 1944 r., w ramach operacji „Weller 29” kiedy to zrzucono go na spadochronie w okolicach Kra-

kowa. Z chwilą przybycia do kraju został awansowany na stopień generała brygady. Gen Okulicki, używający w tym czasie pseudonimów „Kobra” i „Niedźwiadek” objął w czerwcu stanowisko zastępcy Szefa Sztabu AK i Szefa Operacji w Komendzie Głównej AK. W jego kompetencjach leżało zatem przygotowywanie ostatecznych planów akcji „Burza”. Szybko nastał lipiec, Armia Czerwona zbliżała się do Warszawy a w dowództwie AK ważyły się decyzje w sprawie powstania. Jan Nowak Jeziorański, kurier z Warszawy. Przytacza następującą relację gen. Okulickiego: „Byłem od początku zdecydowanym zwolennikiem wyzolenia Warszawy przez AK (...) Z rosnącą niecierpliwością obserwowałem w tych dniach „Bora” (gen. Tadeusz Komorowski dowódca AK), który wciąż się wahał, zastanawiał i pokazywał wewnętrzną rozterkę. Nie licowało to wszystkim z postawą dowódcy, który wobec podkomendnych, musi okazywać stanowczość i zdecydowanie. (...) Na ostatniej odprawie nie wytrzymałem i wybuchnąłem. Wygarnąłem „Borowi”, że z wyjątkiem Piłsudskiego Polska nie miała szczęścia do dowódców i dlatego przegrywaliśmy wszystkie nasze kolejne powstania. Przypomniałem Skrzyneckiego. Zarzuciłem mu kunktatorstwo i brak zdecydowania”. „Niedźwiadek” obawiał się że niezdecydowanie „Bora” wykorzystają komuniści i sami wznęca

cd na str 14

Kazimierz Barczyk

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „MAŁOPOLSKA-ŚLĄSK”

Małopolska i Śląsk coraz bardziej zacieśniają swoją współpracę, w tym przede wszystkim gospodarczą. Obszar Małopolski i Śląska, zamieszkały wokół Krakowa i Katowic przez 10 milionów ludzi i wytwarzający 1/3 dochodu narodowego ma szczególne znaczenie dla potencjału całej Polski.

Lawinowo wzrasta zapotrzebowanie na konkretne przejawy współpracy. Na taką współpracę czekają gminy, przedsiębiorstwa, ośrodki naukowe, a także mieszkańcy obu regionów.

Istotnym obszarem takiej współpracy staje się dziedzina ubezpieczeń społecznych.

Rozwój gospodarczy i technologiczny sprawia, że wzrasta ryzyko, jakie wiąże się następstwami nieszczęśliwych zdarzeń. Ryzyko to dotyczy najbardziej aktywnych uczestników życia społecznego i gospodarczego: przedsiębiorców, instytucje publiczne, w tym przede wszystkim gmin.

Aby zabezpieczyć się przed dotkliwymi konsekwencjami finansowymi konieczne jest ubezpieczenie nie tylko swojego majątku ale i ubezpieczenie się od odpowiedzialności cywilnej i wielu innych ryzyk.

W ostatnich miesiącach kilka liczących się zakładów ubezpieczeń popadło w poważne kłopoty. Sytu-

acja braku stabilności na rynku ubezpieczeń zagraża rozwojowi gospodarczemu, a w przypadku gmin obciąża wprost podatników. Jednocześnie rosną koszty ubezpieczeń w dotychczasowych formach.

W takiej sytuacji trzeba wykorzystać istniejące możliwości prawne i organizacyjne dla zapobieżenia tym możliwym i bardzo realnym następstwom. Taką możliwością jest powołanie Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”, otwartego dla gmin i przedsiębiorstw z obu regionów.

TUW „Małopolska - Śląsk” daje w pierwszym rzędzie gwarancję stabilności i wiarygodności (po-

Fragment projektu statutu TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „MAŁOPOLSKA-ŚLĄSK”

Rozdział I CZĘŚĆ OGÓLNA

Art. 1

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”, zwane dalej Towarzystwem, tworzą osoby fizyczne, prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które przystąpiły do Towarzystwa na zasadach określonych w niniejszym Statucie.

Art. 2

1. Siedzibą Towarzystwa jest miasto Kraków.
2. Towarzystwo posiada dwa biura regionalne w Katowicach i Krakowie.
3. Towarzystwo działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4

1. Towarzystwo ma za zadanie związać swoich Członków umowami ubezpieczenia wzajemnego typu majątkowego i osobowego, zgodnie z przepisami prawa ubezpieczeniowego i kodeksu cywilnego.
2. Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku, o działalności ubezpieczeniowej) w następujących grupach:

Grupa I – Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej;

Grupa VII – Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie,

Grupa VIII – Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami,

Grupa IX – Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych (grad, mróz, kradzież)

Grupa XIII – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nie ujętej w grupach 10-12.

4. Towarzystwo może również świadczyć usługi ubezpieczeniowe dla osób prawnych i fizycznych nie będącymi członkami Towarzystwa, pod warunkiem, że osoby te będą płacić składki stałe, których łączna wysokość nie może

być wyższa niż – 10% składek brutto zebranych przez Towarzystwo w roku obrachunkowym.

Art. 7

Członkowie Towarzystwa nie odpowiadają za jego zobowiązania.

Rozdział II WŁADZE TOWARZYSTWA

Art. 8

Władzami Towarzystwa są:

1. Walne Zgromadzenie lub Zgromadzenie Generalne,
2. Rada Nadzorcza,
3. Zarząd.

Walne zgromadzenie

Art. 9

1. Najwyższą władzę Towarzystwa stanowi Walne Zgromadzenie, zwane dalej Zgromadzeniem.

Rada Nadzorcza

Art. 21

1. Rada Nadzorcza składa się z 12 członków.
2. Kadencja Rady Nadzorczej trwa 6 lat.
3. Sześciu członków Rady Nadzorczej wybieranych jest przez Walne Zgromadzenie bezwzględną większością oddanych głosów spośród Członków (przedstawicieli) Towarzystwa.
4. Pozostałe miejsca w Radzie Nadzorczej obejmują przedstawiciele zaproponowani przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski – trzy miejsca i Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw – trzy miejsca.

Art. 23

Rada Nadzorcza nadzoruje działalność Towarzystwa i podejmuje wszelkie niezbędne do tego działania.

Zarząd

Art. 27

1. Zarząd Towarzystwa składa się co najmniej z 3, lecz nie więcej niż z 5 osób.
2. Prezesa Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza.

przez uczestnictwo w nim gmin) a nadto może spowodować obniżenie wydatków na składki ubezpieczeniowe nawet od 20% do 40% (poprzez wzajemny charakter).

Tradycja ubezpieczeń wzajemnych liczy w Polsce ponad 130 lat. Szczególnie mocne są tradycje samopomocowe w Małopolsce, gdzie po raz pierwszy na ziemiach polskich, już w 1816 roku ks. Stanisław Staszic założył w Hrubieszowie Rolnicze Towarzystwo Ratowania się Wspólnie w Nieszczęściach. W 1890 roku Franciszek Stefczyk założył w Małopolsce pierwszą wiejską spółdzielnię oszczędnościowo-pożyczkową. Blisko 5400 „kas Stefczyka” zostało zlikwidowanych w 1948 roku. Przed II wojną światową blisko 70% polskiego rynku ubezpieczeniowego było zorganizowane w postaci samorządowej, niekomercyjnej działalności. Towarzystwa ubezpieczeń wzaje-

nych związane były głównie z instytucjami samorządu. Wśród nich największym był Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, znacjonalizowany i przekształcony w Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych a następnie w PZU.

Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń są także istotnym elementem rynku ubezpieczeniowego w Europie Zachodniej a także w Stanach Zjednoczonych — potężne wzajemne towarzystwo ubezpieczeniowe gmin powołane wokół Zatoki San Francisco.

Ubezpieczony jest zarazem członkiem i współwłaścicielem Towarzystwa, co gwarantuje wzajemną kontrolę, a w konsekwencji ogranicza do minimum nadużycia i wyłudzenie nienależnych odszkodowań.

Przedstawiam w skrócie podstawowe zasady działania TUW „Małopolska Śląsk”. Zachęcam gminy i przedsiębiorstwa do włą-

czenia się do realizacji tej inicjatywy:

W styczniu b.r. przedłożyłem Zarządowi Stowarzyszenia Gmin Małopolski propozycję powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk” dla gmin Małopolski i Śląska, który zaakceptował ją jednomyślnie.

Polskie prawo ubezpieczeniowe, którego podstawowe uregulowania zawarte są w ustawie z dnia 28.07.1990 r. z późniejszymi zmianami, o działalności ubezpieczeniowej zezwala na prowadzenie ubezpieczeń wyłącznie w formie: zakładu ubezpieczeniowego mającego postać spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Ponieważ forma zakładu ubezpieczeniowego jest ogólnie znana, uwagę poświęcimy Towarzystwu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Ubezpieczenia wzajemne polegają na stowarzyszeniu m.in. osób prawnych dla wspólnego ubezpie-

3. Na wniosek Prezesa Zarządu Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje pozostałych członków Zarządu.
4. Kadencja Zarządu trwa trzy lata.
5. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Rozdział III CZŁONKOSTWO Art. 29

1. Do niniejszego Towarzystwa mogą przystąpić wszystkie osoby fizyczne i prawne mające prawo i zamiar zawarcia z Towarzystwem umowy ubezpieczeniowej
2. Ustanawia się dwa rodzaje członków towarzystwa:
 - a) członek uprawniony do głosowania na Walnym Zgromadzeniu, zwany w niniejszym statucie członkiem pełnym, posiadający udziały w kapitale zakładowym.
 - b) członek nie uprawniony do głosowania na Walnym Zgromadzeniu, zwany w niniejszym statucie niepełnym posiadający udziały w kapitale udziałowym.

Art. 31

1. Udział wynosi 100 zł (sto złotych).
2. Każdy członek obejmujący udziały w kapitale zakładowym obowiązany jest zadeklarować i wpłacić co najmniej 100 udziałów.
3. Każdy członek obejmujący udziały w kapitale udziałowym obowiązany jest zadeklarować i wpłacić co najmniej 10 udziałów.

Art. 38

Umowy ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku w przypadku ubezpieczeń dobrowolnych i na okres jednego roku kalendarzowego w przypadku ubezpieczeń obowiązkowych, o ile ogólne warunki ubezpieczeń nie stanowią inaczej.

Rozdział IV GOSPODARKA FINANSOWA Art. 39

1. Każdy Członek pokrywa swoją część zobowiązań poprzez opłacenie składki za ubezpieczenie wycelzonej na podstawie obowiązujących taryf.

Art. 40

Każdy Członek wstępujący do Towarzystwa jest zobowiązany do następujących świadczeń finansowych na rzecz Towarzystwa:

- 1/ z tytułu przystąpienia:
 - wykupienie udziału członkowskiego na zasadach określonych w art. 31 Statutu,
 - wpłacenie wpisowego w wysokości określonej przez Radę Nadzorczą, wpisowe nie podlega zwrotowi,
- 2/ z tytułu umowy ubezpieczenia: opłacenie składki.

Art. 44

1. Kapitał zakładowy Towarzystwa wynosi 2.000.000, PLN (dwa miliony złotych) i jest podzielony na 20.000 (dwadzieściesiąt tysięcy) udziałów o wartości nominalnej 100 PLN (sto złotych) każdy.
2. Udziały są niepodzielne.
3. Walne Zgromadzenie może zmienić wysokość udziałów wpłacanych przez członków przystępujących do Towarzystwa.
4. Kapitał zakładowy zostanie zebrany w drodze wpłat gotówkowych na udziały przez założycieli.
5. Wpłaty na udziały przez założycieli będą dokonywane w całości, najpóźniej do dnia odbycia zgromadzenia organizacyjnego Towarzystwa.

Art. 52

1. Fundusz członkowski może zostać przeznaczony m.in. na:
 - wspieranie działań powodujących zmniejszenie szkodo-wości lub zwiększenie zbioru składki za ubezpieczenie,
 - działalność informacyjną dotyczącą rozwoju Towarzystwa i podejmowanie przezeń inicjatyw propagujących ubezpieczenia wzajemnie,
 - wypłacanie zapomóg Członkom Towarzystwa, których sytuacja materialna uległa pogorszeniu w rezultacie zdarzenia losowego nie objętego umową ubezpieczenia, lecz związanego z przedmiotem ubezpieczenia.
2. Szczegółowy plan wykorzystania funduszu zatwierdza Rada Nadzorcza na wniosek Zarządu, który prowadzi gospodarkę środkami funduszu.

(Opracowano – Stowarzyszenie Gmin Małopolski)

Informacje: Stowarzyszenie Gmin Małopolski, 31-004

Kraków, ul. Grodzka 28, tel 012 161 482, fax 012 219

312, e-mail: janw@sgm.ipl.net

czania powstałych wśród nich szkód losowych.

Podstawowymi cechami działalności Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych są:

- ochrona ubezpieczeniowa** obejmuje członków Towarzystwa, którzy równocześnie są jego właścicielami i wybierają jego władze,
- składki są kalkulowane, tak aby pokrywały koszty faktycznie zaistniałych szkód i administracyjne koszty działalności Towarzystwa,
- zasada wzajemności występuje jedynie wśród grupy osób prawnych i fizycznych, a w wypadku TUV Małopolska-Śląsk wśród gmin, którzy ubezpieczają się na tych samych zasadach. Oznacza to, że deficytu w jednej grupie ubezpieczeń (np. ubezpieczeniu samochodów) nie można pokrywać nadwyżkami wygenerowanymi w innych grupach (np. ubezpieczenia mieszkań).

Zasadniczą różnicą między Towarzystwami Ubezpieczeniowymi działającymi na rynku komercyjnym a Towarzystwami Ubezpieczeń Wzajemnych jest sposób wykorzystania nadwyżki powstałej ze zbioru składki, wydatkowanej odszkodowań i kosztów działalności. Towarzystwa komercyjne zobowiązane są do wypracowania zysku i jego podziału między akcjonariuszy Towarzystwa. W Towarzystwach Ubezpieczeń Wzajemnych pojęcie zysku nie istnieje. W jego miejsce pojawia się tzw. nadwyżka bilansowa, która z założenia rozdzielana jest pomiędzy członków udziałowców. TUV opiera się o formułę non profit, przeznaczając nadwyżkę na cele statutowe.

Formy zwrotu można dokonywać poprzez:

- zwrot składek w przypadku znacznych nadwyżek w poszczególnych grupach ubezpieczeń. Praktycznie sprowadza się to do udzielenia bonifikaty (obniżek składek) dla dotychczasowych członków w następnym okresie rozrachunkowym
- tworzenie funduszy do których zaliczamy:

- a) fundusz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, tworzy się go w celu gromadzenia środków na pokrycie zobowiązań z tytułu niewypłaconych ryzyk, niewypłaconych odszkodowań i innych świadczeń,
- b) fundusz prewencyjny; tworzony w celu finansowania przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia liczby wypadków,
- c) fundusz organizacyjno-rozwojowy, przeznaczony na finansowanie Towarzystwa,
- d) terenowy fundusz społeczny przeznaczony na wspieranie działań podejmowanych w środowiskach lokalnych w celu rozwoju społeczno-ekonomicznych, a w efekcie obniżenia szkodowości,
- e) fundusz solidarnościowy; przeznaczony jest na wypłacanie zapomogi członkom Towarzystwa, których sytuacja materialna uległa pogorszeniu w rezultacie zdarzeń losowych nie objętych umową ubezpieczenia, lecz związanych z przedmiotem ubezpieczenia.

Np. znaczne straty własności komunalnej, jakie miały niedawno miejsce w Polsce sprawiły, że stała się konieczna rewizja systemu ubezpieczeń, w oparciu o który do tej pory działały polskie gminy miejskie. Wielki pożar Teatru we Wrocławiu oraz wybuch gazu w bloku mieszkalnym w Gdańsku, zakończony całkowitym zniszczeniem budynku udowodniły jasno jak bardzo niekorzystne dla gminy może być ubezpieczenie wadliwe, niewystarczające lub wręcz jego brak. W szczególności gminy miejskie powinny poważnie zastanowić się nad wnioskami wypływającymi z opisanych powyżej zdarzeń i odpowiednio przygotować się na podobne sytuacje i związane z nimi koszty.

Właściwa ochrona ubezpieczeniowa publicznej własności komunalnej oraz odpowiednie zabezpieczenia zobowiązań finansowych są niezbędnym, pierwszym krokiem do utworzenia systemu ubezpieczeniowego, który odpowiadałby standardom międzynarodowym. Istnieje wiele powodów dla których należałoby przestać wspierać monopolistyczny i nie oferujący pełnej gamy usług

system ubezpieczeniowy i utworzyć własne towarzystwo, które byłoby własnością samych ubezpieczonych gmin — szczególnie przed rokiem 1999, kiedy zniesione będą ograniczenia i bariery dla zagranicznych firm ubezpieczeniowych.

Dotychczasowe standardowe polisy ubezpieczeniowe z założenia opracowywane są dla potrzeb przeciętnego odbiorcy. Jeżeli podmiotem ubezpieczenia jest np. gmina, to może się zdarzyć, że standardowa polisa ubezpieczeniowa okaże się albo częściowo albo nawet całkowicie nieodpowiednia — nie będzie np. pokrywać określonego typu ryzyka lub odwrotnie, będzie ubezpieczać od ryzyka, które nie istnieje. Składki ubezpieczeniowe bywają marnowane na pokrycie nieodpowiedniego ubezpieczenia.

Posiadanie własnego towarzystwa ubezpieczeniowego dawałoby gminom możliwość dokładnego dostosowania programu ubezpieczeniowego do własnych potrzeb, indywidualizację oferty, warunków i umów, udziałów własnych oraz — kwestia ostatnia, ale wcale nie mniej ważna — kontrolę sposobów kalkulowania składek ubezpieczeniowych.

W Stowarzyszeniu Gmin Małopolski powstała inicjatywa powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Małopolska-Śląsk, skierowana głównie do gmin Polski południowej.

Zarząd Związku Gmin Górnośląska i Północnych Moraw w marcu br. wstępnie poparł tę propozycję.

Przewodnią myślą tego przedsięwzięcia jest utworzenie w regionach Małopolski i Śląska własnej instytucji finansowej która:

1. umożliwi zorganizowanie i zatrzymanie części kapitału w obu makroregionach,
2. stworzy członkom TUV źródła taniego finansowania przedsięwzięć modernizacyjnych związanych z instytucjami zmniejszającymi prawdopodobieństwo wystąpienia szkody losowej.
3. przyczyni się do aktywizacji gospodarczej gmin.

Kraków, kwiecień 1997 roku

Z Księdzem Biskupem KAZIMIERZEM NYCZEM rozmawia Marek Szczepanek

EGZAMIN Z WOLNOŚCI

– Podczas ostatniej wizyty w Polsce Ojciec Święty Jan Paweł II z ogromną troską mówił o zagrożeniach pojawiających się w naszym życiu publicznym i społecznym. W homilii wygłoszonej przed dwoma laty w Skoczowie za najważniejszą sprawę uznał budowę ładu moralnego. Ojciec Święty wzywał wówczas do odważnego przejmowania odpowiedzialności za dobro publiczne. Namawiał do troski o innych w duchu solidarności. Które zjawiska wymienione wówczas przez Ojca Świętego uważa Ksiądz Biskup za największe zagrożenia?

– Przemówienia Jana Pawła II w Skoczowie nie da się właściwie zrozumieć bez przypomnienia wystąpienia papieża z jego pielgrzymki w 1991 roku. Ojciec Święty oparł swoje ówczesne nauczania na dekalogu. Odeśłał nas wszystkich do obiektywnej rzeczywistości moralnej, jaką są przykazania. W Warszawie na zakończenie tej pielgrzymki Ojciec Święty mówił: „Egzamin w przeszłości był trudny. Zdawali go, a wynik ogólny przyniósł nam uznanie. Jednakże w tym miejscu nie wolno się zatrzymywać. Egzamin z naszej wolności jest przed nami. Wolności nie można tylko posiadać. Trzeba ją stale zdobywać.”

Ten egzamin z wolności jest ciągle przed nami. Po czterech latach, kiedy Ojciec Święty przyjechał do Skoczowa i mówił o człowieku sumienia, nawiązywał właśnie do owego egzaminu z wolności. Okazało się bowiem, że zdawanie go nie wychodzi nam najlepiej. Kluczem do zrozumienia sytuacji człowieka we współczesnym świecie powinno być sumienie. Gdyby na wszystkich ważnych czy mniej ważnych stanowiskach w Polsce działali ludzie sumienia, to zapewne nie musielibyśmy bać się o naszą Ojczyznę.

Odnosząc się do pytania o największe zagrożenia w naszym życiu społecznym, chciałbym powiedzieć, iż chyba najpoważniejszym zagrożeniem i przyczyną innych zagrożeń może stać się zamykanie się ludzi na transcendencję, niewrażliwość każdego z nas na wartości.

Grozi nam to, iż w natłoku zwykłych problemów zapominamy o sprawach najważniejszych.

Jest to zagrożenie nie tylko polskie. Wynika ono z konsumpcyjnego nastawienia do życia. Nie ulega wątpliwości, iż jest ono lansowane przez centra decyzyjne współczesnego świata, znajdując odbicie w mass mediach. O tym problemie bardzo często mówi Ojciec Święty, wskazując na postawę ludzi, którzy żyją tak, jakby Bóg nie istniał. Można to nazwać swego rodzaju deizmem końca XX wieku. (...)

– W działalności społecznej, w życiu publicznym organizowanym zgodnie z przesłankami Społecznej Nauki Kościoła, szczególną rolę odgrywa zasada pomocniczości. Czy nie została ona w ostatnich latach zinterpretowana przez wiele środowisk w sposób skrajnie liberalny, co w praktyce oznacza pozostawienie jednostki samej sobie? Jak ta zasada powinna być realizowana w Polsce, u schyłku naszego wieku?

– U podstaw zasady pomocniczości leży przyjęcie założenia, że najważniejszy jest człowiek. Człowiek to jedyne stworzenie na świecie, które Bóg stworzył dla niego samego. Ten człowiek nie urzeczywistnia siebie inaczej jak tylko przez bezinteresowny dar z siebie. A więc nie egoizm, lecz miłość i służba człowiekowi. Wszyscy i wszyscy, którzy działają w strukturach rządowych lub samorządowych, winni być nastawieni na pomoc konkretnemu człowiekowi, jego rozwojowi. Pomagając człowiekowi, trzeba również pamiętać, iż nie należy go zastępować w tym, co on sam może zrobić. W przeciwnym przypadku łatwo jest zabić jego aktywność czy pomysłowość. Doświadczaliśmy tego w minionym 50-leciu, kiedy państwo próbowało zastępować ludzi niemal we wszystkich: myślało i decydowało za obywateli.

W okresie poważnej transformacji, którą obecnie przeżywamy, stajemy przed pokusą działania przypominającego wyrzucenie z okrętu, płynącego po wzburzonym morzu, czło-

wieka słabo pływającego, z nadzieją, że sytuacja zmusi go do samodzielności. Człowiek postawiony w takiej sytuacji może się, co prawda, uratować, ale może też utonąć. Rozwiązaniem jest przyjęcie zasady głoszonej przez Jana Pawła II w encyklice „Sollicitudo Rei Socialis”, polegającej na akceptacji wolnego rynku, lecz z pełną świadomością konieczności objęcia pomocą słabszych. Chodzi więc o państwo mądre socjalne, a nie socjalistyczne. Zasadzie pomocniczości sprzeciwia się nie tylko skrajnie pojęty liberalizm, pozbawiający człowieka wszelkiej ochrony, ale także trwająca i utrzymywana centralizacja państwa. W praktyce oznacza to, że państwo zamierza decydować o sprawach, o których ludzie powinni decydować sami. Jest to ściśle związane z wyhamowaniem reformy samorządowej. Dla ludzi pragnących z centrum decydować i rozdzielać pieniądze to działanie optymalne.

– Równie istotne dla budowy ładu moralnego, pomysłowości ekonomicznej oraz rozwoju demokracji ma umacnianie pozycji rodziny. W ostatnim czasie można dostrzec, że działania na jej rzecz znalazły się na marginesie zainteresowań polskich polityków.

– Brak pomysłu na dobrą politykę prorodzinną nie jest problemem jedynie trzech ostatnich lat. System podatkowy, zrównujący pozycję wszystkich rodzin, niezależnie od liczby posiadanych dzieci, charakteryzuje cały okres transformacji. Trudno mi powiedzieć, czy mamy do czynienia z nieporadnością, brakiem wyobraźni, czy też świadomą polityką antyrodzinną. Być może tak postępując, powtarzamy błąd wielu krajów europejskich, które w minionych dziesięcioleciach próbowały udowodnić, że można się obejść bez silnej, zdrowej rodziny.

Fakty wskazują na ogromne zagrożenie rodziny. Mamy do czynienia z osłabieniem wewnętrznych więzi, spowodowanym ogromnym zapracowaniem, brakiem mieszkań i ich niedostępnością dla przeciętnej rodziny. Skutki widać już wyraźnie, choćby poprzez zdecydowany spadek dziet-

ności i niebezpieczne tendencje demograficzne w Polsce. Myślę, jednak, że ciągle jest czas na stworzenie skutecznej polityki prorodzinnej. Aby to osiągnąć, konieczne jest uznanie znaczenia rodziny, na przykład przez zróżnicowanie podatków, aby nie z łaski, ale z poczucia sprawiedliwości promowane były rodziny wielodzietne; sprawiedliwie nie znaczy równo. Może to zrobić każdy rząd, który ma szersze widzenie tych problemów.

– *Które zasady Społecznej Nauki Kościoła winny być przede wszystkim realizowane w życiu publicznym naszego kraju?*

– Trzeba pamiętać, że Nauka Społeczna Kościoła jest przełożeniem zasad Ewangelii, uwzględniającymi wyniki analizy rzeczywistości, na zasady życia społecznego. Społeczna Nauka Kościoła rozwija się, gdyż zmienia się świat. Nie jest – jak tego chcą niektórzy, zarówno po prawej jak i po lewej stronie sceny politycznej – gotowym modelem, który można wcielić w życie. Można ją porównać do światła. Powinni ku niemu przychodzić wszyscy, którzy chcą uzyskać odpowiedź, czy ich program, przemyślenia są zgodne z jej zasadami. Wówczas udałoby się, być może, uniknąć instrumentalizacji Społecznej Nauki Kościoła. Politycy zrozumieliby, iż po przyjęciu pryncypiów, szczególnie problemy można rozwiązywać na wiele sposobów.

W naszej rzeczywistości szczególnego znaczenia nabiera realizacja prymatu rodziny. Bardzo duże ma także pierwszeństwo własności prywatnej, która nie może być jednak rozumiana w sposób absolutny.

Ochrona własności prywatnej musi się wiązać z powszechnym przeznaczeniem dóbr. Na własności każdego z nas ciąży swoista hipoteka społeczna. Właściwe rozumienie znaczenia własności prywatnej zapewne zaowocowałoby mądrą reprivatyzacją, której nadal nie ma. Sprawia to, że bardzo wielu ludzi ma poczucie krzywdy. Za zasady równie istotne, jak na przykład prymat rodziny, uznać trzeba prymat osoby nad rzeczą, prymat etyki nad techniką czy wreszcie miłości nad sprawiedliwością. W tym ostatnim przypadku nie może to jednak oz-

naczać zniesienia sprawiedliwości, ale jej przekraczanie.

– *Ostatnie lata przyniosły wiele napięć między państwem a Kościołem, zwłaszcza w relacjach z władzą centralną. Nie widać takich konfliktów w stosunkach między Kościołem a władzami lokalnymi. Co stanowi o tak znacznej różnicy?*

– Myślę, że na poziomie ogólnopństwowym pewne konflikty są kreowane celowo. Różne środowiska realizują w ten sposób swoje cele polityczne, wyborcze. Nie oznacza to, rzecz jasna, że nie istnieją bardzo poważne niekiedy różnice poglądów. Na dole, ludzie, którzy tworzą samorząd muszą współpracować w konkretnych sprawach i łatwiej znajdują porozumienie, także z reprezentantami Kościoła. Myślę, że w ostatnich latach zrobiono niesłychanie dużo, aby nauczyć się autentycznej samorządności. Nie można się także dziwić, że w pracy samorządowej jest jeszcze sporo nieporadności. Trzeba podkreślić, że zwłaszcza w sferze szkolnictwa, wychowania, działalności charytatywnej współpraca między Kościołem a samorządami jest bardzo dobra.

– *Jak bardzo księża mogą się angażować w działalność polityczną, społeczną i charytatywną?*

– Nikt w demokratycznym państwie nie może wykluczyć duchownych z działalności politycznej, gdyż księża rezygnują z niej sami. Wynika to z zasad prawa kanonicznego, które zakłada, że księża nie pełnią funkcji publicznych, politycznych. Nikt też nie może zakazać księżom działalności charytatywnej. W sferze działalności społecznej Kościół ma niezwykle dużo do zrobienia, zwłaszcza pomagając biednym czy prowadząc pracę wychowawczą. Nie widzę tu żadnych specjalnych ograniczeń, poza jednym. Każdy z księży musi pamiętać, że nikt nie może zastąpić go w liturgii i sprawowaniu sakramentów.

Na pewno nie można wymagać, by każdy ksiądz był ks. Wawrzyniakiem naszego czasu, ale nie byłoby źle, gdyby takich Wawrzyniaków było jak najwięcej. Należy się cieszyć, że księża otwierają swoje domy katechetyczne. Prowadząc szeroką działalność wychowawczą,

nie konkurują, ale wspierają państwo. W naszej diecezji mamy na przykład księdza, który ostatnie 8 lat poświęcił budowie domu dla 40 osób starych z jego gminy. Dzięki temu mogą oni pozostać w rodzinnej wsi, wśród sąsiadów i znajomych, mając jednocześnie zapewnioną dobrą opiekę. Ksiądz zbudował dom, zaś instytucje zajmujące się pomocą społeczną wyposażyły go w niezbędny sprzęt. Dziś jest domem prowadzonym we współpracy z władzami świeckimi.

– *Zbliżająca się wizyta Ojca Świętego w Polsce rodzi różne oczekiwania i nadzieje. Jakie w odczuciu Księdza Biskupa, może być znaczenie tej pielgrzymki dla życia publicznego i prywatnego Polaków?*

– Jest oczywiste, że tej pielgrzymki, niezależnie od oczekiwań różnych środowisk, nie uda się sprowadzić do wymiaru politycznego. Nikt nie powinien sądzić, że papież przyjedzie, aby cokolwiek zrobić za nas. Przed taką instrumentalizacją bardzo przestrzegam. Ojciec Święty przyjeżdża do kraju przede wszystkim po to, aby umacniać naszą wiarę. Naszą sprawą jest, jak potrafimy słuchać jego nauki, a następnie realizować ją w swoim życiu.

Powinniśmy być odporni na sugestie, które pojawiały się w niektórych mediach podczas ostatniej pielgrzymki i mogą pojawić się teraz, że Ojciec Święty twardo nas poucza. Czasem prawda bywa twarda i wymagająca. Nie można przy tym posądzać papieża z Polski, iż głosi prawdę, bez miłości do nas. Czasami, przytłoczeni falą przetaczającego się dookoła zła, zapominamy, że jest w nas ogromnie dużo dobra. Wiele jest go także w społeczeństwie. To suma owego dobra, tkwiącego w każdym z nas. Myślę, że papież pochylił się nad nami, jak nad ogniskiem, które przygasło, pokryło się popiołem, po to, aby rozniecić na powrót ogień, przywrócić mu pierwotny żar. Jeśli po odejściu Ojca Świętego będziemy umieli sami pochylić się nad dobrem, które jest w nas, wtedy ta wizyta okaże się bardzo owocna — także w wymiarze społecznym, publicznym.

– *Dziękuję za rozmowę*

Rozmawiał MAREK SZCZEPANEK przedruk: „Wspólnota” z 29 marca 1997

Krzysztof Mikulski

MAŁOPOLSKA W INTERNECIE

Coraz więcej gmin uruchamia swoje adresy w Internecie. Po pierwszych chaotycznych działaniach polegających najczęściej na zamieszczeniu zdjęcia z widokiem gminy i zdjęcia wójta/burmistrza, przyszedł czas na bardziej przemyślane działania. Widać coraz wyraźniej, że uruchamiając swoje strony internetowe decydenci gminni wiedzą czego po tym oczekują.

Wielu z nich wzbrania się przed podłączeniem do Internetu z uwagi na brak zaufania do własnej kadry urzędniczej. Obawiają się, że nieograniczone możliwości sieci w połączeniu z ferią barw, dźwięku i animacji wideo oferowanych przez WWW zrujnują ich urząd.

Dla sfrustrowanych szefów mam kilka dobrych wiadomości. W USA, gdzie z tym problemem zetknięto się już kilka lat temu przeprowadzono specjalistyczne badania nad zachowaniem się pracowników korzystających z Internetu. Wynika z nich, że największy spadek zainteresowania pracowników wykonywaniem swoich obowiązków służbowych następuje w momencie udostępnienia im możliwości korzystania z sieci. Wertują wtedy godzinami WWW w poszukiwaniu coraz to nowych wrażeń. Fascynacja jednak mija dość szybko. U Boeinga już po około 30 dniach większość pracowników korzystała z sieci w sposób całkowicie odpowiedzialny. Korzystanie zaś z e-mail w celach towarzyskich okazało się o wiele tańsze niż korzystanie z telefonów służbowych do celów prywatnych.

Gdy komuś jednak zabawy z siecią wejdą w krew do tego stopnia, że nie będzie mógł się opanować, można temu przeciwdziałać przy wykorzystaniu odpowiedniego oprogramowania.

W wielu gminach w dostępie do Internetu słusznie upatruje się możliwości skorzystania z nowego rodzaju promocji lokalnych przedsięwzięć, uwarunkowań inwestycyjnych, czy walorów turystycznych. Często jednak za dobrymi chęciami nie idzie nic więcej. Brak jest informacji o podobnych przedsięwzięciach. Niejednokrotnie

dostawcy Internetu zobowiązują się wziąć tą pracę na siebie. Powstają wtedy całkiem niezłe strony WWW, jednak nadające się bardziej do reklamy mydła, czy pieluszek a nie gminy.

Działalność „Małopolska On Line” wypełniła tę lukę. Dzięki zapałowi tarnowskich samorządowców popartych patronatem Stowarzyszenia Gmin Małopolskich powstała imponująca w skali całej Polski baza informacyjno-promocyjna. Przedsięwzięcie skrytalizowało się po zawarciu (9 stycznia 1997 roku) porozumienia pomiędzy Stowarzyszeniem Gmin Małopolskich a Zarządem Miasta Tarnowa w sprawie utworzenia i utrzymywania w sieci Internet systemu zarządzania bazami danych „Małopolska On Line”. Na mocy niego przystąpiono do generalnej modernizacji i poszerzenia zasobów udostępnianych na tarnowskim serwerze. Marzeniem twórców baz jest zgromadzenie informacji o wszystkich miejscowościach historycznej Małopolski od Lwowa po Kraków. Wsparcie technologiczne uzyskano od Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk (IPPT PAN), z którym nawiązana została ściślejsza współpraca. Od 1 kwietnia będzie funkcjonował nowy adres bazy www.malopolska.ipl.net.

Zasoby „Małopolska On Line” podzielone są generalnie na prezentacje stałe i okazjonalne. Podstawą tych pierwszych jest informacja o miastach i gminach. Uporządkowana jest ona w sposób standardowy dla wszystkich miejscowości mających swoje strony www. Każda prezentacja obejmuje następujące podkatalogi: „Kto tu rządzi?” – informacje o zarządzie gminy, radzie, komisjach rady, etc.; „Gdzie to jest?” – informacja o położeniu geograficznym gminy; „Historia – zabytki” – ciekawych miejsc, budowli itp.; „Turystyka i wypoczynek” – katalog zawierający kompendium wiedzy na temat bazy noclegowej, szlaków turystycznych itd.; „Gospodarka” – opis podstawowych

profilu działalności gospodarczej występujących w gminie.

Do tej pory na www zaistniały: Bochnia, Czchów, Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Dębno, Gorlice-gmina, Gorlice-miasto, Jasło, Nowy Wiśnicz, Ryglice, Skarżysko-Kamienna, Stalowa Wola, Tarnów-gmina, Tarnów-miasto, Uście Gorlickie, Wierzchosławice, Wojnicz, Wysowa, Zakliczyn, Żabno. W przygotowaniu są strony: Krosna, Tuchowa i Tarnobrzegu. „Małopolska On Line” posiada również linki do Zakopanego, Wieliczki, Krakowa i Rzeszowa.

Kolejną stałą bazą na tarnowskim serwerze są prezentacje firm mających swoją siedzibę w Małopolsce. Obecni są tu zarówno giganci jak np.: Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach SA, jak i drobne firmy. Swoją prezentację ma też Mielecka Agencja Rozwoju Regionalnego (MAAR).

Następną stałym katalogiem jest EKOINFO – baza danych o ekologii, potrzebna w codziennej pracy urzędów gmin i przedsiębiorstw. EKOINFO tworzona jest wspólnie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska.

Czwartym katalogiem „Małopolska On Line” jest baza „Centrum Informacji „Tarnów 2000 plus””. Znajdują się na niej wszelkie informacje o instytucji prowadzącej bazę, cenach usług, etc.

Kolejny katalog, to „Kalendarz imprez wszelakich” odbywających się w Małopolsce, aktualizowany w ujęciu dziennym.

Ponadto dostępne są: „Intergaleria pod Leliwą” – prezentacja plastyków, „Tarnowskie Interecha” – dwutygodnik artykuły z gazet, dobrane pod kątem zainteresowań polonii, która jest częstym gościem na serwerze oraz „Przewodnik po Tarnowie” zawierający szczegółowy opis zabytków miasta.

W trakcie prac jest szczegółowa baza hotelowo-turystyczna Małopolski, z możliwością rezerwacji miejsc noclegowych i biletów na imprezy kulturalne.

Prezentacje okazjonalne, o których wspomniałem wcześniej, również zajmują poczesne miejsce na serwerze. Przedstawiane są tam w bardzo szerokim ujęciu wartościowe imprezy kulturalne, sportowe, wydarzenia społeczne i religijne, itp. o znaczeniu ponadlokalnym. Do tej pory gościli tam: Olimpiada Specjalna Toronto97, Festiwal Bravo Maestro96 i Festiwal Muzyki Odnalezionej i Rzadko Wykonywanej. Obecnie trwają prace nad prezentacją małopolskiej części tegorocznej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski oraz czerwcową konferencją „Miasta w Internecie”. Katalog z prezentacjami okazjonalnymi był jednak do tej pory najczęściej odwiedzany za sprawą „Pogody dla narciarzy”. Był to codzienny raport o pokrywie śniegowej w Beskidzie Sądeckim i Tatrach i stanie dróg.

Strony „Małopolski On Line” są dostępne również w wersji angielskojęzycznej. Szczególnie chętnie do Tarnowa zagląda polonia kanadyjska i australijska. WWW „Małopolski” zawiera ponadto licznik i statystykę odwiedzin, książkę kodów pocztowych miejscowości w Małopolsce i wspaniale opracowaną interaktywną mapę Małopolski.

Zespół „Małopolski On Line” prowadzi również działalność dydaktyczną. Na przykład 18 i 19 kwietnia organizuje w Straszęcinie koło Dębicy szkolenie dla burmistrzów, wójtów i innych pracowników samorządowych w zakresie praktycznego korzystania z Internetu, szybkiego pozyskiwania dzięki niemu informacji niezbędnych w pracy, wykorzystywania go jako potężnego narzędzia do promocji gminy.

Twórcy „Małopolski On Line” zapraszają do współpracy wszystkie zarządy gmin, domy kultury, ośrodki informacji turystycznej, firmy działające na rzecz gmin, banki oraz inne firmy i osoby prywatne. Całość materiałów (tekst, grafika i foto) jest autoryzowana przez władze gminy, uzupełniana i aktualizowana na bieżąco.

Obecnie jest to największa, najbogatsza i najbardziej profesjonalna baza danych w zasobach polskiego WWW przygotowana przez samorząd terytorialny. Małopolska jest od dawna motorem postępu i pozytywnych zmian. Pozostaje mieć tylko nadzieję, że inne regiony i organizacje pójdą śladem Małopolan i Stowarzyszenia Gmin Małopolskich.

Na zakończenie warto przypomnieć, że korzystając z dobrodziejstw sieci internetowej powinniśmy respektować pewien zbiór reguł etycznych i formalnych. Podstawową zasadą jest szacunek dla odbiorcy informacji. Zawsze trzeba brać pod uwagę, że może on należeć do zupełnie innego kręgu kulturowego, wyznawać inną wiarę i inne wartości. Po drugie pamiętać należy, że wysłana przez nas informacja staje się publiczna.

Przesyłane informacje powinny być możliwie krótkie. Spowoduje to mniejszy tłok na łączach oraz zapewni dokładniejsze zrozumienie nas.

Jeszcze jedna ważna zasada: w Internecie obowiązują prawa autorskie, dlatego wykorzystując nie własne teksty należy zawsze podawać ich autora.

Tych kilka rad, zapewne niekompletnych, z pewnością pomoże Państwu pobuszować po sieci.

Strona SGM: www.sgm.ipl.net

Wiesław Misztal

OŚMIU WSPANIAŁYCH

W tym roku odbędzie się czwarta a w Małopolsce druga edycja konkursu „8 Wspaniałych”.

Wszyscy, którzy po raz pierwszy słyszą o tym konkursie są zapewne ciekawi – czym on jest i jaki jest jego cel? Nazwę zaczerpnięto ze znanego westernu (stąd „Wspaniali”), liczba „osiem” pojawiła się trochę z przekory – trochę dla pobudzenia ciekawości. Idea zorganizowania konkursu zrodziła się 3 lata temu w Warszawie (Jeżeli niektórzy się dziwią, to pragnę od razu dodać, że w naszej kochanej stolicy też czasami coś pożytecznego i ciekawego wymyśla).

Pomysłodawczynią jest radna Miasta Warszawy Joanna Fabisiak, która mawia, że „konkurs powstał aby zaprzeczyć stereotypom, że młodzież jest zła, leniwa i nie potrafi nic robić oprócz słuchania muzyki, chodzenia do kina i na dyskotekę.” **W Małopolsce idea wyboru „8 Wspaniałych” zaistniała dzięki Stowarzyszeniu Gmin Małopolski.**

Głównym celem konkursu jest promowanie normalności czyli pozytywnych postaw i zachowań wśród młodzieży. Laureatami są młodzi ludzie, którzy przez swoją zainteresowaną cichą pracą dla innych (a także pracą nad własnym charakterem) weryfikują pogląd, że młodzież nastawiona jest do życia konsumpcyjnie, nie uznaje i nie szanuje żadnych autorytetów.

Łukasz został Wspaniałym, gdyż jako uczeń jednego z krakowskich ogólniaków, potrafił znaleźć czas na to aby nie tylko się uczyć ale by zajmować się sprawami samorządu uczniowskiego, działać w harcerstwie oraz pomagać potrzebującym. W szkole organizował plebiscyty, dyskoteki, brał udział w pracach nad nowym statutem Rady Samorządów Uczniowskich Szkół Ponadpodstawowych w woj. Krakowskim. Jako harcerz organizuje obozy, zimowiska, warsztaty dziennikarskie oraz kursy dla harcerzy poza granicami kraju. Jakby tego było mało, to jeszcze trzeba dodać, że pracował jako wolontariusz z młodzieżą głuchoniemą i przez pół roku uczył się języka migowego. Udziela się także w swojej parafii organizując spotkania i nocne czuwania.

Ewa nawiązała współpracę z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą TPD „Chatka Puchatka”. Podopiecznymi placówki są dzieci z rodzin patologicznych, które są zaniedbane i potrzebują opieki. Ewa wraz z koleżankami Kasią i Darią (które również otrzymały tytuł Wspaniałych) organizują dla dzieci wiele ciekawych imprez takich jak Św. Mikołaj, zabawy karnawałowe, wyjścia do kina i teatru oraz pomagają w odrabianiu lekcji. Same w wielu przypadkach zdobywają fundusze na swoją działalność.

Nagrodzonym też jest Mirek, który sporządził dokumentację fotograficzną krakowskich fortów, będącą w tej chwili już zapisem archiwalnym. Przemek wskrzesił ideę II CK Regimentu Artylerii Fortecznej Twierdzy Kraków. Andrzej natomiast prowadzi gazetkę szkolną i pracuje z dziećmi z porażeniem mózgowym.

Trzeba przyznać, że wszyscy tutaj wymienieni i inni, którzy się zgłosili do konkursu zasługiwali na tytuł Wspaniałego. Krakowscy Wspaniali pojechali na wycieczkę do Włoch wraz ze swoimi koleżankami i kolegami z innych miast, którzy zostali wyróżnieni tytułem Wspaniałego w dwóch ostatnich edycjach konkursu w całej Polsce. Nagrodę ufundowały zarządy miast.

Wszyscy, którzy chcą wziąć udział w konkursie mogą zgłaszać się do szkół, domów kultury, krakowskiego Urzędu Gminy lub do parafii, gdzie można otrzymać kartę zgłoszeń.

Rudolf Borusiewicz

SADECKI PILOTAŻ

Od początku lat 90-tych sądecy samorządowcy rozpoczęli ścisłą współpracę tworząc międzygminne porozumienia, związki celowe dla realizacji zadań ponadgminnych. Ścisłe współpracując samorządowcy mieli świadomość, że poza wykonywaniem konkretnych zadań tworzą fundament pod kolejny etap decentralizacji administracji publicznej pod utworzenie samorządu terytorialnego II szczebla.

Po wyborach samorządowych 1994 roku, nowe rady sądeckich gmin były zdeterminowane przejąć kolejną porcję zadań (oczywiście wraz ze środkami) od administracji rządowej. Brak porozumienia SLD-PSL co do wprowadzenia samorządu terytorialnego II szczebla nie pozwalał biernie czekać, bo WSZYSTKO zapowiadało, że NIC samo nie przyjdzie.

Równocześnie odpowiedzialne wypełnianie mandatu samorządowca otrzymanego od sądeczan zobowiązywało do podjęcia próby przejęcia tych zadań, które są przez mieszkańców naszych gmin i miast rozumiane jako lokalne (prowadzenie szkół średnich, szpitali, zarządzanie drogami, podejmowanie decyzji administracyjnych, obecnie prowadzonych przez Urząd Rejonowy itd. wszystko co nie mieści się w gminie a jest „lokalne”).

Sądeczanin odruchowo uważa, że za prawidłowość funkcjonowania tych zadań odpowiada jego radny, wójt, burmistrz, prezydent. A słysząc, że to nie jest zadanie samorządu kwituje całość stwierdzeniem – **to po co jest ten samorząd?**

Oceniając realnie sytuację, mając na uwadze ramy wyznaczone przez porozumienie panującej koalicji SLD-PSL oraz wykorzystując szczęśliwy zbieg okoliczności, że właśnie trwała debata w parlamencie nad tzw. ustawą „miejską” sądecy samorządowcy zgłosili własną inicjatywę ustawodawczą. Zaproponowali aby umożliwić na zasadzie dobrowolności przejęcie tych samych zadań, które prowadzą już tzw. duże miasta, przez miasta wojewódzkie wraz z otaczającymi je gminami.

Propozycja stworzenia takiej „strefy miejskiej” wynikała z od-

zwierciedlenia faktycznie istniejącego obszaru zasięgu „usług publicznych”, takich jak prowadzenie szkół średnich, szpitali, itd. (uczniami i pacjentami są nie tylko mieszkańcy Nowego Sącza ale także mieszkańcy gmin sądeckich). Mówi się, że wieś stworzył Pan Bóg, a miasto stworzyli ludzie. Jeżeli stworzyli miasto to znaczy, że było im potrzebne.

Tak jest traktowany Nowy Sącz, jako centrum administracyjno-gospodarcze Sądeckizny, integralnie z sądeckimi gminami związane. Wypada w tym miejscu zauważyć, że takiej zależności, ścisłego powiązania nie ma w przypadku obszaru całego województwa nowosądeckiego. Województwo nowosądeckie to zlepek czterech samodzielnych, spójnych „stref miejskich” skupionych wokół Gorlic, Limanowej, Nowego Targu i Nowego Sącza ze swoim kompleksem instytucji świadczących „usługi publiczne” (z zakresu oświaty, służby zdrowia, decyzji administracyjnych, itd.). Województwo powstawało celem zrealizowania innych założeń niż decentralizacja finansów państwa a już na pewno nie chodziło o stworzenie i rozwój samorządności lokalnej i w ogóle lokalnych struktur demokratycznych.

I w ten sposób została przedstawiona i obroniona w parlamencie koncepcja wprowadzenia do ustawy miejskiej stosownego rozdziału o możliwości tworzenia, celem przejęcia zadań, miejskich stref usług publicznych.

Podstawą prawną utworzenia SADECKIEJ MIEJSKIEJ STREFY USŁUG PUBLICZNYCH (realizacji „pilotażu sądeckiego”) jest *Ustawa z dnia 24 listopada 1995 r. o zmianie zakresu działania niektórych miast oraz o miejskich strefach usług publicznych (Dz. U. Nr 141, poz. 692)*.

Następnie Rady 14 gmin sądeckich podjęły stosowne uchwały o utworzeniu „strefy”, czyli II szczebla samorządu terytorialnego. Zgodnie z własnym statutem odpowiednik rady gminnej (miejskiej) dla strefy stanowi Zgromadzenie SMSUP, które tworzą

przedstawiciele 14 gmin wydelegowani przez poszczególne Rady Gminne i Miejskie.

Wraz z przejmowanymi zadaniami SMSUP przejęła równocześnie pracowników, pomieszczenia i środki. Faktycznie utworzenie strefy, to przemieszczenie sił i środków a nie tworzenie dodatkowej administracji.

Zadania zostały przejęte jako zadania zlecone a nie własne. Jest to rozwiązanie przyjęte jako najkorzystniejsze dla osiągnięcia celu pilotażu (zapobiegając tym samym problemom w finansowaniu, jakie miały miejsce podczas pilotażu miejskiego).

Kwoty otrzymane na przejęte poszczególne zadania tworzą łącznie „budżet strefy” i są wydatkowane według decyzji Zgromadzenia SMSUP. Faktem jest, że naszą inicjatywę popiera Pan Prezydent RP, Pan Premier, Pan Minister Finansów, Pan Wojewoda Nowosądecki, Sejmik Samorządowy Województwa Nowosądeckiego, Związek Gmin Małopolskich, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich również Ksiądz Biskup Ordynariusz dr Józef Gucwa, Przewodniczący Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność” Andrzej Szkaradek, lokalne środowiska twórcze, zawodowe i przedsiębiorców, Rząd Stanów Zjednoczonych poprzez USAID (agencję ds. rozwoju międzynarodowego), Rząd RFN poprzez finansowanie współpracy z powiatem Unna. Wsparcia udzieliło Centrum Studiów nad Gospodarką i Administracją Publiczną AE w Krakowie.

Wsparcie to bardzo sobie samorządowcy cenią. Utwierdza ono nas w konsekwentnym dążeniu do wyznaczonego celu.

Tak było. Jak będzie – czas pokaże.

Wszystkich serdecznie zapraszam do odwiedzania zawsze gościnnej Ziemi Sądeckiej i sprawdzenia jak faktycznie jest.

Autor jest Starostą Sądeckiej Miejskiej Strefy Usług Publicznych

OSTATNI...

cd ze str. 5

powstanie albo Armia Czerwona wkroczy do Warszawy lub w końcu Niemcy podejmą kroki prewencyjne i uniemożliwią powstanie. Ostatecznie jednym z autorów decyzji o podjęciu walki w Warszawie był gen. Okulicki.

Zanim jednak wydano rozkaz rozpoczęcia walk o Warszawę z dniem 1 sierpnia o godz. 17, gen. „Bór” Komorowski powierzył „Niedźwiadkowi” zadanie specjalne. Gen. Okulicki przed wybuchem powstania miał zostać zakonspirowany, aby w wypadku niepowodzenia móc przejąć dowództwo nad AK i przygotowywaną przez gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” od początku 1944 r. organizacją „NIE”, która w wypadku wkroczenia Armii Czerwonej na teren Polski miała prowadzić działalność konspiracyjną. Niestety postanowienia „Bora” prawdopodobnie nie dotarły do Londynu. Gdy więc powstanie upadło a dowództwo AK poszło do niemieckiej niewoli gen. Stanisław Kopański Szef Sztabu Naczelnego Wodza, sprawujący po ustąpieniu gen. Sosnkowskiego obowiązki Naczelnego Wodza, podporządkował komendantów okręgów AK gen. Stanisławowi Tatarowi „Sokorze”, który z Londynu miał koordynować ich działania.

Jeżeli „Niedźwiadek” wybrał walkę w konspiracji chcąc uwolnić się od polityki to niestety to mu się nie udało. Gen. Tatar był człowiekiem Premiera Stanisława Mikołajczyka i wobec tego nie ufał wystanemu do kraju przez Sosnkowskiego Okulickiemu. Takie stanowisko nie ułatwiało „Niedźwiadkowi” zadania, który z goryczą pisał do władz londyńskich: „Jeśli nie macie do mnie zaufania to mianujcie innego na d-cę AK, ale dajcie mu władzę „Bora”, bo będzie miał bardzo ciężkie zadanie. Inaczej go nie spełni. Dowodzić z Londynu nie może nawet geniusz. My tu jesteśmy – co dzień w ciężkiej walce, o trudnościach i sytuacji trudno wyrobić sobie pojęcie w Londynie. Wierzę, że w tych warunkach zostaliśmy wyprani z egoizmu i ambicji osobistych. Bylibyśmy szczęśliwi, gdyby na emigracji kierowano się taki-

mi samymi względami”. Kryzys kompetencyjny tylko pogarszał sytuację AK po przegranym powstaniu. Mimo wspomnianych trudności Okulicki zorganizował nowy sztab KG AK w Częstochowie.

Wreszcie w grudniu, po dwóch miesiącach przepychanek, Prezydent RP mianował gen. Leopolda Okulickiego Komendantem Sił Zbrojnych i podporządkował mu całą AK. Jednak „Niedźwiadkowi” nie długo było dane cieszyć się tą decyzją. W połowie stycznia ruszyła ofensywa Armii Czerwonej. NKWD i „Smiersz” rozpoczęły kolejne polowanie na członków polskiego podziemia. W tej sytuacji 18 stycznia 1945 r. Komendant AK gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” wydał ostatni rozkaz do swoich żołnierzy – zwolnił ich z przysięgi i rozwiązał Armię Krajową. Dla ostatniego Komendanta była to z całą pewnością trudna decyzja. On był jednym z pierwszych twórców polskiej podziemnej armii, on też był zmuszony ją rozwiązać. Już wkrótce miał zostać jej moralnym obrońcą przed „krzywoprzysiężnym sądem”. Gdy w lutym 1945 r. w Jaltcie Alianci podejmowali decyzje o losach Polski i Polaków Czerwonej odbierane były sygnały gotowości do rozmów. „Niedźwiadek” nie miał jednak żadnych złudzeń. Gdy więc sam otrzymał zaproszenie na rozmowy z gen. płk Iwanowem (tego pseudonimu używał gen. Iwan Sierow) wiedział już, że został zdekonspirowany. Coraz silniej naciskany przez polityków dążących do ułożenia się z Sowietami, „Niedźwiadek” w końcu wyraził zgodę na udział w rozmowach. Wcześniej jednak, jak gdyby przewidując najgorsze, wyznaczył na swojego zastępcę na stanowisku „Wojskowego Komendanta Kraju”, płk dypl. Jana Rzepeckiego.

27 marca 1945 r. gen Okulicki „Niedźwiadek” udał się do Pruszkowa na spotkanie z przedstawiciela-

mi Armii Czerwonej. Tak jak się obawiał został aresztowany razem z 15 politykami, przedstawicielami Polskiego Państwa Podziemnego, z Delegatem Rządu na Kraj Janem Stanisławem Jankowskim na czele. Przewieziono ich do Moskwy i osadzono na, znajomej już Okulickiemu Łubiance.

Po ponad dwóch miesiącach bezustannych przesłuchań rozpoczął się 18 czerwca w Moskwie niezwykle spektakl. Na ławie oskarżonych posadzono Armię Krajową, reprezentowaną przez jej ostatniego dowódcę, i Polskie Państwo Podziemne z jego przedstawicielami. Sądził Najwyższy Sąd Wojskowy ZSRS. Oskarżali gen. N. Afanasjew i radca państwowy Rudenko, który niedługo potem wystąpił w tej samej roli na procesie zbrodniarzy hitlerowskich w Norymberdze.

Gen. Okulicki nie skorzystał z przysługującego mu sowieckiego obrońcy, w którego niezależność należało wątpić, i postanowił bronić się sam. Zdawał sobie sprawę, że w tych warunkach nie będzie w stanie udowodnić swojej niewinności, musiał jednak walczyć o Honor Armii Krajowej i jej żołnierzy. W ostatniej mowie powiedział m.in. „...Moja działalność nie miała charakteru agresywnego, lecz charakter obronny. Wiem, że naród polski szczerze pragnie przyjaźni z narodem sowieckim. I uważałbym się za wielkiego przestępcę, gdybym również nie pragnął przyjaźni pod jednym warunkiem, żeby była zachowana niepodległość Polski. To – *conditio sine qua non*.” Po tych słowach podniósł się jeden z prokuratorów i w odpowiedzi na wystąpienie Okulickiego krzyknął: „To ty, generał, nie masz żadnej wdzięczności dla Armii Czerwonej za wyzwolenie twego kraju? Ostatni Komendant AK z dumą odpowiedział: „**Chylę czoła przed Armią Czerwoną za wyzwolenie Polski, ale jeszcze większy hołd składam żołnierzom armii polskiej, którzy zginęli z rąk żołnierzy Armii Czerwonej.**” Nasz hołd należy się także gen. Leopoldowi Okulickiemu, który skazany przez wiarołomny sąd sowiecki, zmarł najprawdopodobniej w więzieniu lefortowskim w wigilię, 24 grudnia 1946 r.

Jan Wieczorkowski

JAK DOKOŃCZYĆ REFORMĘ SAMORZĄDOWĄ

W dniu 16 listopada 1996 roku w Łodzi zainaugurował działalność Zespół ds. Samorządu Terytorialnego Fundacji Instytutu Lecha Wałęsy. W dniu otwarcia Biura odbyła się Konferencja na temat: „JAK DOKOŃCZYĆ REFORMĘ SAMORZĄDOWĄ”, w której uczestniczyli przedstawiciele Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich: Przewodniczący Kazimierz Barczyk oraz dyr. Biura SGM Jan Wieczorkowski.

Dyrektor Fundacji Marek Gumowski oraz Dyrektor Biura Zespołu ds. Samorządu Euzebiusz Zawadzki wyrazili pragnienie nawiązania ścisłej współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Małopolski oraz Federacją Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich.

W programie Konferencji referaty wygłosili: prof. Wiesław Chrzanowski, prof. Leon Kieres, sen. Jerzy Stępień, Wiceprzewodniczący KK NSZZ Solidarność Janusz To-

maszewski, prof. Zyta Gilowska i prof. Michał Kulesza.

Prelegenci omówili następującą problematykę: zasada pomocniczości w nauce społecznej Kościoła i w Europejskich Kartach Samorządu Lokalnego i Regionalnego, rola samorządu gospodarczego i zawodowego, rola związków zawodowych i organizacji pozarządowych (szczególnie w procesie decentralizacji), realizacja zasady pomocniczości w Polsce, ze zwróceniem uwagi na niezbędne kierunki reformy administracji publicznej.

Jerzy Stępień w swoim wystąpieniu podkreślił szczególnie wkład Przewodniczącego Kazimierza Barczyka w reaktywowanie samorządu terytorialnego nazywając go „ojcem samorządu terytorialnego w Polsce” i odwołując się do zainicjowanego w 1980 r. przez niego Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych Solidarności – Społecznej Rady Legislacyjnej. W tych zespółach opracowano założenia kilku-

dziesięciu projektów ustaw ustrojowych i konstytucyjnych, w tym ustaw samorządowych.

W trakcie dyskusji głos zabrał Przewodniczący Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich – Kazimierz Barczyk, przedstawiając integrującą rolę Federacji w działalności samorządów terytorialnych. Przewodniczący zadeklarował współpracę Federacji z Instytutem w tworzeniu programu samorządowego.

Kazimierz Barczyk przywołał określenie reformy samorządowej, jako jedynej udanej reformy ustrojowej ostatnich lat z istotnym udziałem prof. Jerzego Regulskiego, sen. Jerzego Stępnia a także prof. Michała Kuleszy, któremu przed siedmiu laty zlecił przygotowanie społecznego projektu ustawy o samorządzie terytorialnym.

Zespół d/s samorządu Fundacji Instytutu Lecha Wałęsy, 90-062 Łódź, ul. Piotrkowska 133, tel 042/ 36 17 49

Senator Jerzy Stępień

**Stowarzyszenie Gmin Małopolski
zachęca do udziału
w konferencji**

„Miasta w Internecie”

Tarnów 11–14 VI 1997

**bliższe informacje:
centrum informacji tarnów 2000plus
33–100 Tarnów, Rynek 9, tel/fax
(0142) 64300**

Bogumił Ścirko

JAK PRZEMAWIAĆ Z PAMIĘCI

Niezwykłe początki

W starożytnej Grecji, podczas uczty w domu jednego z bogaczy zawałił się dach. Nikt nie przypuszczał, że to dramatyczne wydarzenie da początek technikom pamięciowym. Stało się tak za sprawą jedyne go ocalałego z gości – poety Simonidesa – który tuż przed katastrofą opuścił na chwilę przyjęcie. Po swoim powrocie zastał tylko ruiny i zmiażdżone zwłoki przyjaciół. Wkrótce przybyły po ciała tragicznie zmarłych biesiadników ich rodziny, ale nikt nie mógł rozpoznać swoich bliskich, tak zmasakrowane były ciała. Simonides również nie potrafił ich rozpoznać, ale zapamiętał, w których miejscach w sali biesiadnej siedzieli goście. Na tej podstawie – skutecznego odtworzenia gdzie i kto w czasie tragicznej uczty siedział – doszedł do wniosku, jakie czynniki są najistotniejsze we wspomnieniu pamięci. Są zaś nimi **porządek**, według którego zapamiętujemy oraz użycie **wyobrażeń wzrokowych**. W oparciu o te zasady powstały pierwsze techniki pamięciowe, powszechnie używane w starożytnej Grecji i Rzymie. Na cześć Mnemosyny, matki muz uosabiającej pamięć, nazwano je mnemotechnikami. Nawet dzisiaj wywołują wrażenie osiągnięcia osób, które je stosowały. Seneka Starszy potrafił powtórzyć we właściwym porządku 2000 niezwiązanych ze sobą nazw, potrafił też wyrecytować wiersze dowolnego, pamiętanego przez siebie poematu w odwrotnej kolejności. Użycie technik pamięciowych w owych czasach było zresztą jedną z kluczowych umiejętności intelektualnych. Nie znano wówczas taniego i powszechnie dostępnego materiału do przechowywania informacji, jakim jest dzisiaj papier. Stąd konieczność zapamiętywania dużych ilości bieżących i potrzebnych na dłużej informacji – przemówień, sztuk scenicznych, poematów, argumentów w trakcie rozprawy sądowej, nazw i właściwości leków... Stąd też koniecz-

ność użycia mnemotechnik, fenomenalnie wspomagających pamięć.

Jeden mózg – dwa umysły

Po kilkudziesięciu wiekach, które dzielą nas od tamtych wydarzeń, psychologia i medycyna dosyć nieoczekiwanie potwierdziły te założenia, które wypracowali i ujeli w formę technik pamięciowych nasi przodkowie. Informacja, która zostaje umieszczona w pamięci, pozostaje tam w formie śladu pamięciowego – **engramu**. Im większa część mózgu zaangażowana była w jego wytworzenie, tym ślad pamięciowy jest rozleglejszy i w konsekwencji – łatwiejszy do odszukania, czyli przypomnienia. Jak zatem zaangażować „więcej mózgu” w zapamiętanie? Jest na to sposób. Okazało się bowiem, że nasze obie półkule mózgowe posiadają daleko idącą specjalizację. Działają na zasadzie dwóch odrębnych mózgów, które osobno pobierają i przetwarzają informacje, tylko i wyłącznie współpracując ze sobą. Lewa półkula mózgowa – lewy mózg – z uwagi na swoje funkcje zyskała miano profesorskiej. W niej są zlokalizowane funkcje analityczne, logiczne, linearne postrzeganie świata, skupienie się na szczegółach i konkretnych, wreszcie – mowa. Natomiast prawa półkula mózgowa nie bez przyczyny nazwana została artystyczną. Odbiera ona świat poprzez obrazy, kolory, zapachy, postrzeganie całościowe, syntetyzujące, generuje emocje i intuicję. Na co dzień – w szkole i pracy – aktywujemy przede wszystkim lewą półkulę mózgową. Wykorzystanie równocześnie i lewej, i prawej półkuli w procesach zapamiętywania to właśnie wykorzystanie „większej części” mózgu. Prawą półkulę pobudza się do działania poprzez tworzenie wyobrażeń wzrokowych w trakcie zapamiętywania. Nie pozostajemy wtedy w **świecie słów**, który jest domeną lewej półkuli mózgowej, ale wchodzimy w również w **świat obrazów**, charakterystyczny dla naszego prawego mózgu. To jest

właśnie metoda na wytwarzanie silnych śladów pamięciowych.

Oblicza pamięć

Nie każda informacja, która jest umieszczona w naszej pamięci, pozostaje w niej na długo. Wręcz przeciwnie, ogromna większość zdarzeń i faktów jest z pamięci usuwana natychmiast po ich zaistnieniu, a spora część tego, co pozostaje, jest przez nas zapomniana w dłuższym okresie czasu. Dzieje się tak dlatego, ponieważ nasza pamięć składa się z trzech modułów, trzech bloków, z których każdy pewną część informacji odfiltrowuje i zatrzymuje.

Początkowo informacje odbierane za pośrednictwem zmysłów ze świata zewnętrznego są lokowane w bloku **pamięci sensorycznej**. Informacje przechowywane są tam bardzo krótko, niecałą sekundę, po czym większość z nich ulega usunięciu, a niektóre przechodzą do kolejnych bloków. Jak działa pamięć sensoryczna, można sprawdzić samodzielnie. Wystarczy poruszać ołówek tam i z powrotem przed oczyma, skierowując wzrok prosto przed siebie. Za ołówkiem, którym ruszamy, ciągnie się wtedy jakby cień. Tak naprawdę, jest to obraz ołówka „zapamiętany” przez pamięć sensoryczną w wielu miejscach, w których ołówek dzięki naszemu ruchowi znajdował się w ciągu kolejnych ułamków sekund.

Część informacji przechodzi dalej – do bloku **pamięci krótkiego okresu**. Jest to blok pamięci, który można określić jako blok „tu i teraz”. Przechowujemy w tym bloku informacje, które zdarzyły się przed chwilą. Gdybyśmy spotkali w tej chwili znajomego, który uraczyłby nas stwierdzeniem – „mam słabą pamięć”, i na wasze pytanie – „a dlaczego?” odpowiedziałby – „co dlaczego?”, to oznaczałoby to właśnie, że szwankuje mu pamięć „tu i teraz”, czyli pamięć krótkiego okresu. Ma ona szereg specyficznych właściwości. Jedną z nich jest jej ograniczona

objętość – może przyjąć tylko 7+/-2 jednostek informacji. Tyle na ogół zapamiętamy liter z nieuporządkowanej ich listy, którą ktoś by nam przedstawił.

Dopiero po przejściu tego bloku drobna część informacji przechodzi do bloku **pamięci długiego okresu**. Jest to pamięć „gdzieś, kiedyś”. Jest tutaj wszakże jeden warunek – by informacje przeszły do pamięci długiej, musimy je rozumieć, musimy znać ich **sens**. Na tym też polega różnica pomiędzy kuciem, czyli uczeniem się bez zrozumienia, a uczeniem się ze zrozumieniem. Jeżeli nie rozumiemy czego się uczymy, informacje takie pozostają na poziomie pamięci krótkiego okresu. Będziemy je o tyle pamiętać, o ile ciągle, na bieżąco będziemy je powtarzać. Jeżeli chcemy je zapamiętać na dłużej,

bez konieczności ciągłych i uciążliwych powtórek, musimy je rozumieć. Wprowadzamy je wówczas do bloku pamięci długiej. W tym bloku możemy przechowywać dowolną ilość informacji przez długie okresy czasu.

Usprawnij zapamiętywanie

Łącząc doświadczenia psychologii z jednej strony, a trafne spostrzeżenia i praktyczne zasady wypracowane przez starożytnych z drugiej strony, można w znakomitym stopniu usprawnić funkcjonowanie własnej pamięci. Jak to uczynić? Im więcej wyobrażeń wzrokowych zostanie użytych w trakcie zapamiętywania, tym będzie ono skuteczniejsze. Przy ich pomocy pobudzamy bowiem prawą półkulę mózgową, która na codzień jest wyraźnie słabiej wykorzystywana. Jeżeli do wyobrażeń wizualnych

dołączymy wyobrażenia słuchowe i dotykowe, to ślad pamięciowy wytworzony w ten sposób w naszym mózgu będzie przypominał wielką, monumentalną budowlę w mieście. Nie sposób jej nie zauważyć, czyli nie sposób pominąć jej w trakcie przypominania. Ale to nie wszystko – do każdej zapamiętanej informacji musimy stworzyć „ścieżkę dojścia”, by w każdej chwili podążyć nią i dotrzeć do wybranego zagadnienia. Można dokonać tego przez wiązanie rzeczy nieznanymi ze znanymi, podczepianie nowych informacji do istniejącego i znanego szkieletu wiedzy. W skromniejszym wymiarze i w intuicyjny sposób każdy z nas wykorzystywał tę zasadę – łączenia starego z nowym – w trakcie nauki języka obcego. Któż bowiem nie zapamiętywał angielskiego słowa *because* poprzez skojarzenie go ze swojskim słówkiem *bigos*. Współczesne techniki pamięciowe poprzez połączenie zasady wielozmysłowego kodowania informacji z tworzeniem między nimi logicznych związków tworzą prawdziwy system umożliwiający zapamiętywanie szybkie i na długi okres czasu. W ten sposób można zapamiętać długie sekwencje informacji np. kilkadziesiąt przepisów Kodeksu Karnego czy prerogatyw Prezydenta według obowiązującej konstytucji. Można zapamiętać również rzeczy bardziej trywialne np. kolejno wykładane z talii karty, budząc podziw otoczenia. A zatem...do dzieła!

Autor jest Dyrektorem DynaMind Studium Technik Umysłowych w Krakowie.

ROZWIJAJ SIĘ OD GŁOWY UCZ SIĘ SZYBCIEJ

- TECHNIKI PAMIĘCIOWE
- SZYBKIE CZYTANIE
- NOTOWANIE NIELINEARNE
- KREATYWNOŚĆ
- KONCENTRACJA

DynaMind[®]

Studium Technik Umysłowych

Kraków, Pl. Sikorskiego 1/27
tel. 11-99-61

ZADZWOŃ PO BEZPŁATNY INFORMATOR

Studium organizuje również kursy wyjazdowe w Gminach dla zorganizowanych grup oraz kursy specjalistyczne przeznaczone dla konkretnych instytucji, uwzględniające specyfikę programu nauczania i wymagań w pracy zawodowej. DynaMind Studium Technik Umysłowych opracowało i przeprowadziło kursy specjalistyczne dla wielu szkół średnich, policealnych i wyższych oraz dla firm i instytucji na terenie całego kraju.

Marek Kuchciński

POLACY I UKRAIŃCY W PRZEMYSKIEM

Problem narodowościowy w Przemysłu dotyczy spraw polsko-ukraińskich w kilku aspektach: historycznym, terminologicznym, ludnościowym i politycznym.

Przemysł od X wieku związany z Europą łacińską uczestniczył w procesach narodotwórczych charakterystycznych dla całej Europy Środkowej. Dla nas do XIX wieku Polak znacząco było zarówno Polak etniczny, jak i mieszkaniec całego państwa Rzeczypospolitej. Podobnie jak Brytyjczyk to i Anglik, i Walijczyk czy Szkot. Zmiany granic w XIX wieku zmieniły tę sytuację. Narodu nie kreowało już państwo, ale kryteria etniczne i kulturowo-językowe.

W owym czasie, aż do II wojny światowej mieszkali w Przemysłu Polacy, Żydzi i Ukraińcy względnie spokojnie. Wielkie przemiany powojenne spowodowały, że dziś żyjemy w mieście pogranicza całego regionu Europy Środkowej i Wschodniej.

Aspektowi terminologicznemu towarzyszy zamęt pojęciowy. Niektórym środowiskom polskim zarzuca się szowinizm, innym filoukraińizm, czy ukrainerstwo, ale jak dotąd nie zostały przyjęte do powszechnego użytku definicje tych pojęć. Natomiast bywa, że postawy patriotyczne, czyli miłowanie własnego narodu bardziej, aniżeli sąsiadów, określane są jako nacjonalistyczne.

Postrzeganie każdej nielicznej nawet mniejszości w barwach „wojennych” umacniał reżim, przez dziesiątki lat uprawiający po obu stronach granicy politykę asymilacji grup mniejszościowych głosząc przy tym marksistowską ideologię internacjonalizmu.

Na aspekt ludnościowy składają się 3 elementy: mniejszość narodowa, językowa i religijna (wyznaniowa). Przemysł był od kilku stuleci siedzibą dwóch biskupów katolickich: łacińskiego i unickiego, obecnie metropolitów. Stąd Arcybiskup łaciński kieruje Kościołem w Polsce południowo-wschodniej, a „ruski” Kościołem unitów w całym kraju.

Ów fakt bardziej podniósł rangę kwestii narodowych, aniżeli liczebność poszczególnych nacji. Dlatego też starania kurii biskupiej „ruskiej” o zwrot przedwojennej własności w Przemysłu i okolicznych gminach postrzegane są nadal jako roszczenia ukraińskie.

W okolicach Przemysłu mieszka około dwa tysiące unitów, zaś w całym województwie trzy tysiące. Ogółem w Polsce żyje ich 50 tysięcy. Zaangażowanie polityczne mniejszości wygląda następująco: w wyborach samorządowych 1990 roku na jej listę w Przemysłu głosowało 1,4%. W wyborach do parlamentu 1991 roku wojewódzką listę tę poparł 1% głosujących. W innych kampaniach wyborczych w ogóle jej nie rejestrowano, pomimo wyraźnych preferencji (braku progów procentowych).

Elementem politycznie istotnym jest bliskie sąsiedztwo państwa ukraińskiego. Wpływa ono znacząco na radykalną postawę lokalnych Ukraińców. Dezinformacja o rzekomych „represjach” wobec nich w Przemysłu rodzi przypuszczenie, że mniejszości narodowe po obu stronach granicy stają się „zakładnikiem stosunków z państwem sąsiednim”. Wtórąją temu w samym Przemysłu poglądy separatystyczne głoszące, iż ziemia przemyska jest „...naszą ziemią, nie polską...”. Powstają więc sytuacje prowokujące zachowania odwetowe względem Ukraińców. Zdarzają się akty terroryzmu (prowokacji?): rzucanie petard, podpalanie drzwi, etc. Sondaże opinii publicznej w Polsce wskazują ciągle wysoki wskaźnik niechęci do Ukraińców (60% w 1996 roku). W Przemysłu jest on prawdopodobnie dużo wyższy. Ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców miasta w 1995 roku wykazała, że choć 90% z nich chce by Przemysł odwiedzało dużo turystów, to na Ukraińców wskazało 2%, natomiast np. na Niemców 40%.

Z tą kwestią łączy się sprawa szczelności granicy państwowej. W ostatnich latach rośnie wyraźnie

wskaźnik przestępstw popełnianych przez obcokrajowców. Aby utrzymać poprawne stosunki z sąsiadem (handlowe, polityczne, kulturalne), należy z jednej strony „otwierać” maksymalnie granicę dla przepływu ludzi i towarów, a z drugiej strony „uszczelniać” ją nie dopuszczając do Polski (i dalej, na Zachód) przemytu towarów niepożądanych i napływu przestępców. Ów problem znacznie wpływa na poczucie zagrożenia przestępczością ze Wschodu i kształtuje opinię społeczną o naszym wschodnim sąsiedzie.

Stosunki polsko-ukraińskie w okresie przemian ustrojowych

Ciężar poprawnego ich budowania w Polsce i województwie przemyskim po upadku dyktatury wzięły na siebie środowiska opozycyjne. Przejęły również odpowiedzialność za całą dotychczasową politykę państwa i na nie spadł największy trud wydobycia kraju z tragicznej sytuacji społeczno-gospodarczej. To podstawowe, jakby się wydawało, poczucie obywatelskiego obowiązku odbudowy Polski z ruin PRL, wśród mniejszości jest mało widoczne.

W Polsce od 1989 roku prowadzono „politykę niedyskryminacji” oraz preferencji dla narodowych i religijnych grup społecznych i to w większym wymiarze, aniżeli wymaga tego prawo. Nie mamy odrębnej ustawy o mniejszościach, których prawa zapewnia Konstytucja.

Politykę tę cechowało m. in: bezwarunkowe wyrzeczenie się zasady proporcjonalności względem potrzeb Polaków na Ukrainie, a także dostosowanie prawa polskiego do wymogów międzynarodowych. Przyjęto ponadto szeroko rozumianą w praktyce politykę społecznej tolerancji na różnych polach życia publicznego (np. odrzucenie postulatu dekomunizacji). Ożywiona aktywność mniejszości wspierana była także finansowo przez rząd w wymiarze dotąd niespotykanym.

SPOTKANIE NOWOROCZNE 17 STYCZNIA 1997

Przemówienie Pani Mary Marschall Konsula Generalnego USA w Krakowie

(fot. W. Majka)

Pierwszy z prawej - prof. Antoni Działkowiak

(fot. W. Majka)

SPOTKANIE NOWOROCZNE 17 STYCZNIA 1997

Przemówienie JE Franciszka Kardynała Macharskiego
(fot. W. Majka)

Gen. Bryg. Bohdan Zieliński „Tytus” i Prezes NBP
Hanna Gronkiewicz-Waltz (fot. A. Madej)

Prezydent, Burmistrzowie, Wójtowie i Radni Malopolskich Miast i Gmin

(fot. A. Madej)

II OGÓLNOPOLSKI BAL SAMORZĄDOWY WAWEL 1 LUTEGO 1997

Marian Krzaklewski odbiera tytuł Małopolanina Roku 1996 (obok małżonka laureata)
(fot. W. Majka)

Od lewej: poseł Leszek Moczulski z małżonką, Kazimierz Barczyk, Prezydent Przemyśla Tadeusz Sawicki
z małżonką (fot. W. Majka)

Konferencja „Prawo energetyczne a Samorząd Terytorialny”. Polska Akademia Umiejętności, 17 Mar-
ca 1997. Od lewej: K. Głowacki (ekspert Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, UMK),
J. Lassota (Prezydent Krakowa), M. Nawara, K. Barczyk, W. Schaaf (Berlin) (fot. W. Majka)

Konferencja „Służba zdrowia w samorządzie terytorialnym”. Sala obrad Rady Miasta Krakowa, 4 kwietnia
1997. Na pierwszym planie J. Duda - Burmistrz Wieliczki, przedstawiciele MZiOS, powyżej W. Grzeszek
(Zarząd Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność”), J. Kurkuba (Sekretariat Ochrony Zdrowia NSZZ
„Solidarność”) (fot. W. Majka)

Taka polityka doprowadziła do znacznego rozwoju np. prasy ukraińskiej. Dla porównania, Polacy na Ukrainie otrzymują bardzo niewielką pomoc rządową. Jedyne pismo polskie „Gazeta Lwowska” jest finansowane z Polski i w Polsce drukowane. W latach 1989-1996 w Przemyślu i w województwie, pomoc udzielana Ukraińcom z funduszy rządowych i samorządowych wyniosła co najmniej 31 mld starych złotych to jest ok. milion osiemset tysięcy dolarów. Kwota ta dowodzi mocnego wsparcia w Przemyślu sprawy ukraińskiej.

Na tym tle lokalny ruch obywatelsko-solidarnościowy dostosował się do polityki rządu centralnego. Oczywiście nie miała ona jednoznacznego poparcia. Znamiennym tego przykładem były gorące dyskusje przed sześcioma laty nad kandydaturą jednego z działaczy ukraińskich do Rady Miejskiej z listy Solidarności. Przeworsowano ją uznając, że skoro w okresie PRL organizacje mniejszości ukraińskiej były ubezwłasnowolnione to właśnie ruch obywatelski powinien wesprzeć wiarygodnego przedstawiciela Ukraińców. Przykładów podobnego działania było więcej:

* Poparcie dla ukraińskiej szkoły podstawowej wyprzedzające o kilka miesięcy podobne działania ministerstw warszawskich.

* Potępienie w 1990 r. , przez senatora Ziemi Przemyskiej „Akcji Wisła” – przymusowego wysiedlenia przez komunistów po wojnie , ludności cywilnej z Bieszczadów, jako kary za współpracę z UPA.

* Poparcie idei by społeczność ukraińska z pomocą Polaków przystąpiła do przerwanej przez zaborcę w XVI I I wieku budowy katedry unickiej. Początkowo przyjęli ją Ukraińcy, po czym wycofali się rozpoczynając starania bezpośrednio w Warszawie o przejęcie kościoła Karmelitów. Stało się to bezpośrednią przyczyną tzw. bitwy o Karmel i pogorszenia lokalnych stosunków.

Ów „Karmel”, klasztor i kościół górujący nad Przemyślem wybudowała w XVII wieku dla konu ojców Karmelitów polska rodzina Krasickich. Podczas rozbio-

rów cesarzowa austriacka, kasując tenże zakon przekazała klasztor z kościołem biskupowi grekokatolickiemu na katedrę. Odtąd, aż do końca II wojny światowej „Karmel” był miejscem-symbolem unitów. Po wojnie zaś ojcowie Karmelici, narażając się mocno komunistom, kościół odzyskali. I potrzeba spotkania się Ojca Świętego z grekokatolikami w Przemyślu, właśnie w ichniej katedrze-Karmelu, stworzyła sytuację konfliktu, w który zaangażowało się wiele stron: lokalne środowiska narodowe, władze państwowe polskie i ukraińskie, Kościół katolicki obu obrządków, wierni a szczególnie media i środowiska opiniotwórcze krajowe i zagraniczne. W kulminacyjnym momencie sporu (kwiecień-maj 1991 r.) grupa kilkudziesięciu Przemyslan, w większości wywodząca się z rodzin kresowych, zamknęła się w kościele wymuszając tym rezygnację władz kościelnych z zamiaru przekazania go unitom. Ostatecznie Ojciec Święty przekazał Ukraińcom na katedrę inny kościół.

Samorząd Przemyśla a kwestia ukraińska

Samorząd Miasta Przemyśla od początku swoich pierwszych demokratycznych wyborów w maju 1990 roku również prowadził politykę porozumienia. Władze miasta popierały utworzenie szkół z ukraińskim językiem nauczania (podstawową i średnią), uczestniczyły we wszystkich ukraińskich uroczystościach narodowych i religijnych.

Kwestia szkół budziła jednak kontrowersje. Zdaniem niektórych odrębne szkoły wyalienują grupy uczniowskie z reszty społeczności tworząc coś na kształt getta. Ukraińcy jednak postawili na szkoły osobne i to publiczne, w całości utrzymywane z budżetu państwa.

W 1991 roku Rada Miejska powołała specjalną Komisję Narodowościową. Wspierała ona akcje pomocy charytatywnej dla mieszkańców Ukrainy, rozważała m. in. możliwość powołania Konsulatu Ukraińskiego w Przemyślu, zajmowała się także kwestiami majątkowymi Kościoła unickiego na terenie miasta. Te ostatnie wiązały się z obowiązującym w Polsce prawem, nie za-

wsze satysfakcjonującym wszystkie środowiska. Podstawowym problemem jest różnica zdań co do tzw. reprivatyzacji, czyli zwrotu właścicielom ich przedwojennej własności, szczególnie w przypadku budynków mieszczących instytucje publiczne. Roszczenia Kościoła unickiego opierają się na ustawie sejmowej przyjętej w maju 1989 roku przez sejm PRL, która decyzje w tym względzie przekazała specjalnej Komisji rządu i Episkopatu bez żadnych możliwości odwołania się.

Komisja Narodowościowa powołała także Towarzystwo Polsko-Ukraińskie w celu rozwijania poprawnych stosunków z Ukrainą. Jednocześnie poparła wniosek o budowę pomnika upamiętniającego ofiary zbrodni nacjonalistów ukraińskich. Ta kwestia z kolei wiąże się ze sprawami zaszczości historycznych. Do dziś bowiem okres wojny i powojenny nie zostały sprawiedliwie podsumowane. Szczególnie piętnowany jest pozytywny stosunek niektórych grup mniejszości do ideologii ukraińskich nacjonalistów i UPA. W odpowiedzi na zarzut zbrodniczej działalności wojskowych formacji UPA w latach wojny w ówczesnej Małopolsce Wschodniej (zabito wówczas kilkadziesiąt tysięcy, lub kilkaset – różne źródła podają różne liczby – cywilnej ludności polskiej), Ukraińcy przywołują wspomnianą „Akcję Wisła”, którą polski senat potępił jeszcze w 1990 roku. Podobnie parlament ukraiński uznał w 1991 r., UPA za organizację zbrodniczą. Ale nie wszyscy godzą się na porównywanie obu tragicznych wydarzeń. Skoro bowiem Akcja Wisła była akcją wojskową marionetkowego rządu okupanta sowieckiego, demagogią jest obwinianie o nią narodu polskiego. Więcej, są dowody pomocy niesionej ludności unickiej. Choćby w pobliskim Krasieczynie ówczesny proboszcz przepisał ponad dwa i pół tysiąca unitów na obrządek łaciński, by uniknęli deportacji. Natomiast działania UPA Ukraińcy uznają za walkę zbrojną o niepodległe państwo, a nie o republikę

cd na str 23

JEDNOSTKI POMOCNICZE GMINY W MAŁOPOLSCE

1. Jednostki pomocnicze w ustawie o samorządzie terytorialnym

Zgodnie z art. 5 ustawy o samorządzie terytorialnym gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. Są one jednostkami organizacyjnymi gminy. Ustawa nie wyjaśnia treści pojęcia „jednostka pomocnicza”. Poniższy artykuł jest próbą częściowego wyjaśnienia znaczenia tego terminu.

W literaturze z zakresu prawa samorządowego podkreślono, że jednostki pomocnicze nie mają charakteru związków samorządowych, nie stanowią odrębnych korporacji i nie mają osobowości prawnej. Według tych samych autorów jednostki pomocnicze są wyłącznie jednostkami podziału terytorialnego. Podkreśla się jednak, że mimo braku osobowości prywatnoprawnej, mają one osobowość w sensie publicznoprawnym.

Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego działalność jednostek pomocniczych prowadzona jest w ramach osobowości prawnej gminy. Jednostki pomocnicze korzystają z określonej samodzielności m.in. w zakresie korzystania z przydzielonego im mienia oraz rozporządzania dochodami z tego źródła.

2. Prawo miejscowe — określenie istoty jednostki pomocniczej

Zgodnie z art. 35 ustawy organizację i zakres działania sołectwa, dzielnicy (osiedla) określa rada gminy odrębnym statutem. Tak więc, w istocie rzeczy, określenie istoty jednostki pomocniczej musi opierać się na analizie konkretnych zapisów statutowych. Oznacza to, że sformułowanie uogólnień w interesującym nas zakresie nie jest możliwe. Gmina, działając oczywiście w ramach przepisów prawa, może bowiem ukształtować swój wewnętrzny ustrój w sposób różnorodny. Jednostki pomocnicze mogą posiadać istotne uprawnienia wpływające na życie gminy, mogą także być jedynie pozorną formą udziału miesz-

kańców w zarządzaniu gminą. Należy podkreślić oczywistą rzecz, że w przypadku ustalania struktur organizacyjnych gminy nie można przyjmować zasady, iż dozwolone są takie regulacje, które nie są wyraźnie zakazane. Przeciwnie, w regulacjach o charakterze publicznoprawnym i administracyjnym - a do takich należy zaliczyć regulacje określające status jednostek pomocniczych, kierować się należy dyrektywą, iż dopuszczalne są tylko takie regulacje, które wynikają z przepisów prawa. Zasada samodzielności gminy, oznacza w tym kontekście, swobodę kształtowania ustroju gminy, w tak wyznaczonych przez przepisy prawa ramach.

Uwzględniając powyższe uwagi należy stwierdzić, że treść ustawowego określenia „jednostka pomocnicza” będzie różna, zależnie od przyjętych w statucie gminy rozwiązań.

3. Zadania jednostek pomocniczych w gminach Małopolski

Wyjaśnienie istoty „jednostki pomocniczej” powinno opierać się na analizie całokształtu ustroju danej gminy. Istotne będą zwłaszcza zapisy statutu gminy, statutu jednostki pomocniczej ale także inne regulacje wewnętrzne. Pozostając jednak na poziomie pewnej ogólności odnotujmy niektóre regulacje prawa miejscowego określające zadania jednostek pomocniczych. Wydaje się bowiem, że te często ogólne normy najwyraźniej ukazują jakie było założenie gminnego prawodawcy co do usytuowania jednostek pomocniczych w strukturze gminy.

Uwzględniając analizę samorządowych ustrojów kilkudziesięciu wybranych gmin Małopolski należy stwierdzić, że regulacje te są często bardzo zbliżone a nawet równorzędne. Wynika to z tendencji do przenoszenia zapisów ustawy do statutów, z korzystania z wzorcowych rozwiązań (prezentowanych przez różne wydawnictwa) a także korzystania z rozwiązań opracowa-

nych wcześniej przez „aktywniejsze” gminy. Takiej praktyki nie należy jak się wydaje oceniać negatywnie. Nie ma bowiem żadnego racjonalnego powodu aby każda gmina podejmowała wysiłek redagowania prawa miejscowego samodzielnie.

Pośród zadań jednostek pomocniczych wymienia się:

- **zapewnienie udziału mieszkańców** w zaspokajaniu ich zbiorowych potrzeb, a w szczególności: zapewnienie udziału mieszkańców w rozpatrywaniu spraw socjalno-bytowych, kulturalnych, opieki zdrowotnej, sportu i wypoczynku; organizowanie pomocy sąsiedzkiej mieszkańców i wspólnych prac na rzecz miejsca zamieszkania; kształtowanie zasad współżycia społecznego; **wspomaganie gminy w realizacji jej zadań** (Alwernia)

- (...) **sprawowanie kontroli społecznej** nad działalnością jednostek organizacyjnych związanych z warunkami życia na wsi (Suloszowa)

- **zaspokajanie zbiorowych potrzeb jego mieszkańców**, a w szczególności poprzez działalność organów Osiedla oraz współdziałanie z organami Gminy, a także innymi instytucjami, przedsiębiorstwami, organizacjami i jednostkami organizacyjnymi działającymi na jego terenie (Krzeszowice)

- **współuczestnictwo w organizowaniu i przeprowadzaniu przez radę miejską konsultacji społecznej w sprawach o podstawowym znaczeniu dla mieszkańców osiedla**, (...) inne zadania zlecone przez radę miejską,

- (...) samorząd mieszkańców sprawuje kontrolę społeczną nad działalnością jednostek organizacyjnych związanych z warunkami życia w dzielnicy/osiedlu (Stary Sącz)

- **organizowanie wspólnych prac** na rzecz miejsca zamieszkania (Limanowa)

- **kształtowanie odpowiednich stosunków współżycia mieszkań-**

ców poprzez podejmowanie działań mających na celu: likwidowanie sporów i konfliktów sąsiedzkich, zwalczanie chuligaństwa, pijaństwa, wandalizmu, oraz zapobieganie demoralizacji dzieci i młodzieży; organizowanie wspólnych prac mieszkańców Osiedla na rzecz miejsca zamieszkania, a zwłaszcza poprzez: inicjowanie czynów społecznych, podejmowanie działań mających na celu umocnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałaniu marnotrawstwu mienia (Wolbrom)

- dążenie do zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności w granicach przewidzianych prawem możliwości samodzielnego decydowania i wpływania na rozstrzygnięcia innych organów w sprawach publicznych osiedla i miasta (Tarnów)

Jak widać z tego pobieżnego przeglądu zadania jednostek pomocniczych określa się różnorodnie. Mimo to sformułować można następujące wnioski:

Jednostka pomocnicza wypełnia w gminie przestrzeń między administracją samorządową a obywatelem gminy. Wbrew bowiem wyraźnemu zapisowi ustawy nie jest możliwe urzeczywistnienie zapisu aby gmina była wspólnotą samorządową mieszkańców. Zadania o administracyjnym charakterze oraz względy czysto techniczne (ilość mieszkańców gminy) wykluczają możliwość aby gmina spełniała zadania „współnotwórcze”. Urzeczywistnianie „wspólnoty” odbywa się bowiem przede wszystkim w niewładczych formach działania. Takie głównie przyporządkowane są jednostkom pomocniczym.

Co należy podkreślić, urzeczywistnianie „wspólnoty” wynikającej ze wspólnego miejsca zamieszkania może odbywać się w ramach bezpośrednich powiązań sąsiedzkich. jednostki pomocnicze są więc formą zorganizowania takich powiązań a przez to nadania gminie charakteru „wspólnoty samorządowej”

Zadania jednostki pomocniczej mają w stosunku do zadań gminy charakter właśnie „pomocniczy”. Sołectwo, dzielnica, osiedle **pomaga** gminie w realizacji jej (gminy) zadań. Nie ma więc uzasadnienia wyznaczanie jednostkom takich zadań, które nie zawierają się w zadaniach samej gminy.

W podsumowaniu rozważań o istocie jednostki pomocniczej należy odnotować, że sołectwa, dzielnice i osiedla a także inne jednostki pomocnicze są często formą realizowania rzeczywistej społecznej aktywności mieszkańców gminy. Pozwalają one wywierać wpływ na zarządzanie w gminie a przez to stanowią realny samorząd mieszkańców. Zagadnienia te są interesującym, choć nie wykorzystanym, obszarem badań socjologicznych.

Tekst powstał w ramach realizacji programu „Aktywizacja obywateli na najniższym szczeblu struktur społecznych i przygotowany został w oparciu o dane zebrane przy użyciu funduszy otrzymanych z Academy for Educational Development, finansowanej przez United States Agency for International Development (Agencję Rządu USA ds. rozwoju międzynarodowego) na mocy umowy w ramach projektu DemNet.

Grzegorz Kuźma

DOŻYWIANIE DZIECI W GMINACH

Stowarzyszenie Gmin Małopolski we współpracy z Academy For Educational Development podjęło działania na rzecz analizy i wypracowania modelowych rozwiązań w zakresie realizowania przez gminy zadań związanych z żywieniem dzieci w placówkach oświatowych.

Academy For Educational Development jest amerykańską organizacją, która w ramach Projektu Sieci Demokratycznej prowadzi i wspomaga projekty rozwijające lokalną samorządność i aktywizujące obywateli na szczeblu lokalnym. Jej działalność finansowana jest przez amerykańską agencję rządową USAID.

Aktualność problemu dożywiania zbiorowego dzieci wydaje się wynikać co najmniej z dwóch powodów.

Pierwszym, istotnym w każdym czasie, jest konieczność dostarczania organizmowi młodego człowieka odpowiednich ilości składników niezbędnych do prawidłowego rozwoju.

Drugi powód zyskał na wadze ze względu na obecną sytuację ekonomiczną, a mianowicie postępującą pauperyzację określonych grup społecznych (bezrobotni, pracownicy niewykwalifikowani, itp. ...), bądź obszarów państwa (stref zagrożonych wysokim bezrobociem, o słabym przemyśle i rolnictwie). Konsekwencją powyższego jest brak możliwości zapewnienia przez rodziców dzieciom pochodzącym z takich rodzin, czy zamieszkałym na danym obszarze, posiłku spożywanego w szkole. Dla niektórych dzieci taki posiłek byłby nawet nie drugim (po śniadaniu) ale pierwszym w ogóle i jedynym ciepłym. Informacje o takich przypadkach nie należą ostatnio do rzadkości. Tym pilniejsza wydaje się analiza obecnego systemu zbiorowego żywienia w placówkach oświatowych w kierunku racjonalizacji wydatkowania środków przeznaczonych na tę działalność.

Dla gmin aktualność problemu dożywiania wynika z faktu, iż jego wykonanie jako zadanie własne spoczywa na gminie.

Gminy mogą ubiegać się o przyznanie dotacji celowej na dofinansowanie w zakresie dożywiania uczniów oraz udzielania uczniom pomocy w formie dożywiania. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wspólnie z przedstawicielami Pełnomocnika Rządu ds. Rodziny i Kobiet i Ministerstwa Edukacji Narodowej, w oparciu o przepisy ustaw o finansowaniu gmin, o systemie oświaty i o pomocy społecznej opracowało zasady przyznawania dofinansowania dożywiania dzieci.

Na ich podstawie może zostać przyznana dotacja celowa na dofinansowanie zadania własnego gminy w formie gorącego posiłku dla uczniów szkół podstawowych. Przyznanie dotacji następuje na wniosek dyrektora lub kierownika ośrodka pomocy społecznej występującego w porozumieniu z zarządem gminy do wojewódzkiego zespołu pomocy społecznej.

Wniosek o przyznanie dotacji powinien zawierać m.in. informacje o występujących w gminie potrzebach (na podstawie liczby potrzebujących dzieci i kalkulacji kosztów

zadania), uchwałę budżetową gminy określającą udział środków własnych (w tym nie tylko związanych bezpośrednio z posiłkiem ale także z jego produkcją - urządzenia itp.) w realizacji zadania oraz informacje o wielkości przeznaczonych środków. Warunkiem przyznania dotacji jest także udział środków własnych gminy nie niższy od środków wydatkowanych przez gminę na ten cel w roku poprzednim, a nadto zaspokojenie potrzeby przez te środki realizacji zadania co najmniej w 30%.

Wielkość przyznanej dotacji zależy od kryterium liczby dzieci oraz sytuacji finansowej gminy. Dotacja nie może być przeznaczona na inny cel, w przeciwnym wypadku lub w wypadku niewykorzystania podlega zwrotowi.

Przyznanie pomocy w formie gorącego posiłku może nastąpić na podstawie wniosku zgłoszonego do ośrodka pomocy społecznej przez rodziców lub opiekunów dziecka, pracownika socjalnego lub dyrektora odpowiedniej szkoły.

W ramach podjętych działań Stowarzyszenie Gmin Małopolski przygotowało i przeprowadziło ankietę. Została ona skierowana do osób odpowiedzialnych w gminach Małopolski za dożywianie, a za ich pośrednictwem do wybranych placówek prowadzących żywienie w sposób typowy dla danej gminy. Ankietowani odpowiadali m.in. na pytania dotyczące liczby placówek prowadzących żywienie dzieci, kwot przeznaczonych przez gminę na dożywianie w placówkach oświatowych i ich stosunku do ogólnej kwoty budżetu, form dożywiania (obiady, śniadania ale również gorące napoje, kanapki), kosztu ponoszonego przez korzystających indywidualnie, rozłożenia kosztów związanych z funkcjonowaniem infrastruktury niezbędnej do prowadzenia żywienia i związanych z tym kosztów osobowych, kosztu „wsadu do kotła”, ilości wydawanych posiłków w stosunku do ogólnej liczby uczniów w danej placówce. Ankietowani prezentowali opinie na temat konieczności realizacji zadania, prób racjonalizacji wydatków w tym zakresie, stopnia spełnienia swojej funkcji przez daną placówkę, tendencji w zakresie liczby osób zainteresowanych korzystaniem z dożywiania, propozycji udoskonalenia systemu dożywiania.

Zebrane informacje pozwalają na sformułowanie wniosków, iż przeciętnie żywieniem w szkole objętych jest około od 15 do 30% populacji uczniów danej placówki. W tej liczbie osoby, którym posiłki przyznane zostały w formie bezpłatnej pomocy stanowią około 10%. Pozostali korzystający ponoszą zwykle koszt równy kosztowi surowca. Zgodnie z ankietą wynosi on obecnie przeciętnie od około 1zł20gr do 2zł za pełny posiłek obiadowy. Pomimo tych pozornie korzystnych warunków poza systemem dożywiania znajduje się zdecydowana większość młodzieży szkolnej. Jako powód takiej sytuacji ankietowani przedstawiciele placówek oświatowych najczęściej podają brak możliwości finansowych zarówno ze strony rodziców jak i jednostek opieki społecznej. Podkreślone zostało, iż sytuacja w roku bieżącym jest w tym zakresie gorsza od lat ubiegłych.

Część placówek oświatowych stara się łagodzić skutki wprowadzając jeszcze tańsze posiłki w formie kanapek, bułek, gorącego mleka i herbaty wydawanych często również nieodpłatnie dla prawie wszystkich uczniów. Wydawane są także pierwsze śniadania, o cenie niższej od posiłku obiadowego.

Na uznanie zasługują działania podejmowane zarówno przez gminy jak i przez bezpośrednio zainteresowane placówki zmierzające do pozyskania dodatkowych źródeł finansowania dożywiania lub oszczędnego gospodarowania posiłkami. Najczęściej podawano przykłady poszukiwania zewnętrznych, prywatnych sponsorów, odpłatne udostępnianie infrastruktury kuchennej dla organizacji zewnętrznych imprez i uroczystości, zakup produktów żywnościowych bezpośrednio u producenta w ilościach hurtowych, społeczne zaangażowanie rodziców itp.

Odrębnym problemem jest brak stosowanego zaplecza kuchennomagazynowego zdolnego do prowadzenia zbiorowego żywienia nawet w niewielkim zakresie. Problemem w wielu placówkach jest rzetelne ustalenie i wyodrębnienie kosztów ponoszonych na żywienie zbiorowe ze względu na brak odrębnych liczników gazu, prądu itd.

Ze względu na złą sytuację finansową znacznej części rodzin, a także

ze względu na fakt iż środki (zarówno własne jak i uzyskane z dotacji celowych), które gmina może przeznaczyć na dożywianie są ograniczone i niewystarczające, koniecznością wydaje się kompleksowa restrukturyzacja systemu zbiorowego żywienia pozwalająca obniżyć koszty i zwiększyć liczbę korzystających.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zwróciło się o pomoc w tym zakresie do specjalistów z Akademii Rolniczej w Krakowie.

Przygotowywana koncepcja restrukturyzacji opierać mogłaby się na tym, że system małych kosztochłonnych stołówek wydających niewielką liczbę posiłków mógłby zostać zastąpiony przez lokalne centra produkujące i dostarczające posiłki dla kilkunastu podmiotów. Pozwoliłoby to obniżyć koszty produkcji, a w szczególności mediów (koszt gotowania 400 obiadów w jednym miejscu jest niższy od kosztu produkcji 400 posiłków w dziesięciu stołówkach po 40 posiłków), wyposażania każdej stołówki z osobna w specjalistyczny sprzęt. Pozwoliłoby na korzystne prowadzenie zakupów w ilości hurtowej, a także na większe zróżnicowanie menu. Konsekwencją wprowadzenia takiego systemu jest możliwość wykorzystania pomieszczeń tworzących zaplecze kuchenne - magazyny, obieralnie, chłodnie itp. dla celów dydaktycznych bądź komercyjnych. Obsługa żywienia wymagałaby jedynie sali konsumpcyjnej i pomieszczenia do przechowywania i zmywania naczyń. Pozwoliłoby to objąć żywieniem te placówki, które do tej pory nie posiadały stosownego zaplecza.

Opracowanie nowej koncepcji dożywiania dzieci pozwalającej przy wykorzystaniu dostępnych środków objąć jego zasięgiem większy krąg potrzebujących wydaje się być niezbędne dla dobra młodego pokolenia.

Tekst powstał w ramach realizacji programu „Aktywizacja obywateli na najniższym szczeblu struktur społecznych i przygotowany został w oparciu o dane zebrane przy użyciu funduszy otrzymanych z Academy for Educational Development, finansowanej przez United States Agency for International Development (Agencję Rządu USA ds. rozwoju międzynarodowego) na mocy umowy w ramach projektu DemNet.

Polacy i Ukraińcy...

cd ze str 19

ZSRR. Dlatego też do dziś jedną z najbardziej drażliwych kwestii w Przemyskiem jest sprawa stawiania pomników ku czci tej organizacji.

Podstawowa trudność w opisanu polityki narodowościowej poszczególnych stronnictw w przemyskiem wynika z faktu, iż – poza jednym – żadne z nich nie sformułowało w tym względzie swojego programu. Posłużyć się więc metodą przyjętą w 1992 r., przez Porozumienie Centrum. **Po pierwsze, wszelkie problemy stosunków polsko-ukraińskich na lokalnym szczeblu powinny być rozwiązywane w ramach negocjacji pomiędzy przedstawicielami lokalnych środowisk. To gwarantuje najtrwalsze i najbardziej pragmatyczne rozwiązania oraz wyprzedza niebezpieczeństwo powstawania konfliktów.** Dlatego też nie odrzucam poglądu, że skoro środowiskom narodowym leży tak mocno na sercu dobro własnych Ojczyzn, to właśnie one, z jednej i drugiej strony, powinny uczestniczyć we wszelkich sprawach dotyczących mniejszości po obu stronach granicy. Po drugie, potrzeby każdej społeczności lokalnej powinna wyznaczać jej liczba. W przypadku obywateli polskich pochodzenia ukraińskiego mają oni w przemyskiem aż nadto wystarczające warunki do realizacji swoich zamierzeń. Po trzecie, niezbędna jest wiarygodność partnerów. Doświadczenia roku 1990 i 1991 wskazują, że przedstawiciele społeczności ukraińskiej nie zawsze byli wiarygodnymi. I nadal często usiłują załatwiać swoje sprawy bezpośrednio w Warszawie.

Warto przypomnieć w tym miejscu lokalne inicjatywy, z jednego tylko 1995 roku, które uzgodnione odpowiednio wcześniej z lokalnymi władzami i środowiskami nie wzbudzały protestów. Były wśród nich: przegląd filmów o mniejszościach narodowych, któremu patronował Prezydent Miasta Przemysła oraz konferencja samorządowa polityków lwowskich i przemyskich, w której wzięli udział przedstawiciele największych centroprawicowych sił politycznych Zachodniej Ukrainy (RUCH, Kongres Ukraińskich Nacjonalistów), a z polskiej strony samorządowcy z Przymierza i Forum. Była to pierwsza w Polsce tego typu konferencja merytoryczna lokalnych polityków.

Przemysł dla Ukraińców zdaje się być miejscem symbolicznym. Jednakże z przemyskiego punktu widzenia ważnym są właściwe proporcje i umiejętność dochodzenia do politycznych kompromisów jak najkorzystniejszych dla narodu i państwa, z uwzględnieniem lokalnych opinii.

Wrzesień 1996 r.

Publikując artykuł nadstawany nam z Przemysła mamy nadzieję rozpocząć szerszą dyskusję na temat przeszłości i teraźniejszości stosunków polsko-ukraińskich. Oczekujemy na dalsze opinie naszych czytelników

Redakcja

11 grudnia 1996 Dla Polaków z Kazachstanu

W dniu 11 grudnia 1996 roku w Domu Polonii, lokalu Wspólnoty Polskiej przy Rynku Głównym 14 w Krakowie odbyło się, na zaproszenie Stowarzyszenia Gmin Małopolski, **spotkanie ok. 50 osobowej grupy Polaków z Kazachstanu.**

W spotkaniu wzięli udział m.in. Kazimierz Barczyk Przew. Zarządu SGM, Zygmunt Kolenda i Krystyna Gąsowska ze „Wspólnoty Polskiej”, którzy powitali gości na czele z **Antoniną Kasonicz Przewodniczącą Związku Polaków w Kazachstanie.**

Kazimierz Barczyk, w imieniu SGM i Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich (1200 gmin), zadeklarował **dalsze udzielanie wsparcia przez gminy Małopolski i innych regionów.** Poinformował także, że dotychczas **Niepołomice** przyjęły 3 rodziny, **Wiśniowa i Światniki Górne** po 1 rodzinie, **Kraków** 2 rodziny (z tym, że co roku będą przyjmowane 2 rodziny). Nadto gotowe do przyjęcia Polaków – konkretnie już uzgodnionych rodzin są **Bochnia, Chrzanów, Lisia Góra, Dobczyce, Czernichów.** W trakcie spotkania gotowość przyjęcia rodzin zadeklarowali przedstawiciele **Tarnobrzega, Myślenic, Gorlic, Stryszowa i Lipnicy.** W wielu innych gminach Małopolski trwają wstępne przygotowania do przyjęcia Polaków z Kazachstanu w ramach samorządowej akcji repatriacyjnej – **„jedna gmina przyjmuje przynajmniej jedną rodzinę”.** Niestety Rząd i administracja rządowa nie uznają tego wielkiego i ważnego przedsięwzięcia, za zadanie ogólnopaństwowe z należnym wsparciem Państwa.

Spotkanie zostało zorganizowane w ramach prowadzonej przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski i gminy Małopolski akcji wspierania, a w tym zapraszania i przyjmowania rodzin polskich zamieszkałych na Wschodzie.

Od dnia 1 lipca br. obowiązują nowe przepisy prawne regulujące kwestie repatriacji osób polskiego pochodzenia. Podstawą do rozpoczęcia starań o repatriację jest otrzymanie zaproszenia wydanego przez Gminę. Coraz więcej gmin włącza się w akcje, tym samym problemy te stają się szczególnie aktualne.

Przedstawiciele rodzin z Kazachstanu przebywają w Krakowie do dnia 15 grudnia br. – wszyscy oni zainteresowani są repatriacją.

W trakcie spotkania przedstawiciele Stowarzyszenia Wspólnota Polska, udzielili informacji w sprawie możliwości organizowania akcji repatriacyjnej.

31 stycznia 1997 Strategia dla gminy

Stowarzyszenie Gmin Małopolski i Towarzystwo Krzewienia Przedsiębiorczości zorganizowało w Krakowie w dniu 31 stycznia 1997 Konferencję p.t. „Strategia dla gminy – wszechstronny rozwój gminy”.

Celem konferencji była promocja praktycznych działań na rzecz wszechstronnego rozwoju gminy wśród samorządów gmin Małopolski poprzez:

- przedstawienie i uzasadnienie konieczności podjęcia działań na rzecz wszechstronnego rozwoju gminy,
- prezentację osiągnięć gmin przodujących w działaniach na rzecz tego rozwoju,

- wymianę doświadczeń na temat praktycznych sposobów osiągania sukcesów w rozwoju gminy,

- nawiązanie kontaktów i współpracy pomiędzy gminami oraz organizacjami zajmującymi się problemami związanymi z rozwojem gminy,

- restrukturyzację systemu zbiorowego żywienia w gminnych placówkach oświatowych i społecznych.

Na Konferencję zaproszono przedstawicieli 8-10 gmin z różnych regionów Polski, które mogą się pochwycić ewidentnymi sukcesami w rozwoju gminy. Po wystąpieniach-prezentacjach burmistrzów tych gmin przeprowadzono dyskusję, wymianę doświadczeń i nawiązywanie kontaktów w grupach zainteresowań (czas trwania około od 3-ch do 4-ch godzin)

Zaprezentowano zrealizowane dzięki inicjatywie samorządu przedsięwzięcia, które przyczyniły się do wzrostu zamożności mieszkańców gminy lub do wzrostu dochodów gminy. Pokazano przedsięwzięcia, które zostały zrealizowane dzięki pozyskaniu przez samorząd funduszy innych niż budżet gminy (m. in. **Niepołomice** woj. krakowskie – Stanisław Kracik, **Biłgoraj** woj. zamojskie, **Pepowo** woj. leszczyńskie, **Długoleka** woj. wrocławskie, **Zielonki** woj. krakowskie, **Klucze** woj. katowickie i in.)

W Konferencji wzięli udział przedstawiciele **Fundacji Inicjatyw Społeczno Ekonomicznych** w Warszawie (która opracowała kompleksowe strategie rozwoju dla gmin Biłgoraj, Nidzica i Żelów w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych Phare) oraz **Fundacji Wspierania Inicjatyw Mieszkańczych** w Bielsku Białej (sponsorowanej przez USAID), **BMB Pormotions** wydawców **Atlasu Gospodarczego Polski**,

26 lutego 1997

Małopolska Agencja Informacyjna

W dniu 26 lutego 1997 roku odbyło się w Krakowie **Seminarium Prasa Lokalna w Małopolsce**, w którym uczestniczyło blisko stu redaktorów naczelnych prasy lokalnej oraz redaktorzy naczelni prasy, radia i telewizji regionalnej Małopolski.

Seminarium zorganizowane zostało przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski.

W trakcie Seminarium **powołano Małopolską Agencję Informacyjną – agendę SGM** dla wykorzystania materiałów z prasy lokalnej oraz opracowywanie „**Serwisu Małopolskiego**” MAI SGM informującego o wydarzeniach w gminach Małopolski i szeroko pojętej wymiany informacji.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zapewni pomoc organizacyjną m.in. poprzez udostępnienie lokalu biura SGM, komputerów, urządzeń poligraficznych, papieru i in. Możliwości współpracy w opisanym zakresie znacznie rozszerzy wykorzystanie sieci Internet w ramach organizowanego przez SGM **Małopolskiego Centrum Internetu – Małopolska On Line**.

Redaktorzy prasy lokalnej powołali spośród siebie zespół roboczy dla opracowania szczegółowych zasad działania ich samorządowej struktury oraz funkcjonowania Małopolskiej Agencji Informacyjnej.

W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki ankiety przeprowadzonej wśród kilkudziesięciu gmin Małopolski dotyczącej sołectw, dzielnic i osiedli, często zaangażowanych organizacyjnie w wydawanie prasy lokalnej.

7-9 marca 1997

Warsztaty Strategiczne Małopolska-Śląsk

W dniach 7-9 marca 1997 roku odbyły się we Krakowie-Balicach **Warsztaty Strategiczne Małopolska-Śląsk**, w których uczestniczyło kilkudziesięciu przedstawicieli środowisk gospodarczych, samorządowych, politycznych i społecznych z obu regionów.

Celem Warsztatów było podjęcie prac nad programem dla obu regionów. Opracowano kilkadziesiąt stron materiałów programowych do dalszego wykorzystania (m.in. w programie Akcji Wyborczej Solidarność).

Zapowiedziano dalsze prace programowe i wyłoniono „grupę przywódczą” w składzie: Marek Kempski (Przewodniczący NSZZ Solidarność Regionu Śląsko-Dąbrowskiego), Andrzej Szkaradek Przewodniczący NSZZ Solidarność Regionu Małopolska) i Kazimierz Barczyk.

4 kwietnia 1997

Służba zdrowia w gminie

Dnia 4 kwietnia 1997 r. o godz. 11.00 w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa Stowarzyszenie Gmin Małopolski i Zarząd Regionu Małopolska NSZZ Solidarność wraz z Sekretariatem Ochrony Zdrowia zorganizowali Konferencję pod hasłem „**Podstawowa Opieka Zdrowotna w Samorządach Lokalnych**”. Do udziału w Konferencji zaproszono przede wszystkim przedstawicieli gmin oraz środowiska służby zdrowia (ZOZ), Okręgowe Izby Lekarskie, Szkołę Zdrowia Publicznego CM UJ, Lekarzy Wojewódzkich.

Celem Konferencji była prezentacja rozwiązań zmierzających do przejmowania podstawowej opieki zdrowotnej przez samorządy terytorialne Małopolski. Pilotażowe rozwiązania zaprezentowane w czasie Konferencji były okazją do przedyskutowania zasad reformy ubezpieczeń zdrowotnych.

Wygłoszono następujące referaty:

I. Przejmowanie zadań z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej przez gminy – prezentacja doświadczeń gminy (Dr Józef Duda – Burmistrz Wieliczki).

II. Lekarz Rodzinny, Lekarz Kontraktowy (Dr Tomasz Tomasik – Stowarzyszenie Lekarzy Rodzinnych).

III. Samodzielne zakłady opieki zdrowotnej – zasady finansowania (Witold Masłowski – Dyrektor Departamentu Przekształceń Systemowych MZiOS).

IV. Rejestr usług medycznych (Michał Milczarek – Wicedyrektor Departamentu Przekształceń Systemowych MZiOS)

(Andrzej Steczyński – Pełnomocnik ds RUM Wojewody Gdańskiego – prezentacja pilotażu z woj. gdańskiego).

— przedstawienie i uzasadnienie konieczności podjęcia działań na rzecz wszechstronnego rozwoju gminy,

— prezentację osiągnięć gmin przodujących w działaniach na rzecz tego rozwoju,

— wymianę doświadczeń na temat praktycznych sposobów osiągania sukcesów w rozwoju gminy,

— nawiązanie kontaktów i współpracy pomiędzy gminami oraz organizacjami zajmującymi się problemami związanymi z rozwojem gminy,

— restrukturyzację systemu zbiorowego żywienia w gminnych placówkach oświatowych i społecznych.

Na Konferencję zaproszono przedstawicieli 8-10 gmin z różnych regionów Polski, które mogą się pochwycić ewidentnymi sukcesami w rozwoju gminy. Po wystąpieniach-prezentacjach burmistrzów tych gmin przeprowadzono dyskusję, wymianę doświadczeń i nawiązywanie kontaktów w grupach zainteresowań (czas trwania około od 3-ch do 4-ch godzin)

Zaprezentowano zrealizowane dzięki inicjatywie samorządu przedsięwzięcia, które przyczyniły się do wzrostu zamożności mieszkańców gminy lub do wzrostu dochodów gminy. Pokazano przedsięwzięcia, które zostały zrealizowane dzięki pozyskaniu przez samorząd funduszy innych niż budżet gminy (m. in. **Niepołomice** woj. krakowskie – Stanisław Kracik, **Biłgoraj** woj. zamojskie, **Pepowo** woj. leszczyńskie, **Długoleka** woj. wrocławskie, **Zielonki** woj. krakowskie, **Klucze** woj. katowickie i in.)

W Konferencji wzięli udział przedstawiciele **Fundacji Inicjatyw Społeczno Ekonomicznych** w Warszawie (która opracowała kompleksowe strategie rozwoju dla gmin Biłgoraj, Nidzica i Żelów w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych Phare) oraz **Fundacji Wspierania Inicjatyw Mieszkaniowych** w Bielsku Białej (sponsorowanej przez USAID), **BMB Pormotions** wydawców **Atlasu Gospodarczego Polski**,

26 lutego 1997

Małopolska Agencja Informacyjna

W dniu 26 lutego 1997 roku odbyło się w Krakowie **Seminarium Prasa Lokalna w Małopolsce**, w którym uczestniczyło blisko stu redaktorów naczelnych prasy lokalnej oraz redaktorzy naczelni prasy, radia i telewizji regionalnej Małopolski.

Seminarium zorganizowane zostało przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski.

W trakcie Seminarium **powołano Małopolską Agencję Informacyjną – agendę SGM** dla wykorzystania materiałów z prasy lokalnej oraz opracowywanie „Serwisu Małopolskiego” MAI SGM informującego o wydarzeniach w gminach Małopolski i szeroko pojętej wymiany informacji.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zapewni pomoc organizacyjną m.in. poprzez udostępnienie lokalu biura SGM, komputerów, urządzeń poligraficznych, papieru i in. Możliwość współpracy w opisanym zakresie znacznie rozszerzy wykorzystanie sieci Internet w ramach organizowanego przez SGM **Małopolskiego Centrum Internetu – Małopolska On Line**.

Redaktorzy prasy lokalnej powołali spośród siebie zespół roboczy dla opracowania szczegółowych zasad działania ich samorządowej struktury oraz funkcjonowania Małopolskiej Agencji Informacyjnej.

W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki ankiety przeprowadzonej wśród kilkudziesięciu gmin Małopolski dotyczącej sołectw, dzielnic i osiedli, często zaangażowanych organizacyjnie w wydawanie prasy lokalnej.

7-9 marca 1997

Warsztaty Strategiczne Małopolska-Śląsk

W dniach 7-9 marca 1997 roku odbyły się we Krakowie-Balicach **Warsztaty Strategiczne Małopolska-Śląsk**, w których uczestniczyło kilkudziesięciu przedstawicieli środowisk gospodarczych, samorządowych, politycznych i społecznych z obu regionów.

Celem Warsztatów było podjęcie prac nad programem dla obu regionów. Opracowano kilkadziesiąt stron materiałów programowych do dalszego wykorzystania (m.in. w programie Akcji Wyborczej Solidarność).

Zapowiedziano dalsze prace programowe i wyłoniono „grupę przywódczą” w składzie: Marek Kempski (Przewodniczący NSZZ Solidarność Regionu Śląsko-Dąbrowskiego), Andrzej Szkaradek Przewodniczący NSZZ Solidarność Regionu Małopolska) i Kazimierz Barczyk.

4 kwietnia 1997

Służba zdrowia w gminie

Dnia 4 kwietnia 1997 r. o godz. 11.00 w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa Stowarzyszenie Gmin Małopolski i Zarząd Regionu Małopolska NSZZ Solidarność wraz z Sekretariatem Ochrony Zdrowia zorganizowali Konferencję pod hasłem „**Podstawowa Opieka Zdrowotna w Samorządach Lokalnych**”. Do udziału w Konferencji zaproszono przede wszystkim przedstawicieli gmin oraz środowiska służby zdrowia (ZOZ), Okręgowe Izby Lekarskie, Szkołę Zdrowia Publicznego CM UJ, Lekarzy Wojewódzkich.

Celem Konferencji była prezentacja rozwiązań zmierzających do przejmowania podstawowej opieki zdrowotnej przez samorządy terytorialne Małopolski. Pilotażowe rozwiązania zaprezentowane w czasie Konferencji były okazją do przedyskutowania zasad reformy ubezpieczeń zdrowotnych.

Wygłoszono następujące referaty:

I. Przejmowanie zadań z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej przez gminy – prezentacja doświadczeń gminy (Dr Józef Duda – Burmistrz Wieliczki).

II. Lekarz Rodzinny, Lekarz Kontraktowy (Dr Tomasz Tomasik – Stowarzyszenie Lekarzy Rodzinnych).

III. Samodzielne zakłady opieki zdrowotnej – zasady finansowania (Witold Masłowski – Dyrektor Departamentu Przekształceń Systemowych MZiOS).

IV. Rejestr usług medycznych (Michał Milczarek – Wicedyrektor Departamentu Przekształceń Systemowych MZiOS)

(Andrzej Steczyński – Pełnomocnik ds RUM Wojewody Gdańskiego – prezentacja pilotażu z woj. gdańskiego).

Małopolanin Roku 1996

Stowarzyszenie Gmin Małopolski skupiające gminy z historycznej Małopolski tradycyjnie dokona wyboru Małopolanina Roku. Wyróżnieniem tym środowiska samorządowe Małopolski honorują wybitne osobistości, aktywne w życiu publicznym a związane z Małopolską. W ubiegłym roku, **po raz pierwszy i jedyny wybrano Honorowym Małopolaninem Ojca Świętego Jana Pawła II** natomiast **Małopolaninem Roku 1995** był wybrany **profesor Andrzej Zoll - Prezes Trybunału Konstytucyjnego**.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski rozpatrywało następujące osoby, zgłoszone m.in. przez Zarządy, Rady Gmin z Małopolski:

Adam Bień, ostatni żyjący uczestnik „procesu szesnastu”, Min. w Delegaturze Rządu RP, adwokat

Generał dyw. Zenon Bryk, organizator i dowódca Krakowskiego Okręgu Wojskowego obejmującego historyczną Małopolskę,

Adam Bujak, wybitny artysta-fotografik, autor albumów wydawanych w Polsce i za granicą

Ks. Kardynał Andrzej Maria Deskur, absolwent UJ, od kilkudziesięciu lat w Watykanie, prowadził wiele procesów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych polskich kandydatów na ołtarze, rozwinął na światową skalę działalność Radia Watykan,

Prof. Antoni Dziatkowiak, światowej sławy kardiochirurg, kierujący budowaną – najnowocześniejszą w Polsce Kliniką Kardiochirurgii Coll. Medicum UJ w Szpitalu im. Jana Pawła II,

Roman Kluska, Prezes Optimus SA z siedzibą w Nowym Sączu, największego producenta komputerów w Europie Środkowo-Wschodniej,

Prof. Aleksander Koj, Rektor UJ, laureat Nagrody Fundacji Nauki Polskiej („polski Nobel”),

Marian Krzaklewski, Przewodniczący KK NSZZ Solidarność, założyciel i lider AW Solidarność,

Sławomir Mrozek, światowej sławy pisarz, Honorowy Obywatel Miasta Krakowa, powrócił z wieloletniej emigracji do Krakowa w 1996 roku,

Jan Oberbek, wirtuoz gitary klasycznej, znany z licznych koncertów w europie pomysłodawca kolekcji monumentalnych Aniołów malowanych przez artystów malarzy a dedykowanych Ojcu Św.

Prof. Andrzej Pelczar, Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, b. Rektor UJ

Krzysztof Penderecki, światowej sławy kompozytor, laureat wielu nagród i wyróżnień międzynarodowych

Zbigniew Preisner, światowej sławy kompozytor, laureat wielu nagród i wyróżnień międzynarodowych („muzyczny Oscar”),

Mirosław Styczeń, b. wojewoda bielski, jeden z liderów Forum Polityków Małopolski, polityk ogólnopolski,

Wisława Szymborska, światowej sławy poetka, laureatka literackiej Nagrody Nobla za 1996

Arcybiskup Przemyski Ignacy Tokarczuk, biskup senior,

Grzegorz Turnau, piosenkarz, kompozytor, poeta, laureat Grand Prix Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, artysta „Piwnicy Pod Baranami”

Prof. Jerzy Wyrozumski, wybitny historyk, Sekretarz Generalny Polskiej Akademii Umiejętności,

Sobiesław Zasada, jeden z największych i najaktywniejszych polskich przedsiębiorców – Grupa Sobiesław Zasada Centrum SA

Gen. Bohdan Zieliński, ps. „Tytus”, we wrześniu 1939 roku Szef Sztabu Górskiej Brygady KOP, ostatni żyjący oficer Komendy Głównej AK

Tytuł zostanie wręczony w czasie II Ogólnopolskiego Balu Samorządowego w Zamku Królewskim na Wawelu dnia 1 lutego 1997 roku.

Kraków, dnia 16 stycznia 1997 roku

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Gmin Małopolski za okres od VII Walnego Zebrania SGM – 26 maja 1996 roku do VIII Walnego Zebrania SGM – 25 kwietnia 1997 roku

Przedkładam Państwu informacje o działalności SGM w okresie od 26 maja 1996 roku do 25 kwietnia 1997 roku.

W okresie sprawozdawczym Zarząd SGM zbierał się na posiedzeniach średnio co półtora miesiąca. W pracach skupiał się na realizacji zadań statutowych: upowszechnianiu idei samorządności lokalnej, ochrony interesów swoich członków, koordynacji działań gmin zmierzających do podtrzymywania i upowszechniania wspólnych tradycji historycznych, kulturalnych i gospodarczych, popularyzowania wiedzy o Małopolsce oraz podejmowaniu współpracy międzynarodowej.

W bieżącej działalności – zgodnie z przyjętymi przez Zarząd regulaminami działania – Przewodniczący SGM Kazimierz Barczyk przeprowadzał konsultacje z Wiceprzewodniczącym SGM – Kazimierzem Gąsiorem

(Przewodniczącym Rady Miasta Tarnobrzega), Kazimierzem Fudalą Wiceprzewodniczącym SGM (Przewodniczącym Stowarzyszenia Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów województwa tarnowskiego oraz z Sekretarzem SGM Robertem Chomą Wiceprezydentem Miasta Przemysła, a także z Skarbnikiem SGM Stanisławem Białkiem (Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w Żywcu).

Zadania statutowe Stowarzyszenie realizuje przy pomocy Biura Stowarzyszenia, które pracuje w składzie Jan Wieczorkowski – Dyrektor Biura, Paweł Stańczyk – Wicedyrektor, Grzegorz Kuźma – Wicedyrektor, oraz sekretariat i obsługa księgową.

W trakcie roku nastąpiła zmiana na stanowisku Skarbnika. Z funkcji ustąpił Jan Wieczorkowski (z uwagi na pełnienie funkcji Dyrektora Biura SGM). Zarząd SGM powołał na funkcję Skarbnika Stanisława Białka.

Skład Zarządu SGM

Kazimierz Barczyk	Przewodniczący
Kazimierz Gąsior	Wiceprzewodniczący
Kazimierz Fudala	Wiceprzewodniczący
Robert Choma	Sekretarz
Stanisław Białek	Skarbnik
Teofil Wojciechowski	Członek
Stanisław Handzlik	Członek
Zdzisław Nowak	Członek
Zygmunt Nowak	Członek
Wendelin Haber	Członek
Stanisław Witkowski	Członek
Stanisław Kowalski	Członek
Stanisław Dziubla	Członek
Kazimierz Kokoszka	Członek
Jan Wieczorkowski	Członek

Komisja Rewizyjna:

Lech Pikula	Przewodniczący
Kazimiera Augustyn	Sekretarz
Aleksander Grzybowski	Członek
Jerzy Górnicki	Członek
Stanisław Rybak	Członek

1. Sprawy organizacyjne SGM

W omawianym okresie do Stowarzyszenia Gmin Małopolski przystąpiły kolejne gminy: Stalowa Wola, Baranów Sandomierski, Birza oraz Nowy Sącz, Ropczyce, Radgoszcz, Stary Sącz. Działalność SGM obejmuje aktualnie 15 województw historycznej Małopolski: krakowskie, tarnowskie, nowosądeckie, przemyskie, tarnobrzeskie, krośnieńskie, częstochowskie, rzeszowskie, chełmskie, lubelskie, bielskie, radomskie, zamojskie, w części katowickie, kieleckie.

Zarząd Stowarzyszenia zorganizował spotkania reprezentantów gmin nie będących członkami SGM w celu zapoznania ich z działalnością Stowarzyszenia. W wyniku tego spotkania oraz aktywnej działalności Stowarzyszenia dalszych kilka gmin małopolskich wyraziło chęć przystąpienia do Stowarzyszenia w najbliższym czasie.

2. Współpraca z organizacjami samorządowymi

Istotną rolę odgrywa w działalności SGM współpraca ze stowarzyszeniami i związkami gmin w ramach Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, która rzesza stowarzyszenia i związki gmin z całej Polski, obejmujące swoim działaniem ok. 1200 gmin polskich. członkami Federacji obok SGM są: Podhalański Związek Gmin, Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski, Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych, Unia Miasteczek Polskich, Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw, Związek Gmin Jurajskich, Związek Gmin Śląska Opolskiego, Związek Gmin „Pilica”, Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej, Związek Komunalny „Zimowa Olimpiada 2006”, Związek Miast i Gmin Morskich, Związek Polskich Gmin Zachodnich. Sygnatariuszami porozumienia w sprawie utworzenia Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich były również: Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Gmin Mazurskich Jurand, Związek Gmin Warmińsko Mazur-

skich, Stowarzyszenie Gmin Mazowieckich i Związek Miast Polskich.

Kazimierz Barczyk – Przewodniczący Zarządu SGM został wybrany Przewodniczącym Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich. Biuro FZiSGP prowadzone jest wraz z Biurem Stowarzyszenia Gmin Małopolski. Dyrektorem Biura Federacji jest Jan Wieczorkowski – Dyrektor Biura SGM. Federacja jest ogólnopolską organizacją samorządową i zgodnie ze swoim Statutem reprezentuje gminy na forum ogólnopolskim i międzynarodowym.

Realizując statutowe cele SGM współpracowało m.in. z: Sądecką Strefą Usług Publicznych, Fundacją Rozwoju Kardiologii, Ogólnopolskim Forum Sekretarzy Gmin, Stowarzyszeniem Liga Krajowa, Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji, Szkołą Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UJ, Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Wyższą Szkołą Biznesu w Nowym Sączu, Sejmikami Samorządowymi regionu.

3. Koordynacja współdziałania gmin zmierzająca do podtrzymania i upowszechnienia wspólnych tradycji historycznych i kulturalnych.**Spotkanie Noworoczne Samorządów Małopolski. Tytuły Honorowego Małopolanina**

Na początku roku odbyło się tradycyjnie Noworoczne Spotkanie Samorządów Małopolski z Korpusem Dyplomatycznym w trakcie którego Wisława Szymborska i Marian Krzaklewski zostali uhonorowani tytułami Małopolan Roku 1996. Uroczyste wręczenie tytułu nastąpiło podczas II Balu Samorządowego na Wawelu z udziałem Mariana Krzaklewskiego. W czasie Balu przeprowadzono aukcję i kwestę, z których łączny dochód wyniósł 10 200 złotych. Pieniądze przekazano, za pośrednictwem Związku Polaków w Kazachstanie i polskiego MSZ-u, rodzinom polskim w Kazachstanie. Kwota ta stanowiąca ok. 400 średnich wynagrodzeń w Kazachstanie, przekazana została za pisemnym potwierdzeniem, w formie zapomóg przed Świątami Wielkanocnymi.

Konkurs 8 Wspaniałych

Po raz drugi pod patronatem SGM trwa organizacja Konkursu Nastolatków „8 Wspaniałych”. Konkurs ma na celu popularyzację pozytywnych postaw, zachowań i osiągnięć wśród młodzieży. Jest to propozycja odważnego powrotu do wartości: pracy dla dobra wspólnego, przyjaźni, życzliwości odpowiedzialności. Patronem honorowym edycji ogólnopolskiej jest Ksiądz Prymas Józef Glemp.

Pomoc Polakom na Wschodzie

W dniu 11 grudnia 1996 roku z inicjatywy SGM odbyło się w Domu Polonii w Krakowie spotkanie z grupą Polaków z Kazachstanu. Spotkanie to zorganizowane zostało w ramach prowadzonej przez SGM oraz liczne gminy Małopolski akcji wspierania, a w tym zapraszania i repatriacji rodzin polskich zamieszkałych na Wschodzie.

W tej sprawie nawiązano stałą współpracę ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” w Krakowie.

4. Reprezentacja interesów gmin. – Konferencje – Seminaria

Małopolska Region Funkcjonalny

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zainicjowało realizację projektu „Małopolska Region Funkcjonalny” w ramach którego dążono by do wypracowania rozwiązania pilotażowego funkcjonowania regionu – województwa. W tym zakresie SGM współpracuje z Instytutem Geografii UJ zwracając się o grant z Komitetu Badań Naukowych.

Forum Polityków Małopolski

22 czerwca 1996 roku z inicjatywy SGM odbyło się w Krakowie, spotkanie programowe „Małopolska 2000” w związku z pracami nad Małopolskim Programem Rozwoju. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów z Małopolski oraz politycy z 36 partii i organizacji społecznych. Celem Forum jest nawiązanie współpracy pomiędzy samorządami terytorialnymi a politykami i osobistościami życia społecznego Małopolski, dla lepszego współdziałania przy rozwiązywaniu najważniejszych problemów gmin i regionu. Trwają przygotowania do „Prawyborów w Małopolsce” organizowanych przez Burmistrza Bochni pod patronatem SGM.

I Małopolska Konferencja Samorządowa

SGM podjęło inicjatywę organizacji dorocznego Konferencji Samorządów Małopolski. W dniach 27. 09. do 29.09. 1996 roku SGM zorganizowało w Zakopanym I Małopolską Konferencję Samorządową oraz Forum Polityków Małopolski z udziałem 180 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin oraz polityków lokalnych i regionalnych.

Konferencja przebiegała w trzech zasadniczych blokach tematycznych: problemy administracji samorządowej, ustrojowej reformy państwa i politycznych uwarunkowań samorządu, rozwoju regionalnego Małopolski. Uczestnicy Konferencji wyrazili m.in. protest przeciwko przyjętej przez Rząd RP nowelizacji ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Małopolskie Centrum Prawa Miejscowego

Stowarzyszenie Gmin Małopolski we współpracy z ekspertami z zakresu prawa samorządowego, powołało **Małopolskie Centrum Prawa Miejscowego (MCPM)**. Zadania Małopolskiego Centrum Prawa Miejscowego to m.in.: gromadzenie uchwał oraz innych aktów organów gmin, opracowywanie wzorcowych uchwał oraz innych aktów organów gmin oraz udostępnianie zainteresowanym gminom wzorów uchwał oraz uchwał podejmowanych w innych gminach. Zgromadzone materiały będą katalogowane a następnie udostępniane z czasem także poprzez Internet.

Podstawowa opieka zdrowotna w samorządach lokalnych

Z uwagi na rosnące problemy związane z przejmowaniem służby zdrowia przez samorząd oraz projekty reform w służbie zdrowia, SGM wraz z Zarządem Regionu Małopolska NSZZ Solidarność Sekretariatem Ochrony Zdrowia zorganizowało 4.04.1997 Konferencję Podstawowa opieka zdrowotna w samorządach lokalnych. Zaprezentowano rozwiązania zmierzające do przejmowania podstawowej opieki zdrowotnej przez samorząd terytorialny. w Konferencji wzięli udział m.in. przedstawiciele samorządów, administracji rządowej, or-

ganizacji zawodowych w służbie zdrowia, Szkoły Zdrowia Publicznego UJ.

5. Promocja i rozwój gospodarczy Małopolski

Przyjęcie Memoriału – Małopolska 2000

W dniu 17 stycznia Stowarzyszenie Gmin Małopolski ogłosiło Memoriał – Małopolska 2000 w sprawie najważniejszych inwestycji centralnie finansowanych. W Memoriale czytamy „*Polska jest państwem skrajnie scentralizowanym. O ważnych sprawach dla mieszkańców miast i gmin, dokonując podziału środków publicznych, decydują władze centralne. Reforma państwa opóźnia się (...) dostrzegamy konieczność pilnej realizacji inwestycji najbardziej istotnych dla rozwoju regionu (...) za najważniejsze inwestycje uznajemy*”

„Komputery z Małopolski dla gmin Małopolski”

Uwzględniając potrzeby gmin i innych jednostek organizacyjnych gminy oraz placówek samorządowych SGM kontynuowało prace na rzecz komputeryzacji. W dniu 11 czerwca 1996 roku w Sali Obrad Miasta Krakowa – w ramach współpracy z Optimus SA – odbyło się seminarium poświęcone problematyce komputerowej. W trakcie seminarium przedstawiono sprzęt i oprogramowanie dla gmin, szkół i szpitali oraz wygłoszona referaty na tematy: Perspektywa rozwoju sieci komputerowych w Polsce. Internet., Komputeryzacja gmin Małopolski – współpraca w ramach regionu. Oprogramowanie dla urzędów administracji publicznej. Podczas seminarium Prezes „Optimus SA” Roman Kluska zaprezentował osiągnięcia firmy w dziedzinie rozwoju informatyki i organizowanym w Krakowie Centrum Internetu nakładem 10 mln. USD.

„Infrastruktura transportowa i celna kraju”

Uwzględniając postulaty zgłaszane przede wszystkim przez gminy przygraniczne SGM podjęło inicjatywę rozwoju infrastruktury transportowej i celnej. W dniu 28 października 1996 roku we współpracy z Masterfin SA i Stowarzyszenia Gmin Małopolski odbyła się w Kopalni Soli w Wieliczce Konferencja „Infrastruktura transportowa i celna kraju”. W trakcie konferencji w której uczestniczyli m.in. Marszałek Sejmu oraz przedstawiciele Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej, Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, Przemysłu i Handlu, Głównego rządu Ceł i Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. W trakcie dyskusji za kwestie zasadnicze dla dalszego rozwoju gospodarczego Krakowa i Małopolski uznano: *stworzenie Wolnego Obszaru Celnego w rejonie Balic, rozwój Portu Lotniczego w Balicach, kontynuację budowy i przebudowy autostrady A4 (na kierunku wschód-zachód) oraz A1 (na kierunku północ-południe).*

„Strategia dla gminy – wszechstronny rozwój gminy”

Prowadzone przez gminy działania na rzecz opracowania gminnych strategii rozwoju spowodowały podjęcie współpracy z Towarzystwem Krzewienia Przedsiębiorczości dla koordynacji tych działań i wymiany doświadczeń. Dnia 31 stycznia 1997 roku Stowarzyszenie Gmin Małopolski razem z Towarzystwem Krzewienia Przedsiębiorczości zorganizowało Konferencję której celem było promowanie praktycznych działań na rzecz wszechstronnego rozwoju gmin. Na konferencji prezen-

towano następujące tematy: *samorząd na rzecz rozwoju gminy, prezentacja osiągnięć samorządów, wymiana doświadczeń na temat praktycznych sposobów osiągnięcia sukcesu*. W Konferencji wzięli udział przedstawiciele gmin odnoszących sukcesy gospodarcze.

Uznanie praw własności miast i gmin do infrastruktury energetycznej

W dniu 17 marca 1997 roku w Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie odbyła się ogólnopolska Konferencja organizowana przez Prezydenta Miasta Krakowa, Sejmik Samorządowy woj. krakowskiego, przy współpracy Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, podczas której omówiono następujące problemy: omówienie ustawy Prawo energetyczne, stan restrukturyzacji i demopolizacji energetyki i gazownictwa, przekształcenia własnościowe w ciepłownictwie, samorządowe propozycje przekształceń własnościowych. Dla skutecznego rozwiązania poruszanych problemów Stowarzyszenie Gmin Małopolski podjęło współpracę z Krajową Agencją Poszanowania Energii w Warszawie.

Forum Gospodarczego SGM

Forum Gospodarcze zostało powołane w październiku 1996 roku. Idea Forum została przedstawiona w formie korespondencyjnej przedsiębiorstw z Małopolski. Pozytywnie na inicjatywę SGM odpowiedziało około 100 małopolskich przedsiębiorstw. W ramach funkcjonowania Forum w dniu 15 maja 1997 roku odbędzie się Konferencja członków Forum Gospodarczego na której zostaną przedstawione inicjatywy SGM dotyczące rozwoju gospodarczego Małopolski, a w tym: Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”, Małopolskie Centrum Internetu SGM – Małopolska On Line, Gospodarczy Atlas Polski – prezentacja systemu Informacji i Promocji Gospodarczej, Katalog gmin i firm małopolski – informacje z ofertami gmin i przedsiębiorstw z Małopolski, Najwyższa Jakość Małopolski, inicjatywa Izby Przemysłowo – Handlowej w Tarnowie, promującej wyroby najwyższej jakości, produkowane w Małopolsce.

Małopolskie Centrum Internetu

W ramach zainicjowanego przez SGM Małopolskiego Centrum Internetu – Małopolska On Line – realizowany jest program internetowy powstający jako wspólne przedsięwzięcie gmin i miast regionu Małopolski daje możliwość stworzenia pierwszej regionalnej bazy danych o władzach gminnych, historii, kulturze, gospodarce, ofertach inwestycyjnych, walorach turystycznych i przyrodniczych a także o prawie miejscowym, warunkach inwestycji komunalnych i przetargach na roboty komunalne. Program realizowany na podstawie porozumienia zawartego z Prezydentem Tarnowa przy współpracy Instytutu Podstawowych Problemów PAN w Warszawie oraz operatorem „Internet Polska „ z Krakowa.

Adres internetowy – www.malopolska.ipl.net prezentacja gmin Małopolski

Adres internetowy – www.sgm.ipl.net prezentacja Stowarzyszenia Gmin Małopolski

Organizacja Małopolskiej Agencji Informacyjnej – SGM

Stowarzyszenie zaproponowało redakcjom prasy lokalnej powołanie jako agencji SGM – Małopolskiej Agencji Informacyjnej w celu opracowywania Serwisu

Małopolska informującego o najciekawszych inicjatywach samorządowych w regionie oraz możliwości prezentowania najciekawszych artykułów w sieci Internet. Z inicjatywy Stowarzyszenia ze współpracą z tygodnikiem samorządowym „Wspólnota” i Academy for Educational Development przystąpiono do organizacji konkursu dla redaktorów prasy lokalnej – na najciekawszą publikację o jednostkach pomocniczych gminy.

Gospodarczy Atlas Polski

Dla profesjonalnej promocji gmin Małopolski duże możliwości stwarza współpraca jaką nawiązało SGM z BMB Promotion – wydawcą Atlasu Gospodarczego Gmin. Atlas Gospodarczy wydawany jest zarówno w formie książkowej, jak i na płytach kompaktowych, które rozprowadzane są na wszystkich istotnych imprezach targowych w świecie.

Wydane zostały kolejne numery Kwartalnika SGM Wspólnota Małopolska. Kontynuowane są prace nad Albumem Gminy Małopolski 1997, współpraca z Tygodnikiem Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, Informatorem Turystycznym „Wędrowiec”, Tygodnikiem Małopolska Solidarność, z którym podpisano porozumienie.

II Małopolskie Targi Gmin

Wobec wzrastającego zapotrzebowania przedsiębiorstw i gmin na pełną informację o ofertach kierowanych przez gminy i do gmin SGM prowadzi patronat nad zainicjowanymi przez SGM Małopolskimi Targami Gmin. W dniach 15–17 maja 1997 roku odbędą się pod patronatem Stowarzyszenia Gmin Małopolski II Małopolskie Targi Gmin i Urzędzeń Komunalnych, których organizatorem są Targi w Krakowie SA. Targi te są specjalistycznymi ekspozycjami przeznaczonymi dla firm, urzędów i osób profesjonalnie związanymi z problemami komunalnymi i samorządowymi. Udział w Targach będzie dobrą okazją do prezentowania przez gminy: oferty gospodarczej, możliwości inwestycyjnych na swoich terenach, znalezienia potencjalnych inwestorów.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”

Uwzględniając wzrastające zapotrzebowanie gmin na ubezpieczenia (m.in. majątku gminy, od odpowiedzialności cywilnej gminy i in.) a także wzrastające koszty ubezpieczeń, co dotyczy także podmiotów gospodarczych, SGM wystąpiło z inicjatywą powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych działającego na obszarze Śląska i Małopolski. W tym zakresie SGM ściśle współpracuje ze Związkiem Gmin Górnośląska i Północnych Moraw.

Interwencje

Stowarzyszenie Gmin Małopolski przedstawiało opinie i stanowiska kierowane do Parlamentu i Rządu RP dla ochrony interesów gmin w najistotniejszych kwestiach. Na wniosek gmin członkowskich interweniowano w sprawach: stawek podatków od nieruchomości i opłat lokalnych, przydziału środków z budżetów wojewodów dla poszczególnych gmin, modernizacji Lotniska w Balicach, ustawy o gminach uzdrowiskowych, zintegrowania sieci telekomunikacyjnej (do Telekomunikacji Polskiej SA i innych operatorów telekomunikacyjnych – GSM, Centertel, Telebank i innych posiadających możliwości techniczne), sytuacji rynku paliwowego w Pol-

sce południowej, decentralizacji Telewizji Publicznej, podatku od środków transportu.

SGM przedstawiło opinię co do rządowego projektu założeń programu decentralizacji funkcji państwa i rozwoju samorządu terytorialnego, oraz innych ważnych aktów prawnych i decyzji.

6. Współpraca zagraniczna

Stowarzyszenie Gmin Małopolski szczególne znaczenie przywiązuje do współpracy z krajami Grupy Wyszehradzkiej. Trwają przygotowania do organizowanej przez SGM Konferencji Międzynarodowej Współpraca Samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej, jaka odbędzie się we wrześniu 1997 roku w Krakowie. Tradycyjnie już po raz trzeci SGM wspólnie z Towarzystwem Polska-Czechy-Słowacja organizuje Zlot Młodzieży u zbiegu trzech granic.

SGM udostępnia zainteresowanym oferty gospodarcze inwestorów zagranicznych, przekazuje instytucjom zagranicznym oferty polskich gmin i przedsiębiorstw.

W siedzibie Stowarzyszenia gościli przedstawiciele samorządowych organizacji zagranicznych: Gianfranco Martini, Sekretarz Generalny Rady Gmin i Regionów Europy, Pierwszy Sekretarz Ambasady Stanów Zjednoczonych, Eugeniusz Markow – prezydent Stowarzyszenia Małych Miast Rosji i inni.

Wyjazd do Rzymu i Watykanu

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zorganizowało Wyjazd do Watykanu i Rzymu. Głównym celem wyjazdu było wręczenie Ojcu Świętemu Tytułu Honorowego Małopolanina przyznanego przez SGM. W Wyjeździe uczestniczyło 150 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin i Radnych oraz Marszałków sejmików samorządowych z Małopolski. W czasie pobytu we Włoszech, obok audyencji oficjalnej u Jana Pawła II odbyły się spotkania z przedstawicielami władz samorządowych Rzymu, Cassino i innych miast a także, z władzami Republiki Włoskiej (m.in. Przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych Senatu, Giulio Andreotti). Delegacja Samorządów Małopolski była także przyjmowana przez kard. Andrzeja M. Deskura, Ambasadora RP we Włoszech, Ambasadę RP przy Stolicy Apostolskiej. Pobyt Samorządów Małopolski został szeroko odnotowany przez media we Włoszech i w Polsce. Wizyta, pierwsza o takim charakterze promocyjnym i rozmachu, zapoczątkowała wiele kontaktów.

Trwają przygotowania do wyjazdu na Ukrainę, jako kolejnego po Włoszech wyjazdu promocyjnego. Wyjazd na Ukrainę odbędzie się w czerwcu 1997 roku.

SGM współorganizował wraz z Stowarzyszeniem Gmin Uzdrowiskowych w dniach 12–16 września 1996 roku pobyt na terenie Krakowa i Małopolski delegacji Niemieckiego Związku Uzdrowisk oraz przedstawicieli Niemieckiego Związku Turystycznego. Celem spotkania była wzajemna wymiana doświadczeń z zakresu funkcjonowania uzdrowisk Polskich i Niemieckich i doprowadzenie w przyszłości do dwustronnej wymiany doświadczeń samorządów gmin uzdrowiskowych.

SGM, wspólnie z Konsulem Generalnym Republiki Węgier, Zarządem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, zorganizowało uroczystości związane z odnowieniem dawnej tradycji „szlaku winnego” wiodącego z

Węgier przez Polskę. Impreza odbyła się w dniu 10 sierpnia 1996 roku w Krakowie.

Biuro Stowarzyszenia – we współpracy z samorządami Zakopanego i Wieliczki – aktywnie wspierało pobyt polskiej młodzieży z Żytomierza goszczącej w Krakowie we wrześniu i październiku ub. roku.

Wspólnie z Filharmonią Krakowską, Towarzystwem Polska-Czechy-Słowacja, Stowarzyszenie Gmin Małopolski współorganizowało w imieniu Komitetu Obchodów Roku Wyszehradzkiego Koncert Symfoniczny w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Krakowskiej poświęcony twórczości kompozytorów z krajów Grupy Wyszehradzkiej.

Zakończenie

Prezentowane sprawozdanie informuje jedynie w zarysie o charakterze prowadzonych przez SGM działań. Szczegóły przedstawiane były Członkom SGM w bieżącym kontakcie korespondencyjnym a także na łamach Wspólnoty Małopolskiej.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, pragnie realizować swoje zadania statutowe ściślej współpracy z gminami członkowskimi. Dlatego w pracy SGM uwzględniane są sugestie i wnioski co do form i kierunków działań. Przedstawiając Państwu niniejsze sprawozdanie prosimy jednocześnie o dalsze zgłaszanie swoich propozycji.

Jan Wiczorkowski
Dyrektor Biura SGMi

Stanowisko Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski w sprawie sytuacji rynku paliwowego w Polsce południowej

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, zrzeszające 135 miast i gmin z Polski południowej zwraca się do Rządu RP oraz instytucji państwowych odpowiedzialnych za funkcjonowanie rynku paliwowego o uwzględnienie w planach rozwoju polskiego przemysłu paliwowego **braku rafinerii w Polsce południowej.**

Polska potrzebuje nowej rafinerii, jako że obecnie importuje ok. 1/3 benzyn i oleju napędowego, a rozwój rynku motoryzacyjnego jest dynamiczny.

Opracowanie projektów budowy rafinerii na południu Polski oraz realizacja takich strategicznych projektów jest warunkiem rozwoju dla rynku paliwowego, rozwoju gospodarczego Państwa oraz naszego makroregionu na przełomie XX i XXI wieku.

Niezbędnym elementem rozwoju przemysłu paliwowego jest **dokończenie budowy rurociągu do centrum Małopolski** (przerwanej przed laty w rejonie Częstochowy), celem zapewnienia pełnego zaopatrzenia południa Polski w produkty paliwowe, w tym także z Portu Północnego.

Podkreślenia wymaga fakt, iż uzyskanie samodzielności w zakresie obsługi potrzeb paliwowych rynku południowej Polski może stać się nie tylko bodźcem dla gospodarczego rozwoju tego regionu. Stanowi także element gwarancji bezpieczeństwa narodowego, wyrażającego się również w możliwości stabilizacji cen paliw na niższym niż dotychczas poziomie, bez względu na sytuację na rynkach międzynarodowych.

Z uwagi na kosztowny i odległy transport benzyny z rafinerii zlokalizowanych głównie w Polsce północnej,

benzyna jest droższa na południu kraju, które jest przecież szczególnie intensywnie uprzemysłowione i zaludnione.

Kraków, dnia 03.12.1996

Uchwała Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski w sprawie decentralizacji Telewizji Publicznej

W związku z planowaną na 6.12.1996 roku Konferencją w sprawie udziału samorządu terytorialnego w kształtowaniu programu i struktur Telewizji Publicznej, na wniosek Przewodniczącego Zarządu Kazimierza Barczyka – dla wykorzystania potencjału intelektualnego, kulturalnego a także technicznego Krakowa – Zarząd SGM podjął następującą uchwałę:

1. Stowarzyszenie Gmin Małopolski wnioskuje o przeniesienie do Krakowa Programu II Telewizji Polskiej.

2. Stowarzyszenie Gmin Małopolski wnioskuje o częściową komunalizację Regionalnych Ośrodków Telewizji Polskiej

SGM, jako organizacja regionalna zrzeszająca 135 gmin z południowej Polski, w pełni akceptuje działania Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich zmierzające do zapewnienia samorządom terytorialnym udziału we współwłasności TVP (po połowie ze Skarbem Państwa) i wpływu na kształt programowy telewizji publicznej. SGM uznaje przeniesienie do Krakowa siedziby administracyjnej i produkcyjnej Programu II TVP za rzeczywisty przejaw decentralizacji państwa. Kraków – Kulturalna Stolica Polski – ma odpowiednie warunki i zaplecze produkcyjne (z nowoczesnym Centrum Telewizyjnym w Łęgu), które jest aktualnie wykorzystywane w ograniczonym zakresie.

Sekretarz Zarządu SGM
Robert Choma

Przewodniczący Zarządu SGM
Kazimierz Gąsior

List Zarządu SGM do Bolesława Sulika Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 12 grudnia 1996 roku

Zarząd Stowarzyszenia Gmin Małopolski przedkłada wniosek o powołanie w skład Rady Programowej Telewizji Polskiej SA – Oddział w Krakowie osób reprezentujących struktury samorządu terytorialnego. Zgodnie z uchwałą Zarządu SGM proponujemy następujących kandydatów:

1. Kazimierza Gąsiora – Przewodniczącego Rady Miejskiej w Tarnobrzegu, Wiceprzewodniczący Zarządu SGM,

2. Tadeusza Witkowskiego – Wójta Gdowa (woj. krakowskie),

3. Stanisława Dziublę – Burmistrza Żabna (woj. tarnowskie),

4. Jana Rejczaka – Przewodniczącego Rady Miejskiej w Radomiu, b. wojewodę.

Wymienione osoby, sprawując funkcje publiczne w demokratycznie wybranym samorządzie cieszą się dużym autorytetem społecznym a także posiadają doświadczenie w sferze kultury i mediów.

Wymagają podkreślenia zabiegi samorządu miasta Tarnobrzeg na rzecz utworzenia w Tarnobrzegu redakcji TVP SA oddziału krakowskiego deklarując gotowość sfinansowania części kosztów utworzenia takiej redakcji (zakup kamery i udostępnienie lokalu przez gminę).

Przedstawiane przez nas kandydatury reprezentują gminy o zróżnicowanej wielkości (małe i średnie gminy oraz duże miasta) a także z różnych stron regionu (w tym także spoza SGM, tak np. Radom).

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, jest organizacją regionalną zrzeszającą 135 miast i gmin z 11 województw historycznej Małopolski. Zgodnie z § 4 Statutu SGM, Stowarzyszenie ma za zadanie reprezentowanie wspólnych interesów gmin oraz zajmowanie stanowiska w sprawach publicznych.

Uznajemy, że reprezentanci samorządu mogą w pełni zrealizować stawiane przez ustawę o radiofonii i telewizji wymogi reprezentacji przez radę społecznych interesów i oczekiwać związanych z działalnością telewizji publicznej.

Apel Zarządu SGM do Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie Międzynarodowego Portu Lotniczego w Krakowie im. Jana Pawła II

W nawiązaniu do Memoriału w sprawie funkcjonowania i rozwoju Lotniska Kraków-Balice, który skierowałem do Pana Ministra przed dwoma laty – ponownie zwracamy się w imieniu Stowarzyszenia Gmin Małopolski z apelem o wycofanie zastrzeżeń co do możliwości zakończenia w 1997 roku modernizacji płyty Lotniska, wydłużenia pasa startowego.

Podkomisja sejmowa, opracowująca budżet państwa na 1997 rok, przedłożyła projekt zapisów umożliwiających zrealizowanie w przyszłym roku całkowitej modernizacji płyty Lotniska.

W tej sytuacji zgłaszane przez przedstawiciela Pana Ministra wątpliwości, co do możliwości wykonawczych zakończenia tego przedsięwzięcia w przyszłym roku są bezpodstawne, stanowiąc jedyną przeszkodę blokującą umieszczenie tej inwestycji w budżecie.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, jako organizacja regionalna zrzeszająca 135 gmin z 11 województw Małopolski działając na rzecz rozwoju makroregionu, podkreśla konieczność rozbudowy Międzynarodowego Lotniska im. Jana Pawła II, dla rozwoju Polski Południowej a szczególnie Krakowa – Europejskiej Stolicy Kultury.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski
Kraków, dnia 20 grudnia 1996 roku

Małopolskie Centrum Internetu „Małopolska On Line”

W dniu 9 stycznia 1997 roku w siedzibie Stowarzyszenia Gmin Małopolski w Krakowie podpisane zostało porozumienie między Miastem Tarnów a SGM w sprawie współpracy przy tworzeniu w ramach Małopolskiego Centrum Internetu Stowarzyszenia Gmin Małopolski – Małopolska On Line

„Małopolska on line” jako wspólne przedsięwzięcie gmin i miast regionu Małopolski stanowić może **nawiekszą w Polsce i jedną z większych w Europie regio-**

nalną bazę danych o władzach gmin, historii, kulturze, gospodarce, ofertach inwestycyjnych, walorach turystycznych i przyrodniczych a także o prawie samorządowym, warunkach inwestycjach komunalnych i przetargach na roboty komunalne.

Strony uzgodniły współpracę w organizacji konferencji, szkoleń i seminariów poświęconych tematyce prezentacji gmin i miast w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem **Międzynarodowej Konferencji „Miasta w Internecie”** planowanej na 11–15 czerwca 1997 roku w Tarnowie, Bochni i Nowym Sączu z udziałem ok. 200 gmin z Europy i Ameryki.

Roman Ciepela
Prezydent Miasta Tarnowa

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Zarządu SGM

Małopolskie Centrum Internetu „Małopolska On Line”

Szanowni Państwo
Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie,
Przewodniczący Rad Gmin,

W imieniu Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski pragniemy zaprosić Państwa gminę do udziału w współtworzeniu, w ramach Małopolskiego Centrum Internetu, prezentowanej w sieci Internet baz danych samorządowych naszego regionu – „Małopolska on line”.

„Małopolska on line” jako wspólne przedsięwzięcie gmin i miast regionu Małopolski stanowić może największą w Polsce i **jedną z większych w Europie regionalną bazę danych o władzach gmin, historii, kulturze, gospodarce, ofertach inwestycyjnych, walorach turystycznych i przyrodniczych a także o prawie samorządowym, warunkach inwestycjach komunalnych i przetargach na roboty komunalne.**

„Małopolska on line” powstaje we współpracy technicznej z operatorem „Internet Polska” z Krakowa oraz Instytutem Podstawowych Problemów PAN w Warszawie, gwarantami niezawodności i rozwoju technicznego samorządowych prezentacji w Internecie.

Baza danych „Małopolska on line” tworzona jest uaktualniana i uzupełniana przez Centrum Informacji „Tarnów 2000plus” samorządową agendę Urzędu Miasta Tarnowa, wyspecjalizowaną w informacji i promocji samorządowej w sieci Internet.

Zarząd Stowarzyszenia Gmin Małopolski podpisał w tej sprawie z Zarządem Miasta Tarnowa stosowne porozumienie. Już dziś – z inicjatywy Centrum Informacji „Tarnów 2000plus” i dzięki decyzjom władz samorządowych – w Internecie znaleźć można prezentacje promujące: gminy (miasta) Tarnów, Czchów, Dąbrowa Tarnowska, Dębno, Dębica, Bochnia, Nowy Wiśnicz, Zakliczyn, Wierzchosławice, Wojnicz, Pleśna (woj. tarnowskie), Gorlice i Zakopane (woj. nowosądeckie), Jasło (woj. krośnieńskie) i Skarżysko-Kamienna (woj. kieleckie). Pragniemy by strony WWW prezentowały w „Małopolsce on line” wszystkie gminy regionu, również te które włączyły się do sieci Internet indywidualnie.

Dynamiczny rozwój sieci Internet na świecie sprawia, że stała się ona najważniejszym, coraz łatwiej dostępnym i tańszym źródłem informacji, narzędziem promocji i reklamy. Udział gmin i miast naszego regionu w bazie „Małopolska on line” będzie świadectwem nowo-

czesnego myślenia i wyobraźni władz samorządowych, pragnących sprostać wyzwaniu XXI. wieku.

Zarząd SGM
Kraków–Tarnów, dnia 23 stycznia 1997 roku

Przemówienie przewodniczącego SGM Kazimierza Barczyka na Spotkaniu Noworocznym Samorządów Małopolski w Sali Rady Miasta Krakowa w dniu 17.01.1997

Eminencjo Księżę Kardynale
Panie i Panowie Konsulowie Generalni
Szanowni Państwo,

Witam serdecznie na tradycyjnym VI Spotkaniu Noworocznym i Oplątku Samorządów Małopolski. Wszystkim serdecznie dziękuję za przybycie.

Sala Obrad Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa gromadzi dzisiaj Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin, Marszałków Sejmików Samorządowych z małopolskich miast i gmin a także Przewodniczących Związków i Stowarzyszeń Gmin z całej Polski. Cieszymy się obecnością znamienitych Gości z Księdzem Kardynałem Metropolitą, Korpusem Dyplomatycznym, Rektorami Wyższych Uczelni, parlamentarzystami, przedstawicielami życia gospodarczego i administracji rządowej Małopolski.

Małopolska – historyczny region obejmujący kilkanaście województw Polski południowej – u progu nowego tysiąclecia powinna stać się wiodącym regionem. Fenomen małopolski musi znaleźć wyraz w jej rozwoju, rozwoju małopolskich wsi miasteczek i miast a przez to w poprawie poziomu życia mieszkańców.

Władza samorządowa, której przedstawiciele w przeważającej części znajdują się dzisiaj na tej Sali wraz z przedstawicielami życia gospodarczego, powinni stać się promotorami rozwoju Małopolski.

Polska jest nadal państwem skrajnie scentralizowanym. Pomyślność mieszkańców polskich gmin nie zależy tylko od nich samych. Dzisiaj, zamiast kontynuować reformę państwa w kierunku decentralizacji, władza centralna w Warszawie funduje nam powiatowe referendum – „międzygminną powiatową wojnę na dole”. Istotne decyzje, szczególnie w sprawach finansowania inwestycji ze środków publicznych podejmowane są nadal przez władze centralne.

Domagamy się kontynuowania reformy samorządowej wraz decentralizacją państwa i finansów, zgodnie z zasadą pomocniczości z nauki społecznej Kościoła, z zachowaniem unitarnego charakteru państwa.

Niezależnie od konsekwentnych postulatów decentralizacji Państwa, przedkładamy władzom Rzeczypospolitej najistotniejsze dla Małopolski inwestycje, które wymagają finansowania ze środków publicznych. Przyjęty przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski Memoriał – Małopolska 2000 zawiera spis spraw, które uważamy za najważniejsze.

W Małopolsce powstała pierwsza w Polsce Sąddecka Strefa Usług Publicznych – eksperymentalny „powiat ziemski”. Pragniemy działać na rzecz uczynienia z Małopolski funkcjonalnego regionu, również o eksperymentalnym statusie.

LIST OTWARTY do Telekomunikacji Polskiej SA i innych operatorów telekomunikacyjnych (GSM, Centertel, Telbank) w sprawie integracji usług telekomunikacyjnych Małopolski i Śląska

Małopolska i Śląsk coraz bardziej zacieśniają swoją współpracę gospodarczą, co pociąga za sobą konieczność integracji sieci telekomunikacyjnych i to w jak najszerzej rozumianej postaci.

Obszar zamieszkiwany w promieniu ok. 100 km od Krakowa i Katowic, przez 10 milionów ludzi i wytwarzający 1/3 dochodu narodowego, wymaga dostępu do najnowocześniejszych systemów łączności, począwszy od zwykłych telefonów a skończywszy na szybkich sieciach cyfrowych.

W jak najszybszym czasie musi nastąpić integracja sieci telekomunikacyjnych Katowic i Krakowa. Musi być zapewniona należyta przepustowość łącz pomiędzy tymi ośrodkami.

Na taką integrację oczekują banki, przemysł, ośrodki akademickie, placówki kulturalne i turystyka, radio i telewizja (TV Wisła wspólna dla Małopolski i Śląska)

Lawinowo wzrasta zapotrzebowanie na transmisję danych, przesyłanie sygnałów telewizyjnych i radiowych pomiędzy ośrodkami nadawczymi, wzrasta chęć korzystania z usług Internetu, poczty elektronicznej itp.

Dlatego też w imieniu Stowarzyszenia Gmin Małopolski oraz Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw zwracamy się do Telekomunikacji Polskiej SA i innych operatorów telekomunikacyjnych – GSM, Centertel, Telbank i innych posiadających możliwości techniczne, by utworzyli forum dla integracji usług na tym obszarze.

Zwracamy się również do wszystkich ośrodków naukowych takich jak Politechnika Śląska, Akademia Górniczo Hutnicza, Instytut Łączności, by specjaliści telekomunikacji swoją wiedzą i doświadczeniem wsparli taką inicjatywę.

Apelujemy do producentów i instalatorów sprzętu telekomunikacyjnego o udział w tym przedsięwzięciu.

Zygmunt Frankiewicz	Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Zarządu	Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Górnego Śląska i PM	Stowarzyszenia Gmin Małopolski

Kraków dn. 25.03.1997

Stanowisko Stowarzyszenia Gmin Małopolski w sprawie projektów likwidacji lokalnych – regionalnych programów informacyjnych Telewizji Publicznej

W związku z przedstawionymi Zarządowi TVP S.A. propozycjami zlikwidowania popołudniowych lokalnych programów informacyjnych, Stowarzyszenie Gmin Małopolski wyraża następujące stanowisko:

1. **Sprzeciwiamy się takim sposobom prezentowania problematyki lokalnej**, która prowadzi do likwidacji programów lokalnych tj. przygotowywanych w regionalnych ośrodkach Telewizji Publicznej. Przedstawiona aktualnie propozycja jest formą scentralizowania działalności informacyjnej TVP. W miejsce kilkunastu regionalnych 20 minutowych programów informacyj-

nych nadawany miałby być, z Warszawy (!), jeden 20 minutowy program ogólnopolski dla 49 województw.

2. Pomysł utworzenia ogólnopolskiego programu informującego o problematyce regionalnej i lokalnej, który był zresztą zgłaszany przez organizacje samorządowe zrzeszone w Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, może być generalnie zaakceptowany, jako realizacja naszego postulatu przekształcenia II Programu TVP w sieć programów regionalnych we współwłasności po połowie Skarbu Państwa i Samorządów Terytorialnych. **Prezentacja problematyki regionalnej nie może odbywać się jednak kosztem aktualnie istniejących programów informacyjnych.** Dla odpolitycznienia tych programów powinny być one nadawane na stałe (a nie tylko przed wyborami) z np. Krakowa, z większą prezentacją danego regionu kolejno z: Katowic, Wrocławia, Poznania, Gdańska.

3. **Popołudniowe programy informacyjne lokalne przygotowywane w ośrodkach regionalnych cieszą się wysokim stopniem oglądalności, większym od Programu I TVP i z reguły są dobrze odbierane przez telewidzów.**

4. W nawiązaniu do zgłaszanych przez Federację Związków i Stowarzyszeń Gmin Polski postulatów, (szczególnie w czasie Konferencji Telewizja Publiczna a Samorząd Terytorialny) odnośnie decentralizacji Telewizji Publicznej, ponownie wnioskujemy o stworzenie ogólnopolskiego programu dla prezentacji problematyki lokalnej, przygotowywanego i nadawanego z wybranego ośrodka regionalnego (np. w Krakowie) lub na przemian z ośrodków regionalnych, niezależnie od dotychczasowych regionalnych programów informacyjnych.

Zarząd SGM
Kraków, dnia 8 kwietnia 1997 roku

Stowarzyszenie Gmin Małopolski dla Polaków w Kazachstanie

Z okazji Świąt Wielkanocnych Stowarzyszenie Gmin Małopolski – organizacja zrzeszająca gminy z kilkunastu województw Małopolski przekazało 10 200 zł (ok. 400 średnich pensji w Kazachstanie), jako zapomogi dla polskich rodzin w Kazachstanie.

Pieniądze pochodzą m.in. ze zbiórki przeprowadzonej w czasie II Ogólnopolskiego Balu Samorządowego, jaki odbył się w lutym br. na Wawelu. Celem charytatywnym Balu była pomoc dla Polaków w Kazachstanie (celem poprzedniego Balu było zbieranie środków dla Polaków na Podolu).

Pieniądze zostały przekazane za pośrednictwem polskiego MSZ-u do rozdzielenia wspólnie ze Związkiem Polaków w Kazachstanie, skąd otrzymamy listę rodzin, które otrzymają zapomogi pieniężne. (Wybrano formę pieniężną przekazania pomocy ze względu na bardzo wysokie koszty transportu darów rzeczowych.)

Świąteczna akcja jest częścią prowadzonej przez Samorządy Małopolski od kilku lat działalności na rzecz Polaków w Kazachstanie, która obejmuje także pomoc w repatriacji i osiedlaniu się w Polsce.

Zarząd SGM

Stowarzyszenie Gmin Małopolski

z siedzibą w Krakowie

we współpracy
z Tygodnikiem Samorządu
Terytorialnego

„Wspólnota”
i

Academy for Educational Development

ogłasza

KONKURS

dla redaktorów prasy lokalnej
na najciekawszą publikację
o jednostkach
pomocniczych gminy
dzielnic, osiedli, sołectw w
Małopolsce

Do konkursu mogą być zgłaszane, opublikowane na łamach lokalnej prasy materiały (reportaże, wywiady i in.) informujące o różnych formach aktywności podejmowanych przez mieszkańców gmin w ramach sołectw, dzielnic i osiedli.

Autorzy najlepszych prac otrzymają nagrody pieniężne, ponadto prace te zostaną opublikowane na łamach ogólnopolskiego Tygodnika „Wspólnota” i w kwartalniku wydawanym przez SGM „Wspólnota Małopolska”

Prace zgłaszane do konkursu (w formie maszynopisu zatwierdzonego do druku lub egzemplarza w którym ukazał się artykuł) należy przesyłać do Biura SGM w Krakowie ul. Grodzka 28, 31 004 Kraków - z dopiskiem Konkurs.

Warunkiem przyjęcia pracy do konkursu jest publikacja zgłaszanego materiału na łamach prasy lokalnej w okresie od 30 kwietnia 1996 roku do 30 kwietnia 1997 roku. Rozstrzygnięcie Konkursu nastąpi w maju 1997 roku.

Konferencja członków Forum Gospodarczego
SGM – przedsiębiorstw zainteresowanych
współpracą gospodarczą z gminami
z udziałem Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów

Forum Gospodarcze Stowarzyszenia Gmin Małopolski

Kraków, dnia 15 maja 1997 roku
impreza towarzysząca
II Małopolskich Targów Gmin i Urządzeń
Komunalnych
Hale Widowiskowo Sportowe WP ul.
Rakowicka 24-29

ZAPROSZENIE

Rozpoczęcie Konferencji godz. 12.00,
zakończenie godz. 15.00

1. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”

organizowane z inicjatywy Stowarzyszenia Gmin Małopolski, we współpracy ze Związkiem Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw dla gmin i przedsiębiorstw z obu regionów. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych będzie służyć zmniejszeniu kosztów związanych z asekuracją na wypadek zaistnienia niekorzystnych zdarzeń losowych. (Kazimierz Barczyk – Przewodniczący Zarządu SGM)

2. Małopolska on Line

program internetowego banku danych o gminach oraz infrastrukturze gospodarczej regionu w ramach Małopolskiego Centrum Internetu (Krzysztof Głomb - Koordynator Projektu - Urząd Miasta Tarnów)

3. Gospodarczy Atlas Polski - BMB Promotions

prezentacja Systemu Informacji i Promocji Gospodarczej w Atlasie Gospodarczym Polski (Ryszard Maśniak - Dyrektor Regionu BMB Promotions).

4. Katalog gmin i firm Małopolski

katalog zawierający oferty gmin a także oferty przedsiębiorstw dla gmin, jednostek organizacyjnych gminy, połączone ze wskazaniem najsolidniejszych dostawców i usługodawców (Tomasz Langier – Wydawnictwo Glos i Langier s.c.).

5. Najwyższa Jakość Małopolska - II Edycja

inicjatywa Izby Przemysłowo Handlowej w Tarnowie promująca wyroby najwyższej jakości produkowane w Małopolsce (Zbigniew Proć – Prezes Izby Przemysłowo Handlowej w Tarnowie).

Zapraszamy na otwarcie Targów o godz. 11.00

Burmistrz Bochni
zaprasza na
Prawybory w Bochni
organizowane pod patronatem
Stowarzyszenia Gmin Małopolski
29-31 sierpnia 1997 roku

informacje:

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, tel. (012) 21 93 12
Urząd Miasta Bochni, tel. (0197) 23 225

**Wyjazd Samorządów Małopolski
na Ukrainę**

Kraków - Kijów - Kamieniec Podolski - Lwów
16-21 czerwca 1997 roku

uwaga: zmieniony termin!
16-21 czerwca 1997

W dniach 16-21 czerwca 1997 roku Stowarzyszenie Gmin Małopolski organizuje samorządowy wyjazd promocyjny na Ukrainę. Celem wyjazdu będzie nawiązanie i rozwinięcie współpracy z samorządami terytorialnymi na Ukrainie (związanie partnerstwa gmin Polski i Ukrainy), kontaktów gospodarczych a także promocja gmin.

Przedstawiamy poniżej wstępny program wyjazdu. Według wstępnych zgłoszeń w Wyjeździe weźmie udział ok. 150 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin i Radnych z Małopolski. Z uwagi na ograniczoną ilość miejsc decydować będzie kolejność zgłoszeń. Gośćmi Wyjazdu będzie profesjonalna ekipa telewizyjna z Telewizji Polskiej w Krakowie, która nakręci pamiątkowy film.

Proszę o zabranie materiałów promocyjnych o gminie.

16.06.1997 Dzień I

Wyjazd z Krakowa o godz. 6.00. (z Przemysła o godz. 10.00). Przyjazd do Kijowa ok. 22.00. Kolacja w Kijowie

17.06.1997 Dzień II

9.00 Śniadanie
10.00-12.00 Zwiedzanie Ławry Peczerskiej; starodawny kompleks klasztorny Prawosławnej Cerkwi – największy na Ukrainie.
12.00-13.00 Sobór Św. Zofii; m.in. najstarsze freski na Wschodzie oraz grób Jarosława Mądrego.
13.30. Obiad
15.00 Spotkanie w Radzie Najwyższej Ukrainy
17.00 Spotkanie z Merem i Radą Kijowa
18.00 Spotkanie ze wspólnotą polską w Kijowie
19.30 Kolacja

20.30 Kijów nocą. Spacer przez najstarszą Ulicę Kijowa (Podole)

18.06.1997 Dzień III

8.00 Śniadanie
10.00 Spotkanie w Urzędzie Prezydenta /Premiera Ukrainy
12.00 Spotkanie z Ambasadorem RP w Kijowie
13.00 Obiad
14.00-17 00 czas wolny, zakupy
17.00 Wyjazd do Gródka Podolskiego. Północ - przyjazd do Gródka Podolskiego

19.06.1997 Dzień IV

8.00 Śniadanie
9.00 Wyjazd do Kamieńca Podolskiego
11.00 Zwiedzanie Kamieńca m.in. Twierdza Kamieniecka, Katedra Rzymskokatolicka, Kościół Dominikanów, Katedra Ormiańska
13.00 Obiad w Kamieńcu
14.00 Wyjazd do Chocimia. Zamek
16.00 Okopy Św. Trójcy, Granica Trzech Państw, Imperium Rosyjskiego, Imperium Otomańskiego oraz Rzeczypospolitej Obojga Narodów,
18.00 Kolacja w Gródku Podolskim
19.00 Spotkanie z Polakami w Gródku

20.06.1997 Dzień V

8.00 Śniadanie
9.00 Wyjazd do Lwowa, w drodze zwiedzanie: Zamek w Oleksku – miejsce urodzenia Jana III Sobieskiego, Zamek w Złoczowie, Podhorce

21.06.1997 Dzień VI

8.00 Śniadanie
11.00 Spotkanie z Prezydentem Lwowa Wasylem Kujbidą i Radą Lwowa oraz z Merami ze Związku Samorządowego Ukrainy Zachodniej dla nawiązania partnerskiej współpracy (zbliżnienia) miast i gmin Ukrainy oraz Polski
14.00 Uroczysty Obiad wydany przez SGM - 150 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin Małopolski na cześć Prezydenta Lwowa, Merów i Władz Samorządowych Ukrainy Zachodniej.
15.00 Zwiedzanie Lwowa Katedra, Cmentarz Łyczakowski. Spotkanie w polskiej szkole.
Wyjazd do Krakowa. Przyjazd dnia 21 czerwca w późnych godzinach wieczornych.

Małopolska Agencja Informacyjna Stowarzyszenia Gmin Małopolski

SGM jako organizacja regionalna zrzeszająca 136 gmin z 15 województw historycznej Małopolski proponuje redaktorom prasy lokalnej, a także regionalnej prasie, radiu i telewizji nawiązanie stałej współpracy w zakresie wymiany informacji. Prasa lokalna, wydawana w kilkuset gminach Małopolski, publikuje wartościowe materiały (reportaże, wywiady i in.) informujące o życiu lokalnych społeczności. Jednocześnie prasa, radio i telewizja o zasięgu regionalnym co raz więcej miejsca poświęca problematyce lokalnej i w co raz większym stopniu będzie mogła korzystać z najciekawszych materiałów prasy lokalnej.

Proponujemy redakcjom prasy lokalnej **powołanie agendy SGM – Małopolskiej Agencji Informacyjnej** i działalność m.in. poprzez: przysyłanie lokalnej prasy do zainteresowanych redakcji regionalnych co umożliwi publikację i wykorzystanie najciekawszych materiałów z prasy lokalnej oraz opracowywanie (co kwartał, co miesiąc) „Serwisu Małopolskiego” MAI SGM informującego o wydarzeniach w gminach Małopolski. Stowarzyszenie Gmin Małopolski zapewni pomoc organizacyjną m.in. poprzez udostępnienie lokalu biura SGM, komputerów, rysografu, papieru.

Możliwość współpracy w opisanym zakresie znacznie rozszerzy wykorzystanie sieci Internet w ramach Małopolskiego Centrum Internetu - Małopolska OnLine. Proponujemy aby **każdej redakcji prasy lokalnej z Małopolski przysługiwało prawo delegowania do MAI jednego przedstawiciela**, którzy wyłonią 10-15 osobowe Kolegium MAI dla przygotowania we współpracy z SGM szczegółowych zasady działania Małopolskiej Agencji Informacyjnej SGM.

Kraków, dnia 25 lutego 1997 roku

III EKUMENICZNY ZLOT MŁODZIEŻY

„STANMY RAZEM ”

w przeddzień przyjazdu Jana Pawła II do Polski
pod patronatem

Stowarzyszenia Gmin Małopolski
i Towarzystwa Polska-Czechy-Słowacja

ZAPROSZENIE

Już trzeci raz, z inicjatywy Stowarzyszenia Gmin Małopolski i Towarzystwa Polska Czechy Słowacja, młodzież krajów Europy, przede wszystkim Polski, Słowacji i Czech, w dniu 5 czerwca w godz. 14.00 - 18.00 spotka się w nadgranicznej Istebnej.

Gmina Istebna jest położona w malowniczym Beskidzie Śląsko-Żywieckim u zbiegu granic polskiej, czeskiej i słowackiej. Będziemy razem wędrować, aby spotkać się w miejscu gdzie łączą się granice tych państw.

Pierwszy Zlot odbył się w związku z pielgrzymką Ojca Świętego do Czech, Polski i Słowacji w 1995 r. Również w tym roku mamy okazję spotkać się z Ojcem Świętym w Zakopanem w dniu 6 czerwca oraz w Krakowie 8 czerwca.

Zapraszamy szczególnie młodzież szkół średnich, harcerzy, studentów a także inne zorganizowane wspólnoty. Na turystyczny szlak można wyruszyć już w pierwszych dniach czerwca. Informacje o szlakach, propozycje tras, przewodników zaproponować może Koło Grodzkie PTTK w Krakowie.

W dniu 5 czerwca w Istebnej odprawiona zostanie msza św. oraz nabożeństwo ekumeniczne, po czym spotkamy się przy ognisku (w programie m.in. prezentacje artystyczne grup z Polski, Czech i Słowacji, konkursy). Uczestnicy Zlotu mogą również indywidualnie wybierać się do miejsca styku wspólnych granic w Jaworzynie.

Zgłoszenia do udziału w Zlocie należy dokonywać pisemnie do Koordynatora (ze wskazaniem osoby odpowiedzialnej za ok. 20 osobową grupę). Koszty udziału w Zlocie ponoszą uczestnicy. Prosimy o przekazywanie Koordynatorowi własnych propozycji do programu przy ognisku.

Niech łączą nas słowa „STANMY RAZEM ”

Informacji udziela Koordynator K.O. Paweł Zegartowski dzurujący w Biurze Stowarzyszenia Gmin Małopolski, ul. Grodzka 28, 31-004 Kraków, tel/fax (012) 21-93-12, stały dyżur: poniedziałek 15-17

KOMITET ORGANIZACYJNY III ZLOTU EKUMENICZNEGO
Kraków luty 1997 r.

Współpraca samorządów lokalnych państw Grupy Wyszehradzkiej Międzynarodowa Konferencja Samorządowa Kraków 19-21 września 1997 roku, Wawel-Magistrat

Założenia wstępne

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, we współpracy z Federacją Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich organizuje w dniach od 19 do 21 września 1997 roku międzynarodową Konferencję samorządową „Współpraca samorządów lokalnych państw Grupy Wyszehradzkiej”.

Do udziału w Konferencji zapraszamy liderów organizacji samorządowych o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym z Polski, Czech, Słowacji, Słowenii, Węgier a także gościnnie z Ukrainy (po ok. 10 osób z każdego państwa).

Celem Konferencji jest nawiązanie współpracy między organizacjami biorącymi udział w Konferencji, a przez to stworzenie warunków do bezpośredniej współpracy partnerskiej gmin z Polski, Czech, Słowacji, Słowenii, Węgier i Ukrainy.

W trakcie Konferencji nastąpi wymiana doświadczeń m.in. w dziedzinie odbudowy samorządności lokalnej i dostosowania przyjętych rozwiązań do standardów europejskich.

Proponujemy aby każda delegacja krajowa przedstawiła trzy wystąpienia odnośnie sytuacji samorządu terytorialnego w swoim państwie, według następujących tematów:

1. Ustrój, założenia modelowe i zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego
 2. Rozwój współpracy między samorządami państw grupy wyszehradzkiej – propozycje
 3. Samorząd terytorialny a standardy Unii Europejskiej
- Ponadto proponujemy wystąpienia ambasadorów państw Grupy Wyszehradzkiej w Polsce prezentujące ogólne tło społeczne i polityczne funkcjonowania samorządu terytorialnego w danym państwie.

Otwarcie Konferencji nastąpi na Zamku Królewskim na Wawelu – w historycznej siedzibie królów polskich. Obrady Konferencji odbywać się będą także w salach Magistratu (Urząd Miasta Krakowa). Stowarzyszenie Gmin Małopolski – zapewni organizacyjną stronę Konferencji (sale, tłumaczenia itp), koszty pobytu w Krakowie uczestnicy pokrywają we własnym zakresie.

Jednocześnie konferencje o podobnym charakterze odbywać by się mogły cyklicznie – raz do roku – w państwach Grupy Wyszehradzkiej

Język konferencji: angielski i rosyjski

DĘBICA

TC Dębica S.A. już od ponad pół wieku jest producentem opon i dętek do:

- samochodów osobowych,
- samochodów dostawczych,
- samochodów ciężarowych,
- maszyn i urządzeń rolniczych,
- wózków przemysłowych, motocykli,
- motorowerów i rowerów.

Firma posiada Europejski System Zapewniania Jakości ISO 9001, który gwarantuje, że oferowany produkt reprezentuje światowy standard. Potwierdza on funkcjonowanie w Spółce, systemu Zapewniania Jakości, poczynając od projektowania, badań, zakupu, kończąc na produkcji i serwisie. Od grudnia 1995 roku partnerem strategicznym TC Dębica SA jest amerykański koncern The Goodyear Tire & Rubber Company, jeden z największych międzynarodowych potentatów w branży oponiarskiej. Oznacza to uzyskanie przez Dębicę najnowocześniejszej technologii, niepodważalnej jakości oraz obecności w sieci dystrybucji na rynkach całego świata. TC Dębica mając na uwadze dobro klienta stale unowocześnia wzór bieżnika oraz poszerza ofertę o nowe rozmiary opon. Obecna paleta opon do samochodów osobowych obejmuje następujące wzory bieżnika:

Dębica
VIVO, TER-
SUS,
PRESTO+,
FRIGO, a
wśród opon
dostawczych
QUARTET.

Dębica Presto+ zachowuje bardzo dobrą przyczepność i maksymalną sterowność nawet przy dużych prędkościach. Przeznaczona dla kierowców preferujących szybką jazdę. Niski poziom hałasu zapewnia duży komfort jazdy.

Dębica Tersus zachowuje dobrą przyczepność na mokrej nawierzchni, stabilność i kierowność. Niskie opory toczenia sprawiają, że jest ekonomiczna, a specjalnie opracowana mieszanka gumowa zapewnia wysokie parametry.

Dębica Quartet zachowuje dobrą przyczepność, stabilność, a także maksymalną sterowność przy obciążeniu i wysokich prędkościach. Przeznaczona do samochodów dostawczych.

Dębica Frigo zachowuje elastyczność gumy nawet w bardzo niskich temperaturach. Głębokie nacięcia na rzeźbie bieżnika gwarantuje bardzo dobrą przyczepność. Posiada zdolność do samooczyszczania.

Dębica Vivo - zachowuje bardzo dobrą przyczepność oraz sterowność w niesprzyjającej aurze. Jedną z najlepszych opon dostępnych na polskim rynku. Oryginalny wzór bieżnika zapewnia skuteczne odprowadzanie wody poza pole kontaktu z jezdnią, nawet w warunkach silnego deszczu. Polecana w najszerszej palecie asortymentowej.

TC DĘBICA S.A.
ul. 1 MAJA 1
39-200 - DĘBICA

Zespół Opon Osobowych
i Dostawczych
tel. (014) 70 28 31 wew 10-17, 10-4.
komertel 039 12 41 66
fax (014) 70 48 41

ZAKŁAD PRACY CHRONIONEJ

ABPOL
Andrzej Brzeski

**Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe
Podlesie Machowskie 102, 39-221 ŁĘKI GÓRNE
tel./fax (014) 22 43 65, tel. kom. (090) 31 76 04**